

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TECKNINGAR UR

II.

FÖRDÖM

AF

HANNA ONGELIN.

QVINNANS LIF.

HELSINGFORS, 1884.

32
1549

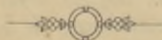
FORDOM OCH NU.

TECKNINGAR UR QVINNANS LIF

AF

HANNA ONGELIN.

II.

HELSINGFORS,
J. SIMELI ARFVINGARS TRYCKERI,
1884.

FÖRDOM OCH N. U.

BEKÄMPLINGAR UR QVÄNSKAPETS

BARNA OCH BARN

II.

HELSINGFORS

1887

Fordom.

Örtagården doftade rosorna. På det klara fästet stod halfmånens lysande skära. Den unga Miriam, skön såsom morgonstjernen, vandrade i sin faders, tulltjenstemannens, den föraktade publikanens, lilla örtagård. En snöhvit dräkt höljde hennes fina, höga gestalt. Hon bar ingen prydnad eller smycke. Hvilken prydnad hade väl äfven kunnat förhöja praktens af det svarta hårets lena, blåskimrande vågor, af armens glänsande elfenben? Hennes gång, hvarje hennes rörelse var sprittande af den eld, den längtan, som vid vårsolens första endast anade stråle spritter i rosens späda knopp. Hon vidrörde äfven med sin fina hand rosornas knoppar med en orolig, öm smekning, en återdallring af det vaknande hjertats första pulsslåg, medan hon blickade åt muren, hvaröfver månen höjde sig. Hon skådade ofta dit, stannade, lyssnade, sväfvade åter fram några steg, stannade ånyo och lyssnade. Hon höjde de ljufva, svarta ögonen mot månen såsom till ett spörsmål, men spratt i detsamma till, blickade åter mot muren, lyssnade ett ögonblick, ilade ett par steg framåt och stannade andlös, orörlig, med de sammanknäppta händerna tryckta mot bröstet. Det prasslade i rosenbuskarne vid muren. En skugga afteknade sig mot qvällhimlen och i nästa ögonblick hvilade Miriam i armarne på en svartlockig yngling, klädd i en rik dräkt under den mörka manteln, som från hans skuldror nedföll på gräset. Det var den unga Joas, den förnåme och rike fariseen Efraims ende son, som vid nymånens bleka sken, höljd i en mantel, smugit sig till publikanen Rubens örtagård för att i dess skugga möta

den sköna Miriam, som han ej kunnat förgäta sedan den dag han såg henne med sin fader vid tempelporten. Då hade han på afstånd följt i hennes spår för att finna hennes bostad och sedan dess gick han hvarje dag flera gånger utanför porten och örtagårdsmuren, utan att skåda en skymt af den hans öga åstundade. Längtan härjade hans sinne. Han började sakta sjunga en sång, en ljufvig sång om kärlek och kärleks fröjd. Sju dagar sjöng han samma sång, men ingen ton till svar nådde hans lyssnande öra, ingen ros föll öfver örtagårdsmuren på hans hufvud till sångarens belöning. Hans sinne vardt förtvifadt. Han stod i beråd att klättra öfver muren, utan att fråga efter om han mötte flickans fader och af denne blefve skymfligt förjagad. När spörjer väl det yrande sinnet efter några faror? Han blickade upp — då! o fröjd! mellan rosorna deruppe framskyntade i fågring, som kom blomstren att förblekna, det anlete han skådade i dagens vaka och nattens dröm. Med halft barnslig, halft jungfrulig, skygg nyfikenhet blickade flickan ned på vägen, på sångaren, till hvars toner hon lyssnat i sju dagar, medan hennes hjerta för hvarje dag klappat allt högre af en ljuf ångest, den hon aldrig förr smakat. Några ögonblick skådade flickan och ynglingen in i hvarandras ögon, han med blickar glödande som om de velat förbränna den sköna menskoblomman, hon häpen, fröjdfullt bäfvande, medan ett matt purpursken, likt återglansen af de högröda rosorna kring henne, drog öfver hennes hvita kinder. I nästa ögonblick slog hon ned ögonen och hennes anlete försvann bland blommorna.

— Skönaste bland rosor, tiotusenfaldt skönare än rosorna, som med sin vällukt smeka dina fagra kinder, däjligaste lilja från Edens lustgård! hviskade ynglingen räskande armarna upp mot muren, der flickan nyss uppenbarat sig och åter försvunnit. Dölj dig ej för mitt öga, som natt och dag bidat att fröjdas af din åsyn, sedan jag för sju dagar sedan mötte dig i tempelporten. Låt mitt öra hugsvallas af dina läppers välljud. Säg mig ditt namn!

Det var tyst bland rosorna.

— O, dölj dig ej åter, hulda morgonstjerna! bad ynglingen i det han höjde foten för att klättra uppför muren och grep i stammen af en späd rosenbuske, som hade sin rot i en af dess remnor, så att denna knastrande bröts af och stannade i hans hand. Blekt af förskräckelse höjde sig flickans ansigte åter öfver muren.

— Se, se! sade ynglingen, höjande rosenqvisten upp mot henne. Dina blommor svara när du tiger. De komma till mig när du döljer dig.

Han förde rosorna till sitt ansigte, vidrörde dem med sina läppar och inandades deras vällukt.

— Sä g mig, o sä g ditt namn, du himmelska blomma!

— Miriam, Rubens dotter! hviskade en melodisk stämma.

— Miriam! Ett skönt och ljufligt namn!

— Och du, hvad heter du? ljöd hviskningen från muren, blyg och lätt som vindens flägt.

— Joas, Efraims son! Mitt hjertas drottning och herrskarinna! tillåt din tjenare nalkas dig, så att han får vidröra yttersta fällen af din klädnad, kyssa det spår din fot trampat bland blomstren. Öppna för mig porten till din lustgård!

— Det vågar jag ej, höge fremling!

— Nämn mig ej fremling, du, mitt hjertas utkorade! Se, min faders hus är liksom din faders byggdt inom denna heliga stads murar. Nämn mig ej hög. Jag är din slaf, som vill kyssa stoftet af din fot. Hvarför vågar du ej upplåta porten för mig?

— För min faders vrede.

— Hvem är då din fader, som skulle vredgas deröfver att en rättsinnad yngling håller hans dotter kär? Hvad för värf har din fader? Är han prest, krigare eller köpman?

— Min fader är publikanen Ruben, Joakims son.

Ynglingen teg och dolde sitt ansigte i rosenknippet. Den sköna flickan var en föraktad publikans dotter och han var den höge rådsherrn Efraims son! Fly, fly, yng-

ling! bort från denna örtagård och vänd aldrig mera din fot dit. Rosorna och gräset på marken skola vissna af ve, stenarne i muren gråta, om du återvänder. Fly, yngling, fly!

Joas upplyfte åter sitt hufvud.

— Välan! Om din fader är så sträng, så låt mig, däckliga Miriam! öfver denna mur stiga in i din lustgård. Mitt hjerta suckar efter att få hugsvalas af dess balsamdofter.

— Icke i qväll, hviskade flickan. Min fader är hemma.

— När, o när, säg?

— I morgon qväll, då månen uppstiger öfver denna mur.

— Farväl, skönaste bland tärnor! Min själs ädla smycke! Farväl! Flygen så snabbt som slaget af fågelns vinge, j, nattens och dagens stunder, tills du, — han höjde ögat mot månen, — min sällhets ljusa, tysta vittne, åter höjer din glimmande skära öfver olivskogens toppar. Farväl!

— Farväl!

Ynglingen svepte sin mantel omkring sig och vandrade hädan, medan flickans hvita anlete länge skimrade bland blommorna och den mörka grönskan på muren och hennes öga skådade efter ynglingen långt sedan han försvunnit ur hennes åsyn.

Den följande aftonen återkom han. De hvilade i hvar-andras armar. Deras läppar möttes i brinnande kyssar. De sutto i trädens skugga i rosornas doft. Näktergalen sjöng öfver deras hufvuden och månen lyste klarare.

— Du är ljufligare än en lilja i Saron, herrligare än morgonstjernen då hon strålar öfver bergen, du, min brud! hviskade ynglingen.

— Du nämmer mig din brud, mig, din ringa tjenninna, min höge, däcklige herre, min själs konung! Jag vill tjena dig från den ena morgonvåkten till den andra, tillreda din spis af kostligt vildbråd, af hjorten och den snöhvita dufvan och den rosenröda turturdufvan, räcka dig ljufligt vin i skål af guld och jaspis, reda din bädd af

mjuka dun och rosor och två dina fötter med klart vatten och välluktande olja, o, min herre och mitt hjertas konung!

— Icke skall du två mina fötter, min dajliga brud! I purpur och ädla stenar skall jag hölja dig och bära dig på mina händer såsom en öm moder bär sin förstfödde, du, mitt hjertas förstfödda lust och fröjd!

Månen steg upp, lyste och sjönk ned och först då hanen galade smög Joas bort ur örtagården. Hvarje natt ett månhvarf om mötte han sin brud i dess doftande skugga. Men den qväll då nymånen åter tändes, då kom han ej. Den natten bidade Miriam allena i örtagården ända till första hanegället, då hon med sorg i hjertat smög sig in i sin kammare och lutade sitt hufvud mot bäddens hvita kuddar.

Följande morgonen satt Ruben i sin kammare. Framför honom stod ett skrin uppslaget och den gamle mannen var sysselsatt med att räkna penningar. Han uppstaplade framför sig på bordet små högar af guld och silfvermynt, medan han då och då mumlade för sig sjelf några ord, beledsagade af ett förnöjdt leende, som upplyste hans vackra, men hårda ansigte och kommo de skarpa, kalla ögonen att skjuta tindrande ljusglimtar. Han var så fördjupad i sin sysselsättning att han ej varnade det dörren sakta öppnades och en mager, krokryggig gammal qvinna, torftigt klädd och stödd på en käpp, stack in hufvudet och en stund lät blicken ur sina djuptliggande, kolsvarta ögon, gnistrande af hat och demonisk skadeglädje, hvila på den gamle mannen. Slutligen steg hon långsamt in.

— Frid vare dig, Ruben, Joakims son! Ijöd hennes gnisslande stämma med ett smeksamt tonfall, som kunde komma åhöraren att rysa.

Äfven Ruben spratt så häftigt till då denna helsning, uttalad af denna stämma, träffade hans öra, att han ofrivilligt stötte omkull den penningehög han just uppradade och ett par andra till. Han såg upp och fäste på den fremmande en bister, förvånad blick, som tydligt uttalade

huru på en gång oväntadt och ovälkommet detta besök var för honom.

— Frid med dig, Rebecka, Jorams dotter! sade han. Hvad för dig till min tröskel efter tjugu solhvarfs förlopp?

Den gamla qvinnan tog ett steg framåt i det hon några ögonblick borrade sina svarta blickar i hans ansigte medän ett hänleende spelade på hennes tunna, blåa läppar.

— Gammal vänskap, Ruben, Joakims son! Man förgäter ej den man engång hjertat gifvit. Och om han än trampat den arma med sin fot och jagat henne från sitt huses tröskel som man jagar en svulten hund och tagit till äkta den fagra Lea, Benjamins dotter, med hennes många egodelar, och många solhvarf förgått sedan dess, så kommer hon ändå, när skam och ofärd krälar likt en orm kring hans hus, och säger: Ruben, Joakims son! den mitt hjerta engång kär hållit, håll upp dina ögon och slumra ej! Ty se! medan du soffer smyga tjufvar och rånare kring ditt huses väggar, kring din örtagårds murar. Räkna noga dina skatter, Ruben, Joakims son! och se om du har dem alla i behåll.

En förfärlig lidelse glimmade i den gamla qvinnans ögon, dallrade i hennes stämma.

Ruben hade med allt mera spänd uppmärksamhet lyssnat till hennes ord och kastade slutligen en hastig, orolig blick på sitt penningskrin.

Qvinnan log.

— Har du ej andra dyrbara skatter än dem du förvarar i det der skrinet?

— Hvad menar du, Rebecka? Hvilken skatt talar du om? Jag har ej förlorat något.

Qvinnan tog åter ett steg närmare och pekade med sin vissnade hand ut i trädgården genom den öppna dörren bakom Rubens rygg. Derute i den svala skuggan under de höga träden vandrade Miriam med långsamma steg och nedböjdt hufvud. Ruben vände sig hastigt om och blickade ut i trädgården.

— Jag ser ingen annan än min dotter, sade han.

Rebecka nickade så betydelsefullt, att meningen med hennes tal ögonblickligen blef klar för den gamle mannen.

— Kvinna! utbrast han, häftigt trädande ett steg mot Rebecka. Du talar om förlorad skatt och pekar på min dotter. Tala, säg, hvad menar du? Men om du vågar bära falskt vittnesbörd mot mitt oskyldiga barn, då ve dig, gamla orm! Denna min hand skall då, vid Abraham! krossa ditt eländiga hufvud.

— Kalla in din dotter, Ruben, Joakims son! och spörj henne sjelf, hvi hon ett helt månshvarf från solens nedgång till första hanegället dväljts i din örtagård och ej slumrat stilla i sin kammare, såsom unga tärnor höfves, och spörj henne ock om hon varit allena i örtagården och plägat älskog med himmelens måne och stjernor. Spörj henne sjelf, Ruben, Joakims son! och krossa sedan Rebeckas hufvud. Frid med dig!

Med en blick af satanisk triumf på den gamle mannen, som stod der midt i rummet lik en stenstod, försvann Rebecka utom dörren.

Rebecka, Jorams dotter, var en gammal fattig ogift kvinna, som i sin ungdom älskat Ruben och af honom blifvit försmådd då han äktade Miriams mor, den sköna Lea, den rike örtagårdsmästaren Benjamins dotter, med hvilken han i hemgift vunnit örtagården och huset, der han bodde med sin dotter. Rebecka hade ej sedan den dag Ruben för tjugu år sedan sade henne att han trolofvat sig med Lea satt sin fot öfver hans tröskel, men plögade ofta smyga kring den mans hus, som hon, sedan han försmått hennes kärlek, hatade lika lidelsefullt som hon engång älskat honom, och hade vid ett dylikt tillfälle varit ett hemligt vittne till Joas vandringar utanför örtagårdsmuren, hans sång och slutligen hans och Miriams första sammanträffande vid muren. Från denna qväll infann hon sig hvarje afton i närheten, såg Joas klättra öfver muren in i örtagården och vid dagbräckningen åter smyga derifrån. Med hjertat uppfyllt af hämnens jubel begaf hon sig i dag till Ruben för att förråda Miriams

hemlighet och sålunda på engång krossa den förhatlige mannen och hans dotter, det för henne lika förhatliga barnet till den kvinna, för hvars skull hon engång blifvit försmådd.

Då Rebecka lemnat Ruben störtade han fram till trädgårdsdörren och ropade sin dotter. Miriam ryckte häftigt till vid det hårda, befallande ropet, vände om och nalkades med långsamma steg, medan fadren, stående i dörren, betraktade henne med ljungande, forskande blickar. Snart stod hon dödsblek, med nedböjdt hufvud och förgråtna ögon, framför honom.

— Miriam! sade han medan hans skarpa öga med förfärande stränghet genomborrade henne. Svara på det jag spörjer dig, men tala sanning, ty ljuger du, så skall din själ till evinnerlig tid brinna i Gehennas eld. Har du ett månhvarf om tillbragt hvarje natt i denna örtagård från solnedgången till första hanegället?

Flickan lyfte det qualuppfyllda ögat till fadrens anlete och svarade saktmodigt:

— Ja!

— Hvarför har du detta gjort och ej hvilat i stillhet i din kammare som en ung jungfru höfves?

Miriam teg.

En blixst sköt ur gubbens öga.

— Du tiger! Så spörjer jag dig då: var du allena i örtagården med månen och himmelens stjernor?

— Nej!

— Hvem var då der med dig?

Miriam svarade intet.

— Var en man med dig?

— Ja!

Den gamle mannens anlete blef askgrått. Hans lemmar sjönko samman. Han tycktes i ett ögonblick blefven många år äldre.

— Svara mig, sade han och stämman ljud vekare liksom om han hakat sig fast vid ett sista hopp. Står du

inför mig såsom en obefläckad jungfru eller har du brutit mot budet?

Miriam svarade intet. Hon gömde endast anletet i sina händer och sjönk till fadrens fötter.

— Ve mig! ve mig, arme gamle man! utropade denne. Mitt enda barn, min kostbaraste skatt, mitt huses ära och prydnad, min Leas barn, som jag burit på mina armar då hon späd var och hållit sjufaldt kärare än min ögonsten, än mitt hjerteblod! Mitt barn, för hvares skull jag samlat guld och egodelar, hon har skändat sin faders gråa hår, hans namn och hus, och smugit sig till lönlig älskog i nattens timmar! Ve mig! ve!

Han strök med handen allt guldets och silfrets från bordet, så att det hemskt klingande rullade kring golfvet, slet af sig det gråa håret och ref sin mantel sönder. Miriam låg vid hans fötter. Hennes panna hade sjunkit mot golfvets stenar. Den gamle fattade i hennes arm, ryckte henne upp, så att hon blef liggande knäböjd framför honom.

— Näm mig, skrek han, den nidings namn, som stulit din ära och min ålders glädje! Näm mig hans namn, att jag må förbanna det och antvarda honom till det straff han värd är.

Miriam's öga blickade in i fadrens medan en klar stråle af den kärlek, som fördrager allting, offerar sig sjelf och aldrig sviker, bröt fram genom den utsägliga smärtans nattmörka töcken.

— Aldrig nämner jag den mannens namn, fader! sade hon ödmjukt, men med orubblig fasthet.

Djup tystnad herrskade ett ögonblick.

— Välan! utropade Ruben rätande upp sig och höjande sin knutna hand medan hans ögon brunno vildt. Välan! så förbannar jag honom dock, ho han än vara må. Jag förbannar hans ingång och utgång, hans vaka och sömn. Må hvilat flykta från hans läger, må benen i hans kropp ruttna! Må hans barn och efterkommande vardas förbannade! Nej! må hela hans släkt dö ut på jorden och han sjelf brinna till evig tid i Gehennas lågor!

Skakad af rysningar hade flickan åhört denna hemska förbannelse öfver hennes hjertas älskade, der hon låg knäböjd på golfvet, med hufvudet nedböjdt och händerna tryckta mot bröstet.

— Välsignad, välsignad i evighet! hviskade tyst hennes bleka läppar. O, mina fäders Gud! vänd förbannelsen i tiofaldt välsignelse! Straffa mig allena, men välsigna honom!

Fadren vände sin brinnande blick till dottren.

— Och du, sade han, dig förbannar jag ock. Du är från denna stund ej mera min dotter. Jag har ej mera något barn. Dig, otuktiga qvinna, som brutit mot den heliga lagen, öfverantvardar jag åt det höga rådet att varda dömd efter som du brutit. Sedan kläder jag mig i säck och aska och äter allena mitt bröd med tårar.

Ruben stängde in sin dotter i huset och gick att angifva henne för domarena.

— O, Joas, Joas! O, min brudgum! Hvar dröjer du? klagade i bitter nöd den arma flickan. Hvi kommer du ej och frälsar din brud och förer henne till ditt hus?

Ingen tröstande stämma besvarade hennes klagan. Hennes brudgum kom ej och frälsade henne. Hon vardt öfverantvardad åt domarena och släpad inför rådet, som dömde henne att stenas till döds utanför stadsporten. Och Efraim, Joas fader, var en bland dem, som dömde henne.

På andra dagens morgon fördes Miriam till döden. En stor hop folk följde med. På en gata möttes två män, hvilka båda hade ganska brådtom, der de skyndade åt olika håll.

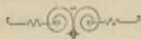
— Hvarthän med så snabba fjät, Aram, Josefs son? sporde den ene.

— Till stadsporten, Filemon, Seths son! Den gamle ockraren Rubens dotter, den sköna Miriam, skall i dag stenas till döds. Men hvarthän drager du sjelf i så präktig skrud, broder?

— Till gästabud! Min frände, unge Joas, Efraims

son, tager i dag till äkta den dajliga Tirza, öfverstepresten Nathans dotter.

Utanför en af Jerusalems portar var mycket folk församladt. Man framledde Miriam. Blek som en ande stod hon i sin dödsklädnad inför folket. Hennes hufvud var böjdt såsom en vissnad blomma. Hon upplyfte ännu en gång de sköna ögonen och höjde blicken mot den heliga staden, med templets höga tinnar skimrande af guld i solen, mot de fjerran blånañde höjderna och den ljusa himlen, och ett sken af förklaring strålade ur hennes öga och omgjöt hela hennes gestalt. Ingen bland folket rörde sig. Ingen hand höjde sig för att kasta den första stenen. Då steg der fram ur folkhopen en gammal krokig qvinna med skrumpet anlete och brinnande ögon. Hennes vissnade hand omslöt en tung, hvass sten. Hon höjde armen, slungade stenen. Den träffade flickans hvita panna. En blodström purprade det liljebleka anletet och Miriam nedsjönk orörlig på marken. Anden hade flyktat. Rebecka, Jorams dotter, hade kastat den första och sista stenen.

Nu.

Det var en ljuf vårdag, en sådan dag då hela naturen spritter och doftar af sommarlängtan och sommarhopp. På en vacker enslig skogsväg vandrade en ung kvinna. Hon tycktes vara knappt tjugu år. Hållning och rörelser voro fulla af ädelt behag. De bleka undersköna dragen och de klara ljusbruna ögonen, ur hvilka den renaste själ framblickade, hade ett uttryck af fröjdfull oro. En ljusgrå sjal, som föll nästan ända ned till fällen af klädningen, höljde hennes gestalt. På hufvudet hade hon en liten svart halmhatt omgifven af en blå slöja. Vid en krökning af den sluttande vägen blef en bro synlig, som ledde öfver en å, hvars trädbevuxna stränder kastade sin skugga på vattenspeglern. Flickan steg ned på bron och stannade. Solen sjönk redan mot trädtopparne. Hon skådade väntansfullt framåt vägen och fortsatte sin vandring.

Då hon lemnat bron några hundra steg bakom sig, stannade hon plötsligt och lyssnade, medan ett leende af den högsta glädje flög öfver hennes anlete. En yngre mansperson blef synlig vid en skarp krökning af vägen. Vid hans åsyn förjagade en svårt sviken väntans skugga glädjens solsken från vandrerskans drag. Mannen, som nalkats med snabba steg, helsade höfligt och upptog ur bröstfickan ett bref, som han räckte henne, sägande:

— Baron kom ej till landet i dag såsom han lofvade. Han kommer först nästa söndag.

Flickan grep med darrande hand brefvet.

— Tack, herr Tallqvist! sade hon med mjuk, välljudande stämma lika darrande som handen. Tack så mycket!

— Ingenting att tacka för! Mjuka tjenare!

Mannen lyfte på hatten, vände om och aflägsnade sig samma väg som han kommit.

Den unga qvinnan vandrade långsamt åt bron till, betraktande brefvet, som hon höll i handen. Det var ett elegant ljusblått kuvert, försegladt med en vapenring. Utanskriften: „Fröken Mathilda Kohle“, skrifven med prydlig, litet vårdslös handstil. Hon satte sig på en sten invid vägen, bröt sigillet och framtog ur kuvertet ett bref af tjockt, glänsande papper, försedt med monogrammet *WH.* och friherrlig krona. Flera gånger tryckte hon brefvet till sina läppar innan hon uppvek och började genomögnadt. Redan vid de första raderna drog ett uttryck af den högsta förfäran öfver hennes anlete, hvarje skymt af lifsfärg försvann från hennes läppar och hon började skälfa liksom af en frosskakning i hela kroppen. Låt oss öfver hennes skuldra läsa brefvet. Det lydde:

„Min goda, kära Mathilda!

Alltför väl förstår jag att detta bref kommer att förorsaka dig stor sorg, men vi arma dödliga få ju ej alltid rå oss sjelfva här på jorden och efter vårt hjertas önskan ordna vårt öde. Oaktadt vår beprisade frihet och sjelfständighet äro vi slafvar under förhållanden, dem vi med bästa vilja i verlden ej förmå trotsa. Sådan är verdens gång och vår fattiga tröst är den allenast att vi ej äro de första och ej heller bli de sista, som nödgas uppoffra hjertats önsknings, dess ljufvaste drömmar, för den stränga nödvändigheten och att millioner finnas, som måste lida ännu mera än vi. Min goda Mathilda! min hulda väninna, som väntar mig till ditt möte derute i den varligt grönskande naturens famn! Min hand bäfvar af smärta då jag nu går att nedskrifva vår tunga dom. Men du är en stark qvinna, Mathilda! och en förständig qvinna, som både skall inse och med sansning böja dig för nödvändigheten. Mathilda! vår dröm kan ej bli annat än det den varit, en ljuf, en för mig oförgätligt ljuf dröm, hvars minne likt en blid stjerna skall lysa öfver mitt lif, min stig må framgå genom

mörker eller ljus. Med ynglingens svärmande öfverdåd i tanke och känsla trodde jag mig vara man att trotsa allt och endast lyda mitt hjertas böjelse, men tyvärr! Jag har småningom mognat till man och inser nu att förhållanden, band, pligter gifvas, hvilka man ej har rätt att trotsa, då man ändå ej kan bli en banbrytare, en verldsreformator. Jag är den ende, den siste af mitt gamla frejdade namn. En bland mina första pligter är att vörda detta namn, såsom mina förfäder gjort. Jag har pligter mot mitt stånd, mot den samhällskrets jag tillhör. Du, Mathilda! är en ädel qvinna, väl värd all jordisk lycka och menskors högaktning, men tror du väl att du ens skulle kunna bli verkligt lycklig såsom min maka, införd i en krets, der du ovilkorligen skulle känna dig fremmande och der du, — må vara, jag medger gerna att detta är en fördom, men fördomarne äro förfärligt stränga herrar, — der du kanske mången gång skulle betraktas med blickar, som sårade ditt finkänsliga sinne. Låtom oss därför vara förnuftiga båda och vakna upp från vår dröm. Måhända falla dina tårar på detta papper. Gråt ej, min vän! — Nästa söndag kommer jag till landet. Möt mig då klockan fem på eftermiddagen vid bron. Hur det än går och hvad vi än öfverenskomma, hvilket heltochhället ligger i din hand, så frukta aldrig att jag förgäter eller öfvergifver dig eller det lilla oskyldiga väsen, som ännu ej skådat dagens ljus. I alla skiften skolen J ha en trofast vän i

Din tillgifne

Waldemar.“

Då flickan slutat läsningen af detta bref sjönko hennes händer med pappret ned i hennes sköte och hon förblef sittande orörlig såsom förstenad, medan ur hennes stirrande öga, ur hvarje hennes anletsdrag talade en gränslös smärta. Det var den smärta ett ädelt, sveklöst hjerta måste erfara, då det plötsligt finner sig sviket af den varelse det skänkt sin första och enda kärlek, skänkt allt, till hvilken det hyst den fastaste tillit och vid hvars sida det hop-

pats få njuta den högsta jordiska sällhet. Och det var ej detta ve allenast, som med sin glödande jernhand grep den öfvergifnas hjerta. Nej, dertill kom ännu ett annat qual, så tryckande, så fruktansvärdt, att den svikna kärlekens smärta i bredd dermed förbleknade och kom den arma att i sitt inres djup sucka: o, om det blott varit detta! O, om allt vore slut dermed att han svikit mig! Men nöd utan namn! Hvarthän skall jag fly? Och jag som trodde att jag blott hade att fly i hans öppna famn och der finna tröst och skydd i rikaste mått, jag som trodde att jag blott behöfde räkna dagarne till hans ankomst för att sedan som hans brud träda med honom till altaret! Detta försäkrade han ju så heligt då vi sist träffades på nyåret! — Allt förbi! — O, min far! Min stränga far! Hvert skall jag fly undan din vrede, din sorg, undan den vanheder jag dragit öfver dina grå hår till lön för all din kärlek? Hvert skall jag fly undan min nöd? — I döden finnes en fristad för den olycklige, hviskade en röst i flickans inre. — Nej! Det är synd, det är ett brott att bära händer på sitt eget lif, hur olycklig man än är.

Hos denna unga qvinna voro religionens bud sedan barndomen så djupt inpräglade och kraftigt lefvande att hon äfven i denna den förfärligaste stunden i sitt lif tillbakavisade frestelsen att söka ro i döden.

Solen hade längesedan gått ned och majnattens skuggor sänkt sig öfver nejden, då Mathilda ännu satt orörlig kvar på stenen vid vägen. Slutligen stod hon upp, svepte med en mekanisk åtbörd sjalen omkring sig och började likt en sömngångerska vandra hemåt. Då hon gick öfver bron, stannade hon vid ledstången och blickade ned i det svarta vattnet.

— Svart! hviskade hon. Svart! —

Då hon några timmar tidigare stod här, då lyste ännu den sjunkande solen på träden, på vattnet, på hennes lif. Ja, den sjunkande solen!

Hon kramade ihop brevet, som hon ännu höll i han-

den och lät det falla ned i vattnet. Sedan fortsatte hon sin vandring.

Medan den arma unga qvinnan i nattens skymning med blytung fjät skrider mot sitt hem, vilja vi med några ord upplysa läsaren om hvem hon och hennes trolöse älskare är. Baron Waldemar Hedenborg är egare till det ståtliga herresätet Hedenby, ende son till sina afidna föräldrar och siste ättlingen af sitt namn. Den unge mannen, vid denna tid tjugutvå år gammal, hade för ett år sedan tagit sitt arf i besittning och tillbragt sommaren och hösten på sin egendom. Derunder hade han gjort bekantskap med Mathilda Kohle, dotter till inspektoren på det en fjerdingsväg från Hedenby belägna Halleberg, tillhörigt en president Hallenstedt, en gammal elegant ungarl, som för det mesta vistades i hufvudstaden, hvarunder den stora egendomen med husbondemyndighet sköttes af den gamle inspektor Abraham Kohle, en bottenhederlig, omutligt sträng, oböjligt stolt kärngubbe, bördig från Dalarne, som i tjugufem år innehaft denna befattning. Inspektor Kohle hade i sitt äktenskap haft flera barn, af hvilka dock endast det yngsta, dottren Mathilda, hvars födelse blifvit modrens död, var i lifvet. Det var sjelffallet att fadren med sin starka djupa natur skulle skänka detta barn, den enda öfverlevande plantan af hans talrika familj, en stor kärlek. Vid sin hustrus död tog han i huset icke en amma, ty det var för ingen del förenligt med gubben Kohles grundsatser att en annan qvinna än dess moder skulle nära ett barn, utan en sköterska åt den späda och valde dertill en äldre snygg och samvetsgran torparenka. Denna i sin fromma enkelhet så aktningsvärda qvinna, Stormskan kallad, ehuru hennes lynne och lif voro allt annat än stormiga, var den lilla Mathildas fostermoder tills denne fyllde tio år, då hon skickades till hufvudstaden i skola och gumman Storm i sin hemtrakt, en half mil från Halleberg, byggde sig en jordkula och lifnärde sig med sin spinnrock och det lilla årliga underhåll hon åtnjöt af inspektor Kohle, hvilken trots sina ganska goda tillgångar var långt ifrån frikostig.

Inspektorn, som, ehuru sjelf icke någon bildad man, med sitt klara hufvud insåg fördelarne af en god uppfostran, om han ock icke förmådde uppfatta dessa fördelar från någon högre synpunkt än den praktiska, och dessutom af sin stolthet manades att bereda sin dotter bildningens jemlikhet med de högsta samhällsklasserna, sände, som sagdt, Mathilda till hufvudstaden, der hon inackorderades i en aktad handverkarefamilj, besökte en af de förnämsta skolorna och åtnjöt derjemte undervisning i musik och sång. Mathilda tillbringade i staden hvarje vinter till sitt sjuttonde år, då hon efter afslutad skolkurs återvände till sitt enkla hem med den regelräta ordningen och det af ingen poesi mildrade allvarliga hvardagslifvet, hvilket hem den unga flickan dock så långt hennes förmåga sträckte sig sökte inrätta mera i öfverensstämmelse med hennes bildningsgrad och poetiska skaplygne. Gubben Kohle hade vid sin dotters hemkomst beredt henne öfverraskningen att finna ett präktigt pianino i inspektorsbyggnadens låga, tarfligt och gammaldags möblerade sal och den unga flickan började med ifver musicera från morgon till qväll, men då lät fadren henne förstå att det ej var meningen att hon skulle „förnöta sin tid med onödigt slamrande på pianot“, utan att han köpt detta för att man „någongång kunde ha roligt, t. ex. om söndagarne eller när det kom fremmande“. Nedslagen öfver detta förbud, då hon vid åsynen af instrumentet och tanken på den njutning detta skulle bereda henne erfarit den lifligaste glädje, rättade sig dock Mathilda till en början med undfallenhet derefter, men stundom då fadren efter qvällsvarden tände sin pipa och satte sig i gungstolen, slog hon upp pianot och spelade någon enkel, tilltalande bit eller sjöng med sin hvarken stora eller starka, men så mycket ljufvare stämman en liten visa. Hennes stämman var sådan som man kunde tänka sig elfvornas, ifall de sjönge då de i sommarqvällens skymning eller svaga hemlighetsfullt glindrande månljus med sina töckniga slöjor sväfvade i ringdans på den ensliga gröna slätten i skogens djup. Och gubben Kohle lyssnade till tonerna, pipan

slocknade och då flickan tystnade förebrådde han henne icke att hon spelat och sjungit, utan han vaknade upp såsom från en dröm, reste sig och lemnade rummet med ett vänligt:

— Godnatt, kära barn!

Småningom började gubben allt oftare då han satt i gungstolen och rökte säga:

— Tag och spela eller sjung något, Mathilda!

Och då denna med afsigt någongång visade sig mindre hågad att musicera, utbrast han med otålighet:

— Åh! Till hvad skall man ha hela instrumentet om inte för att spela på det?

Mathilda hade vunnit sitt ändamål. Nu fick hon spela så mycket hon behagade, utan att fadren gjorde någon anmärkning deremot. Hon sökte äfven på annat sätt göra hemmet trefligare, planterade en mängd krukvexter, prydde väggarne med af henne sjelf ritade taflor, målade på ett smakfullt sätt de gamla kakelugnarne o. s. v. Gubben brummade väl litet öfver detta „bjefs“, men lät dock det kära barnet stöka efter behag och erfor sjelf ett hemligt välbehag vid åsynen af den förvandling hemmets stela, tarfliga inredning småningom under dottrens hand undergick. Mathilda beflitade sig äfven att till fadrens belåtenhet sköta hushållet, ehuru hon i allmänhet hade mera håg för studier och poetiska sysselsättningar, hvartill hon äfven använde alla sina lediga stunder, hvarjemte hon undervisade några af bygdens barn i ämnen utöfver det folkskolan hade att erbjuda.

Sålunda förflöt ett år lugnt och angenämt för den begäfvade och renhertade flickan, som i sina stilla andliga sysselsättningar och i naturens skönhet fann den rikaste näring och förströelse för sitt hjerta och sinne, hvars jemvigt och barnsliga frid icke stördes af den minsta längtan efter den flärdfulla, bullrande världens nöjen och njutningar, ty ehuru hon tillbragt sju år i hufvudstaden, hade hon, dels i sin egenskap af skolfficka, dels tillfölje deraf att hon vistades inom en anspråkslös familj, erhållit knappt

en aning om verldslifvets behag och egde hon en dylik aning, så visade den henne detta lif i en sådan romantisk glans och oupphimmelighet, att det ej ens föll henne in att längta derefter. Hennes föreställningar derom motsvarade ingalunda verkligheten, utan voro högst barnsliga. Om dess falska glitter, dess svek, dess hjertlöshet och orenhet hade hon icke en aflägsen aning. Hon ansåg allt som glimmade för guld. Nog visste hon ju att det fans ondska i verlden, svår och mycken ondska, men hon visste ej och om någon sagt henne det, så hade hon ej trott det, att guldet kunde vara slagg med falsk förgyllning utanpå, att ulfvarne kunde dölja sig under fårakläder. Men hon skulle snart alltför bittert få erfara detta.

Året efter det då Mathilda återvändt till hemmet, kom baron Waldemar Hedenborg och tog sitt arf i besittning. Som denne under sin barndom och omyndighetstid sällan besökt Halleberg, hade han aldrig sett den vackra inspektorsdottern. Det var således en icke ringa öfverraskning för honom då han en solklar junidag på den redan nämnda bron mötte Mathilda, i strålände fågring täflande med den unga sommardagen. Han frågade sin förvaltare Tallqvist hvem den unga damen mände vara och fick veta att hon var dotter till inspektor Kohle, hvilken han både sett och hört omtalas. Ett häftigt begär att lära känna den sköna flickan uppstod i hans sinne, utan att han, ung, obetänksam och sjelfvisk som han var, ett ögonblick tänkte uppå hvilken våda ett dylikt närmande kunde medföra för hennes sinnesfrid. Han grubblade öfver huru han skulle kunna göra Mathildas personliga bekantskap, hittade slutligen på att aflägga ett besök hos Kohle för erhållande af råd i en jordbruksfråga och promenerade glädtig i hägen till Halleberg. Lyckan gynnade honom. Han fann ej inspektorn hemma, men träffade i stället Mathilda. Musikens toner, som strömmade ut genom de öppna fönstren, helsade honom på långt håll. Vid hans inträde i salen reste sig den unga flickan från pianot och blickade med förvåning och ofrivillig beundran på den ståtliga fremlingen, hvilken tyck-

tes henne vara den skönaste ynglingauppenbarelse hon någonsin skådat, ja, det ideal hon lik de flesta unga men-skor omedvetet bar inom sig och som nu förkroppsligadt trädde henne till mötes. Med intagande artighet helsade Waldemar henne, sade sitt namn och frågade efter hennes fader. Hon svarade att denne befann sig ute på egorna, men att hon ville sända bud efter honom. Waldemar ville afböja detta, förmenande att han kunde förnya sitt besök vid ett lägligare tillfälle, allt medan han med blickar af den eldigaste beundran, dock utan en skymt af något slags närgångenhet, betraktade flickan. Denna envisades dock att skicka bud till fadren, emedan hon ansåg det som en stor oartighet att låta den förnämte gästen aflägsna sig med oför-rättadt ärende, och uppmanade Waldemar att emellertid taga plats. Denne efterkom inbjudningen, inom sig önskande att inspektorn ej måtte vara lätt att finna derute på egorna. Han inledde ett lifligt samtal med flickan, för-vånades och tjusades af hennes på engång intelligenta och barnsligt okonstlade yttranden och var inom kort bragt till en sådan hänryckning att han ej gaf akt på tidens gång, utan det föreföll honom att endast några minuter förflutit då inspektorn hemkom, ehuru det i sjelfva verket var en god timme. Vid den gamles inträde beherrskade han sig ögonblickligt, tog på sig en lugn, obesvärad uppsyn, hel-sade gubben med den litet nedlåtande vänlighet han ansåg på sin plats gentemot en person af dennes samhällsställ-ning och bad att få taga hans tid i anspråk för erhållande af ett råd. Den stolte inspektorn, som på intet vis fann sig smickrad af den förnämte herrns besök eller begäran, utan tvertom kände sig förtretad öfver att denne kom och hindrade honom i hans göromål och ej heller fäste den ringaste uppmärksamhet vid den omständigheten att baro-nen en lång stund underhållit sig på tumanhand med hans dotter, bad denne med den korta, sträfva höflighet som var honom egen, att låta höra hvad saken gällde då han ville efter sitt bästa förstånd och insigt gifva det önskade rådet. Baronnen kom med vigtig uppsyn fram med sin väl öfver-

tänkta fråga och fann sig snart med inspektoren fördjupad i ett agronomiskt samtal, som ej alls intresserade honom, åtminstone ej vid detta tillfälle. Men han var tvungen att spela sin rol till slut och spelade den så väl, att den gamle mannen, ett redligt naturbarn som han var, ej en sekund misstänkte den verkliga anledningen till grännens besök. Mathilda hade under de båda människors samtal lemnat rummet, men när baronen reste sig för att säga farväl inträdde hon åter. Vid den hastiga afskedshelsningen tryckte han hennes hand, sänkte en snabb värtalig blick in i hennes sköna ögon och skyndade bort, tagande med sig hennes hjertas ro.

Några dagar senare vid solnedgången vandrade Mathilda framåt den väg, der vi först mött henne. Detta var intet ovanligt. Hon plägade ofta välja den vackra skogsvägen för sina ensliga promenader. Då hon nalkades bron framträdde plötsligt Waldemar vid vägens krökning på andra sidan ån. Leende af den gladaste öfverraskning, ty sammanträffandet var lika oväntadt för dem båda, helsade han flickan. De möttes på bron. Han räckte henne handen. Ännu sedan solen sjunkit bakom skogen stodo de båda unga i den ljusa qvällen vid hvarandras sida på bron, tills de slutligen sade hvarandra godnatt, då deras läppar möttes i den första kyssen. Denna afton afgjorde Mathildas lefnadsöde. Sedan träffades de ofta. Det öfriga är lätt att föreställa sig. Det är den urgamla sorgliga sagan om en sommardags fröjd och den långa vinterns tårar.

Waldemar besökte aldrig Mathildas hem, hvilket gjorde att ingen misstanke kunde uppstå hos hennes fader, som ej heller varnade någon förändring i hennes uppsyn eller väsen. Ett i slika ting skarpare öga än hans hade dock kunnat iakttaga att Mathilda ej var densamma som förr. Det klara lugnet i hennes menlöst svärmiska blick hade flytt för en säll oro, som meddelat sig åt hela hennes väsen. Hon sysselsatte sig ej mera med samma ifver som förr med sina böcker, ja, hon studerade nästan icke alls. Barnens undervisning fortsatte hon visserligen, men en upp-

märksam iakttagare skulle ha bemärkt att hon deråt egnade hvarken det intresse eller den tid som tillförene och att hon ofta under lektionerna försjönk i en drömande tankspriiddhet, hvarur hon vid någon upprepad fråga af barnen spratt upp liksom ur en slummer. Hon musicerade deremot mera än förr och kunde timmatal sitta vid pianot och fantisera med melodier, hvari ett af högstämd, eldig lidelse öfversvallande hjerta tycktes söka att gifva sig luft. Den husliga ordningen fortfor dock orubbad, tack vare trotjenarinnan, jungfru Erika. Gubben Kohle kunde således ej ana att jemvigten och friden inom hans lilla familj för hvarje dag mer och mer skakades i sina grundvalar. Äfven om han märkt någon förändring i Mathildas utseende och väsen, så hade han aldrig misstänkt den verkliga orsaken dertill. Det kunde aldrig falla honom in att hans dotter hade en hemlig kärlekshandel och det är tvifvelaktigt huruvida han ens lyssnat dertill ifall någon kommit och sagt honom att så var förhållandet, utan han hade kanske fattat käppen och jagat baktalaren på dörren. Men om han upptäckte sanningen, då vore ingen skonsamhet att förvänta, endast den strängaste dom. Abraham Kohle var en from man, sålunda att han obetingadt och enfaldeligen trodde och vördade religionens sanningar, men försoningens himmelska lära, som hans läppar bekände, var för hans hjerta en oförstådd gåta. Såsom han sjelf ansåg sig oförvitlig, så gällde för honom endast oförvitligheten. Hvar och en som på ett eller annat sätt bröt mot sedelagens bud, var i hans ögon ohjelpigen förkastlig. Detta visste Mathilda nogsam. Det var till denne fader hon nu gick för att bekänna sanningen och emottaga sin dom.

Då hon hemkom hade den gamle för längesedan spisat qvällsvard och gått till hvila.

Hon stängde in sig i sitt rum, afkastade hatt och sjal och satte sig stödjande pannan mot handen vid det öppna fönstret, hvarigenom majnattens balsamiska luft strömmade in. Hon kände sig stelnad, bedöfvad af smärta, så att tanken stod stilla och det tycktes henne som om det kropp-

liga lifvet äfven mattades af. Så satt hon medan den korta vårnattens timmar förrunno, tills morgonsolens strålar förgyllde trädtopparne. Då spratt hon till och skådade med stel, tårlös blick ut i den vaknande naturen, der foglarnes hundrastämmiga kör uppstämde sin fröjdfulla morgonhymn, till hvilken hon så mången gång lyssnat med ett hjerta lika sprittande af lefnadslust och hänryckning som skogens små sångare, men hvars toner i dag trängde till hennes öra och in i hennes själ som ett skärande missljud. En frosskakning flög genom hennes lemmar och hon blickade omkring i rummet. Snart, ack snart skulle den förfärliga stund slå, då hon måste träda inför sin fader och bekänna sanningen. Denna tanke var så fruktansvärd att den kom smärtan öfver hennes älsklings trolöshet att träda i bakgrunden. Det förekom henne att allt vore drägligt att bära blott ej fadren funnes och genom hennes inre for tanken:

— Hvarför kunde han ej vara död liksom min mor? O, om han låg död i sin säng denna morgon!

I nästa ögonblick bad hon Gud om förlåtelse för denna brottliga önskan, hvilken syntes henne såsom ett bevis uppå huru hon genom det syndiga lättsinne, hvaråt hon hängifvit sig, sjönke allt djupare utför fallets och förnedringens brant. Hon blickade på klockan. Den var endast fyra. Fadren brukade stiga tidigt upp, men i dag då det var söndag hvilade han litet längre. Det skulle således dröja ännu ett par timmar innan hon kunde träffa honom. Såsom det plägar vara fallet med menskan då henne förestår något oerhördt svårt, greps äfven Mathilda nu af en pinsam otålighet att den tunga stunden snart skulle slå. Den månde medföra hvad som helst, så vore det dock en lättnad när den var öfverstånden. Hon gjorde sig icke några förhoppningar. Hon kände fadrens lynne och tänkesätt och beredde sig på det värsta. Det var icke omöjligt att han förbannade, förskjöt och förjagade henne från sitt hem. Hvart skulle hon sedan taga vägen? Och hennes förtviflan gällde ej allenast henne sjelf, utan kanske i ännu högre grad fadren, hvars enda öfverlevande barn, enda skatt

och ålderdomsglädje hon varit, som han beredt den uppfostran hon egde och för hvars framtid han arbetade. O, huru hade hon lönat honom! Till det grymma qval som marterade henne kom ännu det att hon först nu, då hennes kärlek var sviken, hennes sällhet för alltid förlorad, vaknade upp till klar besinning af hela lättsinnet, brottsligheten i hennes handlingssätt, hvilket i hennes närvarande förtviflade och förkrossade sinnesstämning tedde sig för henne i de svartaste färger utan en förmildrande ljusglimt. O, huru förkastlig var hon ej! Det var välförtjent om hennes fader än straffade henne aldrig så hårdt.

Urvisaren skred långsamt framåt medan Mathilda med oroliga steg rastlöst vandrade fram och åter i kammaren. Ändtligen slog klockan sex. Hon kastade en blick i spegeln, öppnade dörren och steg sakta ut i salen. Fadren hördes röra sig inne i sitt midtemot belägna rum. Mathilda skred öfver salsgolvet och knackade på dörren.

— Stig in! hördes hans stämna.

Hon öppnade dörren och trädde öfver tröskeln. Gubben, som nyss slutat sin toilett, satt i skjortärmarna framför bordet med den korta pipan i munnen och lade just ifrån sig psalmboken, hvori han, enligt sin vana, läst en morgonpsalm. Gubben Kohle var en storvext, kraftfull byggd man om sextio år med ståtlig hållning, mörkgrått, krusigt hår och ett välbildadt ansigte, hvars drag jemte den öppna, skarpa blicken ur hans blå af yfviga ögonbryn beskuggade ögon uttryckte hans bestämda, redliga och stolta karakter så tydligt att man genast vid första åsynen af detta ansigte hade denna klar för sig.

— Godmorgon, pappa! sade Mathilda med fullkomligt tonlös stämna sedan hon stängt dörren.

— Godmorgon, kära barn!

Gubbens röst var som hans ansigte och hela personlighet klar och kraftfull.

Det var ingalunda något ovanligt att dottren vid denna tidiga timme besökte honom, hvarför detta ej heller väckte hans uppmärksamhet, men han fäste i stället en förvånad,

forskande blick på hennes utseende, som alltför tydligt vittnade om nöden i hennes inre.

— Hvad fattas dig? frågade han. Du ser så besynnerlig ut. Är du sjuk?

— Nej! Jag har något att tala med pappa om.

Mathildas hjerta slog några hårda slag för att sedan flera sekunder stå stilla och så återigen slå några slag.

— Hvad är det då? Har något händt dig?

Han erinrade sig dottrens långa dröjsmål qvällen förut och det föll honom in att något obehagligt vederfarits henne. Hans öga hvilade oroligt på henne.

— Pappa! — Mathilda nalkades ett steg och stödde handen mot en stolkarm för att hålla sig upprätt. — Detta är en svår stund för mig, tillade hon med sänkt blick och skälfvande lemmar.

— Tala ut, kära barn! sade den gamle mannen hastigt. Har någon olycka händt dig eller annars här i huset?

Af hans uttryck i blick och ton förnams tydligt att han ej hyste den aflägsnaste misstanke om rätta arten af det förtroende dottren hade att gifva honom, utan att han ansåg henne hemsökt af någon ledsam händelse, hvartill hon sjelf ej vore vållande. Ö, huru detta fasta förtroende skar henne i hjertat! Detta förtroende som hon så nesligt svikit och som hon nu var kommen att slita sönder likt en spindelväf!

— Fader! Jag har syndat i himlen och inför dig och är ej värd att kallas ditt barn!

Med detta den förlorade sonens klagorop, som ofrivilligt från hennes innersta uppsteg på hennes läppar såsom det sanna uttrycket för det qual, den förkrosselse hon i denna stund kände, sjönk hon till fadrens fötter. Dennes brynta anlete blef i ett ögonblick likblekt.

— Säg genast, hvad är det? befalle han och hans stämma ljöd förfärande sträng.

Mathilda framhvisade vid hans fötter sin tunga be-
kännelse, den fadren med blicken nedsänkt på sin dotter
åhörde. Hon kände huru denna blick, tung som bly, som

domens förbannelse, allt tyngre hvilade på henne, såsom om den velat förkrossa henne till ett stoft och begravna henne under jorden, medan den gamle mannens ansigte under det hans öra lyssnade till hennes ord undergick en hemsk förvandling. De kraftfulla dragen, som blifvit askgrå, spändes af en vild inre lidelse, så att de blefvo nästan oigenkänliga, medan den hvita släta pannan drogs i djupa fåror, ur hvilka man kunde vänta en blixtnljunga fram.

— Död och helvete! skrek han då Mathilda tystnade med en stämman som kom denna att rycka till såsom om hon träffats af en dödande kula. Död och helvete! Han stötte föraktfullt till dottren med foten. Stig upp! Nej! Du kan gerna ligga der du ligger, usla varelse, förbannade sköka!

Den gamle mannen slog sig med den knutna handen för pannan.

— Och jag som hållit detta barn så kärt! utbrast han med ett hjertslitande uttryck af smärta och raseri. Det enda som stod mig åter i verlden då döden tagit hustru och barn ifrån mig! Henne arbetade jag för, henne gaf jag en uppfostran såsom de förnämsta och rikaste, henne litade jag uppå såsom på himmelens sol och tänkte att hon skulle vara min ålderdoms tröst och glädje och engång i frid tillsluta mina ögon. Och så går hon och lefver bakom min rygg som en annan landsvägsslinka, trampar, spottar på sin gamle fars hjerta och drager skam och neså öfver hans gråa, ärliga hufvud, som ännu aldrig behöft böja sig af blygsel. O, hvarför fick jag ej bädda detta eländiga olyckans barn i grafven med de andra?

Han tystnade ett ögonblick och stod der med knutna händer, flämtande bröst och en fruktansvärd brand i de blå ögonen, som nu tycktes kolsvarta.

— Hvem är han, karlen, den helvetes skurken, att jag må få den förnöjelsen att skjuta ner honom? skrek han.

Mathilda rörde sig ej, svarade intet.

— Hvem är han?

Gubben stampade i golfvet så rummet dallrade.

Nu lyfte Mathilda upp sin nästan slocknade blick och fäste den på den förgrymmade fadren med ett uttryck så fast och öppet att det tydligt visade det hennes sinnelag i grunden var smidt af samma ämne som hans.

— Den mannens namn säger jag aldrig.

— Jaså! Du vågar ännu trotsa mig, ditt fräcka stycke!

Han ryckte till sig en knölig käpp den han pligade begagna vid sina vandringar i skog och mark, grep Mathilda i håret och lät ett hårdt slag falla öfver hennes skuldror. Men nu sprang flickan upp medan ett skri ofrivilligt undslapp hennes läppar. Fadrens hårdhet, som nästan var värre, grymmare än hon väntat, hans råa skymford och slutligen hans misshandel återuppväckte till lif hennes af smärtan och sjelföbrädelserna förlamade sjelfkänsla och kvinliga stolthet, kom den nästan stelnade blodet att svalla het i hennes ådror och en blixst att skjuta ur ögat. Hon höjde afvärjande sin hand.

— Håll! Jag är ert barn, men ej är slafvinna eller hund. Jag har brutit och ärligt bekänt det vid edra fötter. Förlåt mig eller förskjut mig, men skymfa och miss-handla mig ej. Min olycka bär jag sjelf.

Gubben betraktade henne med sin stela, hemska blick.

— Gör det! Bär du din olycka sjelf! Jag tänker icke hjälpa dig dermed. Gå bort från min åsyn, från mitt hus, och det genast! Jag vill icke mera se dig, icke höra talas om dig. Gå och tag med dig det dig tillhör.

Han uttalade de sista orden med ett bittert, hårdt hän. Hvad egde hon väl som var hennes eget och som hon kunde medföra annat än sin smärta och sin skam.

Mathilda fäste på fadren en lång blick, hvilken uttalade allt det qual, som rasade i hennes inre, en blick så förebräende, så bedjande, att den bordt tränga in i det hårdaste hjerta och beveka det, men den gamle mannen utsträckte endast handen mot sin dotter med en åtbörd som befalle henne att aflägsna sig. Hon lemnade långsamt rummet. Nu var den svåra stunden öfverstånden, domen fälld. Men så förfärlig, så hjälplös hennes belägenhet än

var, så tillintetgjord hon än kände sig af olyckan, så var det dock lättare inom henne och hennes steg voro lättare när hon aflägsnade sig från fadrens rum än då hon begaf sig dit. Då hon gick genom salen inträdde Erika dit och började duka frukostbordet. Ack, det förskjutna barnet hade ej mera rättighet att sitta vid sin faders bord! Hon såg Erika duka för två personer och så ringa denna omständighet var i bredd med allt det ve, som hemsökt henne sedan föregående dagens eftermiddag, var densamma den droppe som kom smärtan att flöda öfver. Hon skyndade in i sitt rum och den hemska spänningen i hennes inre gaf sig luft i en vild tåreflod, der hon sjönk framstupa mot sin under natten orörda bädd. Då hon slutligen reste sig upp, hoplade hon några få nödvändiga klädesplagg, sin bibel och psalmbok jemte fadrens porträtt och några andra småsaker i en liten nattsäck, påsatte hatten, svepte sjalen omkring sig, tog nattsäcken i handen, kastade en blick omkring det lilla trefliga, af morgonsolen upplysta rummet, der hon tillbragt sin lyckliga barndoms och första ungdoms dagar, drömt sin kärleks ljufta drömmar och genomvakat sitt lifs dystraste natt, samt trädde sedan öfver tröskeln för att aldrig återvända dit. Utan att säga någon farväl smög hon ur huset. Vid början af alléen stannade hon och kastade en blick mot fadrens fönster. Den gamle mannen satt orörlig vid bordet. Hans gråa hufvud hvilade på armarne.

— Gud förlåte dig såsom jag förlåter dig och upplyse ditt hjerta till försonlighet innan du vandrar hädan från jorden! hviskade hon, vände sig om och lemnade fadershuset.

På den herrliga sabbatsmorgonen vandrade den bitoga dottren längs den tysta doftande skogsvägen. Foglarne sjöngo öfver hennes hufvud, vårbäckarne sorlade vid hennes fot. Skogen glesnade. Hon gick förbi byar der lifvet nyss vaknat efter nattens hvila. Med sorglösa anleten gingo menskorna ut och in i sina sysslor. Små barn med klara ögon och leende läppar sprungo fram till gär-

desgårdarne och grindarne och betraktade nyfiket den ensamma vandrerskan. O, huru lyckliga voro ej alla dessa menskor! Huru gerna hade hon ej bytt lott med den fattiga qvinnan der, som trädde ut ur sin eländiga koja, log mot solen och gick till brunnen för att hemta vatten. Mathilda gick vidare på sin dystra väg medan solen steg högre och från fjerran ljödo kyrkklockornas toner, högtidligt manande till sabbatsfrid och andakt.

Följande söndag på eftermiddagen vandrade längs skogsvägen framåt bron en ung och skön, elegant klädd man med hög välbildad gestalt och behagliga rörelser. Han bar sitt hufvud högt, men en viss orolig beklämning bredde sin skugga öfver hans drag. Det var baron Waldemar Hedenborg stadd på väg till det möte han i sitt bref stämt med Mathilda. Vid framkomsten till bron fann han ingen der. Han stannade, såg på sitt ur, blickade med otålig undran framåt vägen och gick långsamt vidare, stannade änyo, såg på klockan och återvände till bron. Sålunda vankade han fram och åter tills han vid en blick på uret utbrast helt högt:

— Sex! Besynnerligt!

Han svängde hastigt om och började med snabba steg vandra i riktningen mot Halleberg. Framkommen dit ställde han kosan direkte till inspektorsbyggnaden. På trappan mötte han Erika.

— Goddag! helsade han med en nickning. Är inspektör Kohle hemma?

— Nej!

— Än fröken då?

— Fröken har ej varit hemma se'n sista söndag. Då talade hon enskildt med inspektoren inne i hans rum och straxt derpå gick hon bort.

Waldemar kände att han bleknade.

— Hvart mände hon då tagit vägen? sporde han med så lugn och likgiltig ton som möjligt.

— Jag vet inte, men kanske hon gått till gamla Stormskan i Qvarnby, svarade Erika, i det hennes ärliga, skarpa

ögon på ett högst betydelsefullt sätt blickade in i den unge mannens.

— Stormskan? Hvem är det?

— Det är en gammal enka, som varit fröken Mathildas sköterska och nu bor i en jordkula i Qvarnby.

— Jaså! Det var besynnerligt att ni förmodar det hon skulle vara der, menade Waldemar, trots Erikas uppsyn ännu bemödande sig att genom sin likgiltiga ton blanda bort dennas väckta misstankar.

— Ja, jag vet inte, men så tror jag, genmälte den gamla jungfrun, denna gång med en blick, som kom den unga herrn att nicka ett hastigt

— Adjö! och aflägsna sig, dock icke med alltför skyndsamma steg, beledsagad af ett allt annat än vänligt ögonkast af Erika.

Waldemar återvände hem. Han kände sig högst obehagligt upprörd. Mathilda hade föregående söndag haft ett enskildt samtal med fadren och derefter lemnat hemmet och den der gamla pigan, som han nyligen råkat och af hvars bistra, försmädliga uppsyn han kunde sluta att hon på något sätt hade reda på hemligheten, hon hade sagt att den unga flickan vistades i en jordkula hos en fattig gumma, i den en half mil på andra sidan Halleberg belägna Qvarnby. Detta var ledsamma underrättelser. Saken tycktes ha fått en allvarsammare vändning än han kunnat förmoda. Idyllen hotade att urarta till tragedi. Mathilda hade förhastat sig och sprungit och bekänt allt för fadren innan hon sammanträffat med honom, Waldemar, och de fått öfverlägga om de mått och steg som borde tagas, ty det var ingalunda, nej, för ingen del, hans afsigt att lemna henne hjälplös och öfvergifven i den sorgliga belägenhet, hvori deras varma känslor och ungdomliga obetänksamhet bragt henne. Han var tvertom benägen att skänka henne huru rik godtgörelse som helst. Han hade ju henne att tacka för en tid af paradisisk sällhet och föröfrigt var hon ju icke någon varelse ur den simpla hopen, utan en fin, ärbär, om ock litet för mycket varmhjertad flicka. Huru skulle han

vilja draga elände öfver henne? Nej, en sådan usling var han visst icke! Han hade tänkt uppå att sända henne utomlands. På något sätt hade man alltid kunnat komma till rätta med fadren, utan att behöfva uppdaga sanningen, — ifall detta vore farligt, — om man blott fått öfverlägga om saken. Men föröfrigt, gubben tycktes ju vara en enkel, obildad karl, en riktig bonde. Hos dylikt folk uträtta penningar mycket, ja allt. Penningen, yttre fördelar ersätta hos dem den stolthet och fina hederskänsla, som börd och bildning framalstra hos de högre klasserna. Och hvad tillgångar beträffade, så led ju han, Waldemar, ingen brist på dylika. Som vi finna, var Waldemar en hederlig, en ädelmodig förförare med samvete och hjerta i bröstet, en sådan förförare, som hvarje flicka, den der af sitt varma hjerta blifvit lockad att hängifva sig åt en man, hvars vigda hustru samhällsställning eller andra omständigheter hindra henne att bli, bör skatta sig lycklig att råka ut för, och icke en sådan samvetslös skurk som förleder henne till fall och sedan lemnar henne vind för våg med skam och bekymmer. Nu hade Mathilda emellertid obetänksamt sprungit och bekant alltsammans för fadren och den plumphugaren hade drifvit henne från hemmet och hon satt i en jordkula hos en kåring, naturligtvis en individ ur den råaste pöbeln. Huru dum var han ej som skref det der brefvet och ej lät förklaringen bero tills de personligen träffades! Men det var så svårt att komma mundtligen fram med den då hon i sin barnsliga tillit väntade honom — kanske som sin brudgum. Och nu var hennes historia måhända känd i hela trakten, i hela socknen, och kunde spridas i ännu vidare kretsar. Och hans, Waldemars, namn var kanske jemte hennes i ryktets mun, till mehn för hans framtid, ty man vet väl huru småaktigt menskorna vanligen bedömma dylika saker. Hade hon nämnt hans namn för fadren? Och hurudant var i sjelfva verket den gamle grobianens sinnelag? Kanske lurade han med en laddad bössa på sin dotters förledare? Liksom denne ensam vore skulden till det som händt! Hade hon varit kallare så

hade ingen olycka skett. När allt ginge omkring ville gubben kanhända tvinga honom att gifta sig med henne. Hur som helst, så måste han så snart som möjligt, ännu denna kväll, träffa henne och få saken på det klara. Intill dess hade han ingen ro.

Sådana voro Waldemar Hedenborgs tankar der han skyndade framåt vägen, samma väg den han så många gånger med af lidelsefull längtan bevingade fjät ilat till Mathildas möte. Hade han verkligen älskat henne? Med sina sinnen, ja, men aldrig med hjertat, ehuru han sjelf under passionens rus inbillat sig detta. Hurudan menniska var egentligen Waldemar Hedenborg? Var han dålig? Nej, för ingen del! Han var en ung hedersman, det önskvärdaste parti för hvarje flicka af hans egen samhällsklass. Waldemar var en lyckans guldgosse, såvida sådana alltid åtnjuta den högsta, den verkliga lyckan: ett ödmjukt, pånyttfödt hjerta och ett fridfullt samvete, hvilken lycka oftare kommer den jordiska lyckans stjuvbarn, sorgens gunstlingar, till del. Enda barnet i ett rikt hem, omhuldad af sina föräldrars afgudande kärlek, hade han ej smakat några andra sorger än fadrens död då han var ett sjuårgammalt barn, vid hvilken ålder sorgen icke plägar göra något djupt intryck på sinnet, och då han vid sjutton års ålder förlorade sin mor, hvilken förlust visserligen häftigt grep honom, men hastigt mildrades genom det ömma ombuldande han derunder rönt af både anhöriga och vänner, hvilka gjorde allt för att förströ hans sinne och komma honom att glömma sin smärta. Efter modrens död hade han sitt hem i sin morbrors, öfverste B:s, hus tills han tog studentexamen och anträdde en utländsk resa för att fullkomna den utmärkta uppfostran han åtnjutit såväl hvad kunskaper beträffar som genom det höga föredöme af gentlemannaheder han haft för ögonen i morbrodrens hus och den ådla moral, som inplantats hos honom af modren, den der prisades som ett mönster för sitt kön i fromhet, dygd och sann qvinlighet och som, i förbigående sagdt, varit en förnäm, men fattig flicka, som slitit ur sitt hjerta dess kärlek, en

hederlig ofrälse man, och kastat sig i armarne på den rike baron Hedenborg, en medelåldrig utlevnad verldsman, då denne friade till henne. När den unge baronen efter sin återkomst från utlandet uppträdde i sällskapslifvet var han det förnämsta lejonet för dagen. Det talades i de höga kretsarne och äfven utanför dessa med det ytliga, men tillika lifliga intresse, som en dylik företeelse plågar framkalla, om den unge rike arftagaren. Man ordade med nyfiken förtjusning om huru vacker, huru ståtlig, huru älskvärd han var och huru rik sedan! Man undrade hvem som skulle bli den lyckliga, på hvilken hans gunstiga blick komme att falla vid valet af maka, man gjorde sina iakttagelser, man gissade och snattrade och skapade rykten nya för hvarje dag, medan man med oförställd beundran förmenade att den unge baronen, trots sin rikedom och verldslifvets frestelser, måste ha fört ett exemplariskt lefnadssätt, hvilket bevisades af hans ungdomsfriska utseende — vid tjuguet år! Men så hade han ju också haft så exemplariska föräldrar, ett så utmärkt hem, en mor sådan som få. Det var naturligt att en herrlig planta skulle uppspira ur en dylik jordmån.

Då Waldemar sammanträffade med Mathilda Kohle försattes hans känslor i en svallning, hvars like han aldrig tillförene erfarit, då de hänförts af de kvinliga behagens makt, ty Mathilda var ingalunda hans passioners första erfarenhet. Förgätande hela den yttre världen hängaf han sig åt sin berusande sommardröm i skötet af den romantiskt vackra, stilla landsbygden. Han inbillade sig en tid att Mathilda för alltid fängslat hans hjerta och att han ej kunde lefva utan henne. Det var under inflytande af denna känsla han svor henne evig tro och lofvade att föra henne till altaret. Han bedrog henne ej afsigtligt då han betydade detta. Det var verkligen hans mening då han så gjorde att, trotsande verdens och sina jemlikars omdömen, taga henne till äkta. Ända till senhösten dröjde Waldemar på landet, då han äntligen på sina hufvudstadsvänners enträgna uppmaningar beslöt att för en liten

tid slita sig lös från sin kärlekslycka och begaf sig till hufvudstaden, vid afskedet tröstande sin sorgsna väninna med löftet att göra täta besök på landet, hvilket äfven var hans afsigt. Han mottogs i staden med öppna armar af sina manliga vänner och med tyst jubel af sina beundrarrinnor och drogs snart med i en hvirfvel af förströelser. I början kände han sig fremmande och likgiltig i de lysande kretsarne och hans tanke flög ofta med längtan till landsbygden, der hans ljuftva skogsblomma hade sitt hemvist. Han brevvecklade flitigt med Mathilda, men som han ej kunde sända sina bref till hennes hem var han tvungen att göra sin inspektor Tallqvist såtillvida till sin förtrogne att han anmodade denne att på en viss dag och timme gå Mathilda till mötes vid bron, dit hon på deras öfverenskommelse infann sig, och lemna henne brefven samt mottaga hennes. Denna anordning plågade visserligen Mathildas känsla och blygsamhet, men som hon insåg att någon annan utväg ej gafs och hon ej heller ville afstå från glädjen att korrespondera med den älskade, nödgades hon finna sig deri. Till Tallqvists heder må äfven nämnas att han aldrig med ett ord eller den ringaste antydning förrådade sin husbondes hemlighet, om denna tystlåtenhet sedan härrörde af pålitlighet eller hade sin grund i baronens allvarsamma hotelse att förvaltaren, ifall han gjorde sig skyldig till det ringaste brott mot husbondens förtroende, vore ohjelpigen skiljd från sin ytterst förmånliga plats. — Såsnart Waldemar firat julhelgen i sin morbrors hus, der han äfven nu hade sitt tillfälliga hem, gjorde han ett besök på landet. Han hade förut i bref om sin ankomst underrättat Mathilda, som i den guistrande kalla människasafonen ilade till den vanliga mötesplatsen, der Waldemar redan väntade henne och slöt henne i sina armar. Det tycktes dem att det kalla mänluset förvandlades till varmaste solsken, som smälte drifvorna, kom träden att knoppas, marken att grönska och blomstren att spira upp. De vandrade länge arm i arm och tätt slutna till hvarandra fram och åter på den ensliga landsvägen,

som klart belystes af fullmånen, hvilken på den mörkblå, stjernbeströdda himlen sväfvade öfver deras hufvuden, medan den gröna barrskogen på ömse sidor om vägen låg i djupt, hemlighetsfullt dunkel. De upprepade sina ömsesidiga försäkringar om evig trohet och Waldemar, som i lifliga ordalag uttryckt huru föga nöje umgängeslivet och förströelserna i staden beredde honom, bedyrade att han, som ofta under vinterns lopp skulle besöka landsbygden, tidigt på våren ville säga hufvudstaden farväl och på fullt allvar återvända till landet, då han hos Mathildas fader ville an hålla om hennes hand och föra henne till altaret. Lycksalig och tillika bedröfvad öfver att ånyo nödgas skiljas från sitt hjertas älskling, hvilade Mathilda i hans armar då de äntligen måste säga hvarandra farväl. En mindre hängifven och tillitsfull qvinna hade utan tvifvel frågat sig hvarför Waldemar ej utan uppskof fullföljde sitt frieri och öppet erkände henne som sin fästmö då härför fanns intet hinder. Men denna fråga föll henne ej in. Hon litade blindt på hans löfte och trohet. — Det kändes så förunderligt tungt i hennes inre då hon långsamt vandrade hemåt, vida tyngre än vid den första skiljsmessa då Waldemar på hösten lemnat landet. Nu kände hon kölden i hela dess bisterhet. Rysande drog hon kappan tätare omkring sig och påskyndade sina steg. Waldemar hade ju lofvat att snart återkomma. Detta upprepade hon oupphörligt, men det skänkte henne ingen tröst. Endast tunga, djupa suckar uppstego från hennes bröst. Waldemar återvände till staden. Till en början kommo hans bref lika regelbundet som förut, lika långa och kärleksfulla, men så inträdde ett längre afbrott, hvarunder Mathilda två gånger förgäfvets begaf sig vid mötesplatsen, dit likväl Tallqvist punktligt infann sig för att meddela henne det felslagna hoppet och mottaga hennes bref, hvori hon ångestfullt sporde om orsaken till Waldemars tystnad och uppmanade honom att med en enda rad låta henne veta om han var frisk eller sjuk, till hvilken farhåga hon hade så mycket mera skäl som ej heller Tallqvist under denna tid erhållit

något bref ifrån sin husbonde. Nästa postdag medförde ändtligen bref. Baronen skref hjertligt som vanligt, men brefvet upptogs till största delen af beskrifningen om ett storartadt bröllop på landet som han bevistat, hvilken resa han uppgaf såsom orsaken till sin tystnad. Mathildas glädje öfver brefvet och den älskades välbefinnande var så liflig, att hon ej fäste uppmärksamhet dervid att han så föga talade om dem sjelfva, utan mest om den glada fest, hvori han deltagit. Hon tänkte dervid på sitt eget bröllop och hjertat svälde af hänryckning. — Man var nu i mars månad. I april inföll påsken och då kunde hon med säkerhet vänta Waldemar, som hittills ej uppfyllt sitt löfte om de tätta besöken. — Par tre gånger kommo brefven återigen regelbundet, men om någon annan än den älskande qvinnan genomögnat dem hade han genast upptäckt en stor skillnad mellan de första af passion, af uppriktig längtan och saknad genomandade brefven, hvori pennan, af känslan drifven allt längre och längre, tycktes haft svårt att afbryta sin glada dans, och dessa senare der man mellan raderna kunnat läsa ett bemödande att bibehålla den fordna varma tonen och att uttänja dem till deras fordna längd. Intet af detta varseblef dock Mathildas förtroendefulla öga. Hennes hjerta meddelade sin egen värme åt de svala orden. Att Waldemar ej mera vidrörde deras giftermål förundrade henne ej heller, ty det var ju en afgjord sak som skulle ega rum när tiden var inne. — Påskhelgen förgick i fäfång väntan. Ingen Waldemar hördes af och hans bref hade åter uteblifvit ett par postdagar, men Mathilda tänkte att han kanske ånyo var bortrest. I det bref som följde på denna tystnad urskuldade han sig dermed att han var så svåriligen upptagen af de nöjen och tillställningar, på hvilka man med eller mot sin vilja nödgades uppoffra sin tid, att många andra viktiga angelägenheter förutom brefven till Mathilda af honom blifvit försummade. Derhän hade det redan kommit att dylika ursäkter kröpo fram och ändock var Mathilda allt lika blind och tog hans svepskäl för fullgodt mynt. — Hvad var då

orsaken till förändringen i hans känslor? Den högst vanliga, att den låga, som passionen tändt och som aldrig varmt hjertat, småningom började, sedan sinnenas längtan blifvit tillfredsställd, brinna allt mattare och mattare för att slutligen alldeles slockna. Måhända hade hans känsla längre bibehållit sin värme ifall han vistats i Mathildas ständiga närhet, synnerligast om detta egt rum på den ensliga landsbygden, men nu bidrog det glada, omvexlande lif han förde i stora verlden att snabbt nog afkyla hans nyss så varma låga. I början märkte han knappt sjelf denna förändring. Det första, som gjorde honom uppmärksam derpå var då han blef varse att han försummat en postdag att skriva till Mathilda. Ofrivilligt började han nu granska sitt inre och med detsamma sina yttre förhållanden. Vid detta tillfälle befann han sig just på resan till det nämnda bröllopet, hvilket således ej var orsaken till hans försumlighet, ehuru han fann för godt att uppgifva detta skäl. Han frågade sig sjelf om hans känsla för den unga flickan verkligen var så mäktig att hans framtids lycka berodde af föreningen med henne och föreställde sig med detsamma huru det vore ifall han plötsligt förlorade henne, t. ex. ifall hon fäste sig vid en annan man. Denna föreställning upprörde honom på det mest obehagliga sätt, men på samma gång tänkte han på henne med ett märkvärdigt lugn, en trygg visshet om hennes egande, som gjorde att hans längtan efter henne kändes långt svalare än tillföre i den brinnande passionens dagar. Denna känsla af trygghet i förening med lugnad längtan är första kännetecknet på lidelsens slocknande, ehuru det vanligen missförstås af den som erfar det och betraktas endast såsom en lycklig visshet om egandet af den älskade. Sedan upprepade han frågan om han ej kunde „lefva utan Mathilda“, såsom han så ofta försäkrat henne. Svårt vore det väl, men hvem vet? Menskohjertat är ett förunderligt ting, hvaröfver dess egare ej har full herrskaremakt. Kanhända skulle en annans bild, ehuru han ej ännu mött denna andra, kunna komma hennes bild att

förblekna. Omöjligt vore det icke. När den förälskade gör detta medgifvande, har afsvalnandet tagit en säker början. Nu kom frågan om den praktiska sidan af hans kärlekshistoria. Ginge det verkligen an för honom i hans samhällsställning att så djerft bryta med seder och förhållanden som att taga inspektorsdottren till äkta? Visserligen var han sin egen herre, visserligen var Mathilda en flicka i besittning af fullkomligt samma bildning som damerna af hans eget stånd, om hon ock saknade den fina salongspolituren, men hon hade ett naturligt fint behag, som nog kunde ersätta denna, och visserligen hade mannen högättad ädling före honom valt sig maka ur lägre, ofta ganska låg samhällsklass och blifvit lycklig, men han ryggade dock nu tillbaka för tanken att taga till äkta dottern till sin grannes tjenare, en simpel bonde. Han var uppvaknad liksom ur ett rus och skådade med häpnad hvarthän detta rus fört honom. Han hade ju gifvit Mathilda sitt heliga löfte att hon skulle bli hans maka, utan att hon dock någonsin med ett enda ord syftat till detta mål, än mindre begärt ett dylikt löfte, — och dessutom — hon hade för en tid sedan i ett bref meddelat honom en hemlighet, på en gång ljuf och plågsam, hvilken ännu fastare tillknöt bandet emellan dem och ålade honom ganska allvarsamma pligter emot henne. Han hade verkligen råkat i en brydsam belägenhet och förbannade i sitt innersta alla passioner och alla obetänksamma löften. Om hon ändå varit en simpel, obildad flicka, en qvinna af den arbetande klassen, hvad hade deras förhållande då haft för betydelse! Ingen! En sådan qvinna har ej några förhoppningar eller anspråk, utom på ekonomiskt bistånd. Henne ger man ej några löften, mot henne har man ej några granlaga förpligtelser. Men med Mathilda Kohle var det dock en annan sak. Om än af låg härkomst var hon en flicka som fått en värdad uppfostran. En olycka, som ej hade någon förstörande inverkan på en simpel kvinnas framtid, skulle ovilkorligen ha en dylik inverkan på hennes lif. Sedan sin skoltid var hon känd af flera familjer

inom de högre klasserna, hvilkas döttrar varit hennes kamrater. Hennes anseende vore ohjelpigt förstördt och en svår skugga skulle ovilkorligen äfven falla på hennes förledare, ifall hans namn blefve känt eller blott anadt. — Med dessa högsinnade betraktelser sysselsatte sig baron Waldemar medan han satt i jernvägskupén på resa till bröllopet. Han kände sig slutligen högst beklämd till sinnes och öfverlemnade med en suck åt framtiden utredandet af den kinkiga belägenhet, hvori hans lifliga känslor intrasslat honom och hvori det för ögonblicket var honom omöjligt att fatta ett bestämdt beslut. Ett föresatte han sig dock och det var att godtgöra sin försummelse och till nästa postdag sända Mathilda ett hjertligt bref. Det var något som allvarligt manade honom dertill. Kanske var det samvetet. Kärlekens varma ifver var det icke mera. — Följande dag skulle bröllopet ega rum. Waldemar var såsom småkusin till bruden bjuden till marskalk. När bröllopsgästerna församlades blef han presenterad för sin brudtärna, fröken Olga Stjernstråle. Denna unga dam hade han aldrig förr sett och endast helt flyktigt hört omnämnas såsom dotter till den något år tidigare aflidne general Stjernstråle, som tillfölje af sitt ytterst öfverdådiga och värdslösa lefnadssätt lemnat sin familj, bestående af enka och tvenne barn, dottren Olga, som nyss fyllt tjugu år, och sonen Arvid, en rikt begåfvad yngling, som vid sexton års ålder tagit studenexamen och drömde om en stor framtid som vetenskapsman, uti den mest bekymmersamma belägenhet. Det blef konkurs efter generalens död, då familjen naturligtvis förlorade allt hvad den egde, med undantag af pensionen efter den aflidne, hvaraf enkan och dottren lefde i den småstad, i hvars granskap det ifrågasvarande bröllopet firades. Sonen uppehöll sig i hufvudstaden för sina studier, men modren hade så svårt att underhålla honom derstädes, att det till den unge mannens djupa bedröfvelse var fråga om att han skulle nödgas atbryta studierna och välja någon annan bana. Familjens under generalens lifstid talrika vänner voro sedan

den råkat i fattigdom skingrade såsom agnar för vinden och dess närmare släktingar egde ej de tillgångar att de kunde räcka de nödställda en hjälpsam hand. — Waldemar blef presenterad för Olga Stjernstråle och han, som både i hemlandet och i fremmande länder sett och tjusats af den rikaste qvinliga fägring, stannade häpen och bländad inför den herrliga uppenbarelse hans öga nu skådade. Äfven Mathilda Kohle var hänförande skön, ja, lika skön som Olga Stjernstråle, men huru olika var ej dessa båda qvinnors skönhet! Det var den yppiga, blekröda rosen vid sidan af liljekonvaljen. Olga hade en hög, fin gestalt med det äldste naturligaste majestät i hållning och rörelser. De rika, mörkbruna lockarne beskuggade den genomskinligt hvita pannan med dess mattblå ådror och de något bleka rent romerska dragen, öfver hvilka hvilade ett stilla vemod, bestrålades af de stora svartblå ögonens djupa blick. Den unga flickan bar lik de öfriga brudtärnorna en hvit luftig drägt, men olikt dem ej en enda prydnad förutom rosorna, som smyckade hennes lockar och klädning.

Waldemar var bländad, förtrollad. Under hela denna fest då han förde sin tärna i dansen och hennes stämman, harmonisk och skön som hela hennes varelse, ljöd för hans öra i deras på hans sida lifliga och af ridderliga artigheter prydda, på hennes sida enkla och behagliga, men faordiga konversation, flög hans tanke ej en enda gång till Mathilda. Flickan derborta på landsbygden, som han svurit sin tro och med hvilken de dyraste band förenade honom, var hela denna afton fullkomligt förgåten. Han såg blott den herrliga qvinnan vid sin sida och hans hjerta slog allt högre af en aldrig förr smakad känsla. Det var ej hennes yttre allenast som hänförde honom. Nej! Det förekom honom som om en själ lika skön som hennes yta klart framlyste genom denna och att han beundrade, tillbad denna själ såsom ett högre väsen. O, den som finge ega denna qvinna såsom sin maka! Ega henne såsom maka! Det fick ingen, ingen annan än han! Hans måste hon blifva. Annars slocknade för honom allt jordens ljus. Icke ens

den lilla stjernan derborta i skogen på landet, som så mild och trofast tindrat emot honom, icke ens hon lyste mera i detta mörker. Olga Stjernstråle måste blifva hans. Annars ville han ej lefva längre. Waldemar älskade för första gången i sitt lif, älskade med hjertat, med en kärlek så varm och upphöjd som hans sjelfviska, obepröfvade hjerta var mäktigt af. Tillföre hade han älskat endast med sinna och fantasin. — Vid festens slut återvände han till den närbelägna staden och stannade der ett par dagar, hvarunder han gjorde ett besök i Olgas hem och blef presenterad för hennes mor, en aristokratisk dam, från barndomen van vid ett yppigt och lysande lefnadssätt och därför nu bruten till kroppen, tungsint och förbittrad till själen genom den sorgliga omstörtningen från öfverflöd och glans till en tillvaro, som enligt hennes uppfattning var det värsta armod, ehuru den pension hon uppbar beredde henne lifvets nödortf och anspråkslösare bekvämlighet. Mor och dotter bebode tvenne nätt möblerade rum och uppsades af en trotjenarinna. Generalskan blef från första ögonblicket på det högsta intagen af Waldemars personlighet och ridderliga väsen, ehuru det var ytterst påkostande för henne att emottaga den unge rike ädlingen i hennes torftiga hem. Hennes skarpa moderliga blick upptäckte genast dennes känslor för dottern och hennes hjerta öppnade sig för en glad förhoppning. Tänk om han bjöd Olga sin hand och sin rikedom! Då vore det slut med sorg och förödmjukelse. Då skulle hennes dotter intaga den plats i samhället och sällskapslifvet, som denna med rätta tillkom, i stället för att sitta och förvissna i armod i en undanskymd vrå af världen. Och Arvid, den käre sonen, han finge obehindradt fortsätta sina studier och kanske, ja, säkerligen engång bli en berömd och högt uppsatt man. Att dottern tilläfventyrs ej delade Waldemars känslor eller kunde afslå hans anbud föll henne ej en sekund in. Det var ju sjelfallet att hon med glädje skulle emottaga lyckan om den erbjöds henne. Olga helsade emellertid Waldemar med den lugna älskvardhet, som utmärkte hennes väsen, utan

att hennes bemötande mot honom gaf den minsta antydning derom att han på henne gjort ett djupare intryck än hvem som helst annan. Modren gaf nog akt härför, men tröstade sig dermed att hennes dotter egde alltför god uppfostran och fin blygsamhet att förråda sina känslor förrän tiden härför var inne. — Gerna skulle Waldemar ha kvarstannat huru länge som helst i den tillbeddas granskning för att så ofta som möjligt få sammanträffa med henne, men som detta ej gerna lät sig göra utan att bryta mot den goda tonen, lemnade han med motsträfvigt hjerta orten och återvände till hufvudstaden. När han nu åter satt i jernvägskupén kommo honom mångahanda tankar i hägen och deribland tanken på Mathilda, som han knappt erinrat sig sedan han på resan till brölloppet begrundat sin ställning till henne. Och huru mycket plägsammare var ej nu denna tanke! Nu insåg han klart att han begått en oerhörd obetänksamhet, ja, den största galenskap då han inlät sig i detta kärleksäfventyr, hvilket aldrig, det fann han nu, kunde för honom bli annat än ett äfventyr. Stackars Mathilda! Det var dock synd om henne. Hon var honom så tillgifven och hyste en så fast tillit till honom. Men det kunde ej hjälpas. Förnuftet måste råda. Först och främst — det kände han nu — var den kärlek han hyst för henne icke hjertats böjelse, utan blott ett sinnesrus, förorsakadt af hennes skönhet, ehuru han bedragit sig sjelf om arten af sin känsla. Och sedan: att införa en tjenares dotter i hans samhällsklass och umgängeskrets! Vanvett, rent vanvett! — Men hans känsla för Olga, det var en helt annan kärlek, det var den rätta kärleken. Såge hvad man vill, förmenade han, om jemlikhet och bördsfördomar, så torde det väl ändå vara så att hvar och en bör hålla sig inom sitt område och ej sänka sig lägre eller sträfva högre. Det leder alltid till skefva, olycksbringande förhållanden. Endast inom sin egen krets kan man känna och finna den verkliga sympatin, själarnes samklang. Endast der uppstår ett värdigt förhållande. Vore det honom möjligt att närma sig Olga på samma sätt som han närmat sig Mathilda, om

hon än vore honom aldrig så hängifven och de vore omgifna af huru stor frihet som helst? Han nästan log vid denna tanke. Så orimlig syntes den honom. Och nu fram-blixtrade plötsligt för honom med bevisande kraft frågan: hvarför hade han ej då han blef betagen i Mathilda, genast gått till hennes fader och begärt henne till äkta? Intet hade ju hindrat honom och kär var han öfver öronen och älskad tillbaka. Och dock hade han ej gjort detta, utan i djupaste hemlighet bedrifvit sin kärlekshandel och njutit af dess fröjder såsom af den förbjudna frukten. Detta bevisade ju klart att deras platser i samhället voro så himmelsvidt skiljda, att en förbindelse som makar aldrig kunde komma i fråga dem emellan. Allt detta insåg han nu och erfor en verklig beundran för de okränkbara, högre reglor han trodde sig ha upptäckt och som beherrskade samhällsordningen och ovilkorligen gjorde sig gällande om man än sökte trotsa dem. Lika omöjligt som han fann det att behandla Olga på samma sätt som han behandlat Mathilda lika omöjligt syntes det honom nu att för den senare hysa en känsla lik den blyga, nästan vördnadsfulla kärlek han egnade Olga. Nej! Må enhvar stanna på sin plats! Ostraffadt söker man aldrig lemna den. Detta kände han nu då han tänkte på Mathilda och erfor en känsla af pinsam förebråelse för den ofärd han dragit öfver henne och han beslöt att göra allt hvad i hans förmåga stod att mildra hennes öde. Det var då tanken att sända henne utomlands uppstod hos honom. I alla händelser ville han frikostigt sörja för hennes framtid. Att Mathilda ej med tacksamhet skulle mottaga hans välvilja föll honom ej in. — Han erinrade sig med ledsnad att han återigen försummat en postdag att skriva till henne, beslöt att genast vid sin återkomst till hufvudstaden godtgöra denna försummelse och sände henne brevet med den vidlyftiga redogörelsen för bröllophögtidligheten. Ständigt stod Olgas bild för hans själs öga och erinringen om Mathilda blef honom småningom blott en plåga. Han uppskjöt sin resa till landet, ty han skyggade tillbaka för att

träffa henne, men hade ej heller mod att skriftligen fullborda brytningen emellan dem, utan bemödade sig att i sina bref bibehålla den gamla ömma tonen. — Emellertid hade honom vederfarits den öfversvinneliga glädjen att återse Olga. Han mötte henne oförmodadt en dag på gatan och erfor att hon kommit till hufvudstaden på ett kort besök hos en bekant familj, med hvilken Waldemar till sin obekrifliga fögnad äfven umgicks. Hela denna lyckliga händelse hade sitt ursprung från Olgas mor, utan att hvarken hon sjelf eller Waldemar anade detta. Den goda frun hade i ett bref till den nämnda familjen, hvilken hörde till de få vänner som ej öfvergifvit henne, antydtt att det gjorde henne så innerligen ondt om dottren, som var tvungen att framslåpa sina dagar i den tråkiga småstaden, utan att få njuta af de förströelser som stodo hufvudstadens ungdom till buds, hvilken antydanden ej kunde besvaras på annat sätt än att man hjertligen inbjöd Olga att tillbringa ett par veckor i hufvudstaden, ett anbud som af henne dock ej upptogs med den förtjusning modren väntat, men hon var van vid dottrens lugna väsen, hvilket sällan stördes af några utbrott hvarken af glädje eller sorg. Emellertid hörsammade hon inbjudningen och den öfverlycklige Waldemar försummade ej att göra besök hos familjen der han var gäst. Han sammanträffade ofta under denna tid med henne både inom och utom hus, ty med kärlekens vanliga instinkt och uppfinningsrikhet skapade han en mängd tillfällen att råka henne. Detta var i April månad. Innan tvenne veckor tilländalupit hade Waldemar, hvars känsla genom den nästan dagliga längre eller kortare sammanvaron med Olga stigit till sin höjdpunkt, bekänt denna för dess föremål och bönfallit att hon måtte bereda hans lefnads lycka. Detta gjorde han innan han ännu återtagit sitt Mathilda gifna löfte eller gjort någon antydanden om brytandet af deras förbindelse. Till hans häpnad och bedröfvelse upptog Olga hans glödande bön med en köld som han ej väntat och gaf honom ett undvikande svar. Hon sade att hon ej med tanken på sin framtid förknippat föreställningen om

ett giftermål, att hon ej ville öfvergifva sin mor och högt värderade frihet och oberoende. Detta svar, hvilket ej afgafs med den blyga förbehållsamhet som ofta döljer en varmare känsla, utan med en verkligt kylig öppenhet, förstummade till en början Waldemar, men snart angrep han den tillbedda med ett så eldigt och rörande öfvertalande, att det bordt uppvärma det mest iskalla hjerta. Olga åhörde honom under tystnad och med allt mera besvärad uppsyn. Slutligen sade hon:

— Herr baron! Ni eger min största högaktning och jag uppskattar fullt äran af ert anbud, hvarför jag äfven på det högsta beklagar att jag ej kan gifva er det svar ni önskar.

— Aldrig? Skall ni aldrig låta ert hjerta bevekas att lyssna till min bön?

— Jag vågar ej gifva er detta hopp. — Tack, herr baron! för de angenäma stunder jag tillbragt i edert sällskap. Min afsigt är att i morgon återvända till mitt hem.

Waldemar stod som slagen af åskan. Således en korg! Och ännu mera: hans flydde från hans närhet och lemnade hufvudstaden och dess nöjen för att åter begravna sig i den tråkiga småstaden. Den fattiga flickan föredrog att förtvina i denna vrå framför att dela hans egodelar och herrska i hans rika hem! Hon bortkastade med köld hans brinnande hjerta, hans som var van att göra eröfringar hvart han blott kastade sin blick! Härunder måste ligga en hemlighet. Hon älskade kanhända en annan. Hans hjerta sammanpressades af utesäglig ångest vid denna tanke.

— Men jag öfvergifver dock ej hoppet, stammade han blott.

Följande dag reste Olga, utan att lyssna till sina gästfrä vänner öfvertalande, verkligen hem och mottogs med orolig förvåning af modren, för hvilken hon ej nämnde ett ord om Waldemars frieri. När generalskan förde talet på denne, svarade hon endast helt likgiltigt att hon ofta varit i sällskap med honom och att han var en mycket behaglig person. Icke ett spår af någon varmare känsla förmådde

modrens forskande blick upptäcka hos dottern då de talade om Waldemar. Fru Stjernstråle kände sig djupt nedslagen och undrade inom sig om måhända baronen hade en ombytlig natur, så att hans beundran vändt sig till ett nytt föremål och han ej vidare bemödat sig att vinna Olgas bevägenhet. I hög grad intresserad att få närmare besked i dessa saker, framkastade hon i ett bref till sina hufvudstadsvänner liksom tillfälligtvis frågan huru världen lefde med unge baron Hedenborg. Hon erhöll till svar att unge Hedenborg under Olgas vistande i staden egnat denna en så i ögonen fallande hyllning att alla människor tagit för afgjort det hon vore hans utvalda, ja, att det tillochmed hviskades om att han friat till henne, att man allmänt undrade öfver hennes plötsliga hemresa och att baronen nu såg så nedslagen ut att man verkligen kunde misstänka det han fått en korg. Fru Stjernstråle kände sig gripen af verklig bestörtning då hon läste detta bref. Kunde det vara möjligt att Waldemar friat till Olga och hon gifvit honom afslag? Då var hon ju ej vid sina sinnens fulla bruk! — Då generalskan sednare på qvällen satt allena med dottern, sade hon plötsligt:

— Har baron Hedenborg friat till dig?

Olga såg hastigt upp från boken, hvori hon ögnade och svarade:

— Ja, det har han gjort, medan hennes uppsyn utvisade att denna fråga var för henne högst ovälkommen.

— Nåå! Och huru kommer det sig då att jag ej hade glädjen helsa dig som hans fästnös?

— Af det enkla skäl, kära mamma! att jag afslog hans anbud.

— Är du vansinnig, flicka! eller hvad fattas dig? En sådan man som Waldemar Hedenborg, förnäm, rik, med en utmärkt karakter, enligt hvad alla säga som känna honom, och dertill ung, vacker, älskvärd, en sådan mans anbud afslår du! Och jag som af hela mitt hjerta bedt till himlen att hans blick måtte vända sig till dig, så att vårt elände toge en ände och lyckan åter blomstrade upp för

oss! Och så blir min bön hörd, han kommer och begär din hand och du kastar ifrån dig lyckan, den rikaste lycka, som tusende bättre lottade än vi skulle afundas dig! Hvarför gjorde du detta?

— Helt enkelt därför att jag ej älskar Hedenborg.

— Kära barn! Hur kan du tala så oförståndigt och begå ett sådant olycksaligt förhastande? Du hade åtminstone kunnat bedja om betänketid innan du gaf ditt svar och rådgjort med mig, din mor, som har erfarenhet af lifvet och af hela sitt hjerta vill ditt väl. Du älskar ej Hedenborg, säger du, men du känner ju honom så föga ännu. Om du gifvit honom ditt ja och lärt närmare känna honom, så hade du äfven lärt älska honom, ty jag vet sannerligen ej huru man skulle kunna annat, en ung man sådan som han! Och ditt hjerta är ju fritt, tillade generalskan med en säkerhet, som om hon talat om hvilken ointecknad fastighet som helst.

Vid hennes sista ord drog ett ljuft och smärtsamt uttryck öfver Olgas bleka drag, men blicken i hennes nedslagna ögon kunde modren ej se. Efter en paus fortfor generalskan:

— Och nu har du genom din barnsliga obetänksamhet förstört din egen och allas vår framtida lycka. Med mig kan det vara detsamma, — hon höjde en försakande suck, — jag blir gammal och kan sitta i min fattiga vrå, men du hade bordt tänka på Arvid, på din stackars bror. Du vet huru han af själ och hjerta önskar kunna fortsätta sina studier, hvilka han dock torde nödgas afbryta, ty det är med mina tillgångar absolut omöjligt att hålla honom längre vid universitetet. Han är så god och förståndig att han utan knot finner sig i den hårda nödvändigheten, men jag vet nog huru tungt det kostar på honom att skiljas från sina kära framtidsförhoppningar. Hade du blifvit gift med Hedenborg, så hade utsigterna med detsamma ljusnat för Arvid, så att han kunnat fortsätta sin bana.

— Skulle då mamma vilja att det såg ut som om jag gifte mig med baronen för att bereda fördelar åt mina anhöriga?

— Så enfaldigt du nu igen pratar! Hur skulle sådant falla hvarken Hedenborg eller någon annan in? Jo, om en gammal obehaglig man friat till dig och du tagit honom, då kunde det misstänkas att du gjort det för några afsigters skull, ehuru jag ingalunda finner något klandervärdt deri att en fattig flicka gifter sig för att komma i en oberoende ställning, då en aktningvärd man, som hvad bildning och samhällsställning beträffar anstår henne, begär hennes hand. Ingår hon ett dylikt parti med tanke på nödställda anförvandter, så anser jag hennes handlingssätt tillochmed förtjent af den största aktning. — Men, som sagdt, hvarken Hedenborg eller någon annan hade kunnat förmoda annat än att du besvarade hans tycke, en ung, intagande man! Så det var då en onödig fruktan, ifall det var den som förorsakade ditt afslag.

— Åhnej! Derpå tänkte jag icke ens. Jag afslog hans anbud, emedan mitt hjerta är fullkomligt kallt för honom.

— Ah! Det skulle nog ha blifvit varmt. Nu har du emellertid begått en dårskap, som du nog bittert kommer att ångra i en framtid. Ty var du öfvertygad derom att Hedenborg är alltför stolt att förnya sin begäran när han engång blifvit afvisad.

— Jag hoppas det! tänkte Olga, men hon sade intet, utan stod upp och gick ut i det yttre rummet, det lilla, enkla förmaket, och ställde sig vid fönstret. En tung suck höjde hennes barm. „Ditt hjerta är ju fritt“, hade modren sagt. Ack! Hon anade ej att det var bortskänkt för alltid, bortskänkt åt en i verdens ögon ringa yngling, med hvilken Olga icke kunde hoppas att bli förenad, åtminstone ej så länge hennes mor lefde, och hon hade aldrig i sin barnsliga tillgifvenhet ertappat sig med en sådan synd som önskan att genom modrens bortgång från det jordiska uppnå sin egen lycka. — I en af de få familjer i landsortsstaden, med hvilka den ännu i sin fattigdom stolta generalskan och hennes dotter plägade umgänge, vistades såsom fosterson en yngling, son af ett fattigt torparefolk,

som båda voro döda, och hvilken denna familj upptagit och skänkt uppfostran, emedan hans mor ända från barn-
domen varit tjenarinna i huset. Den unge mannen, som
var varmt afhållen af sina fosterföräldrar, lönade dessas
godhet genom sin af rik naturlig begåfning understödda
flit och sitt oförvitliga uppförande. Han studerade teologi
och skulle snart prestvigas. Denne yngling och Olga äls-
skade hvarandra, utan att någonsin ett ord om kärlek ut-
talats dem emellan, men deras blickar hade vexlat ett väl-
taligare löfte om trohet för tid och evighet. Med hvilken
fröjd hade hon ej valt den torftiga prestgården, om ock i
en ödemark, framför det rika Hedenby! Men om hon än
för grymma ståndsfördomar nödgades offra sin lefnads säll-
het, så ville, så kunde hon ej bryta sitt hjertas tro och
förena sig med en annan man. Hon ryste tillbaka vid
denna föreställning och suckade till himlen att Waldemar
ej måtte fresta henne med ett förnyadt anbud. För sin
egen ståndaktighet fruktade hon ej, men hon tänkte med
bäfvän på modrens stormlöpningar, förebråelser, tårar och
öfvertalande, hvilket icke hade oroat henne synnerligen,
ifall denna befunnit sig i en lyckligare ställning, men hon
visste alltför väl huru bittert modren led af omstörtningen
från välstånd till fattigdom, bekymmer och förödmjukelse,
hvilken omstörtning med ett slag gjort henne många år äl-
dre, kommit hennes hår att gråna, ehuru hon ännu var i
sina bästa år, tydligen för hvarje dag tärde på hennes helsa
och krafter och kanhända skulle påskynda hennes död. En
obeskrifligt qvalfull känsla sammanpressade Olgas hjerta
vid denna föreställning. Skulle hon bli saker till sin mo-
ders död, då det endast berodde på ett ord af henne att
bereda denna den största glädje och skapa henne en sorg-
fri ålderdom? Men, ack! detta ord innebar svek mot hen-
nes hjertas heligaste känslor. Var det icke en lika stor
synd att begå detta svek? och ännu dessutom sveket mot
den man hon räckte sin hand, utan att kunna skänka
honom sin kärlek, ett handlingssätt, som var ytterst mot-
bjudande för hennes rena sinne. Hon tänkte på brodren

och den tanken var ej egnad att mildra smärtan eller stilla oron inom henne. Nog var det bra hårdt att den rikt begåfvade ynglingen för fattigdoms skull nödgades afbryta sin bana, men lika hårdt var det offer man fordrade af henne, isynnerhet om hon bragte detta offer just för de yttre fördelar det medförde. Hon sade emellertid till sig sjelf att en högre makt ledt hennes handlingssätt då hon afslog Waldemars anbud och anropade samma högre makt att förskona henne för dess förnyande och styra allt till det bästa för hennes närmaste, utan att hon behöfde sälja sig för att bereda deras välfärd.

Waldemar var, såsom fru Stjernstråles väninna sagt, ytterligt nedslagen genom Olgas afslag, men han hade därför ingalunda förlorat hoppet. Han kunde ej lefva utan henne. Han skulle ligga vid hennes fötter ända tills hon uppfyllde hans hjertas önskan. Huru mången hade ej upprepade gånger förgäfvets begärt en älskad qvinnas hand och slutligen ernått sitt mål! Men först måste affären med Mathilda ordnas. Nu ingen tvekan längre! Han skref till henne ett kort, vänligt bref med underrättelse att hon nästa postdag hade att vänta honom sjelf. Till svar på detta erhöll han ett bref uppfyllt af den innerligaste kärlek, den högsta tillit. Det gjorde honom uppriktigt ondt då han läste detta, men hvad stod att göra? Hvem kunde väl spjerna mot sitt öde? Och han var då sannerligen ett offer för ödet. Icke rådde han för att denna flicka kommit i hans väg och med sin skönhet upptändt hans passioner, ännu mindre bar han skulden därför att hon varit så svag gentemot dessa passioner. Om mannen, hvars natur är en helt annan än qvinnans, hänföres af sina lidelser, så är det hennes pligt mot sig sjelf och sedligheten, hvars vördande och upprätthållande i världen man med rätta fordrar af henne, att ej gifva vika för lidelsens frestelser och qvinnor gifvas äfven, som besitta denna blygsamhetens styrka. Waldemar var öfvertygad om att lika omöjligt som det vore för honom att nalkas Olga Stjernstråle med passionerad närgångenhet, vore det för denna att duka under för en

dylik frestelse. Ett nytt bevis för den djupa skillnaden mellan de olika samhällslagren, en skillnad som uppfostran ej förmådde utplåna. Han insåg ej, den dåren, då han gjorde dessa reflexioner, att denna skillnad hade sin grund endast i hans eget högmod, hvilket honom sjelf omedvetet styrt hans handlingssätt, och att hela hemligheten af hans förhållande till Mathilda bestod deri att hennes skönhet fångslat hans sinnen och upptändt hans begär, utan att hon på samma gång vunnit hans hjerta, hvilket allt lika väl kunnat inträffa ifall hon varit en flicka af hans eget stånd, ehuru han i sådant fall genast öppet hade begärt hennes hand och tagit henne till maka, utan att det fallit honom in att behandla sin kärleksangelägenhet på det i dunklet smygande, ovärdiga sätt, som han ansett sig böra iakttaga, då det gällde inspektorsdottren. Men intet af allt detta fann hans af högmod, sjelfviskhet och fördomar förvillade själ. Han skjöt den hufvudsakliga skulden till Mathildas ofärd och sitt eget förhastade, — brottsligt kallade han det ej, — handlingssätt på henne och hennes lättsinnighet och den enda pligt han ansåg sig ha mot henne var att betrygga hennes ekonomiska ställning. Kanske skulle hon fatta tycke för någon man af hennes egen klass, vid dennes sida glömma sin ungdomsförvillelse och finna sin framtida lycka. Han sjelf skulle visserligen ej ha tagit till maka en qvinna med ett dylikt framfaret lif, men den der klassens människor taga sådant ej så noga. Så långt hade han nu kommit att han utan någon sinnesrörelse kunde tänka sig Mathilda förenad med en annan man, ja, att han tillochmed önskade detta. Men, kunde man fråga, var då Mathilda utan all skuld? För ingen del. Äfven för henne var det en oefftergiftig pligt mot sedligheten, mot hennes menskliga och qvinliga värdighet att ej lyssna till en kärlek, som gömde sig undan dagens ljus, och hon hade ju äfven i rikligaste mått erhållit sitt straff. Till mildrande af domen öfver henne må vi dock erinra att hon älskade med hela sitt hjerta, hela sitt väsen, fullkomligt obekant med världens svek och allraminst i stånd att misstänka nä-

got sådant hos den man, på hvilken hon trodde såsom på sjelfva sanningen. Som hon till själen kände sig fullt jemnbördig med Waldemar, trädde ståndsskilnader och ståndsfördomar, om hvilka hon föröfrigt aldrig haft ett klart begrepp och hvilka hennes älskling med den största ringaktning omnämnde, heltochhället i bakgrunden såsom värdelösa bisaker, af hvilka hon visst aldrig kunde frukta något störande inflytande på den sällhet som vinkade henne. För att rättvist dömma såväl Waldemar som Mathilda må vi besinna att det var han, som under en svekfull förevändning inträngde i hennes hem, störde hennes hjertas oskuldsfulla ro och sökte i förlitan på sin pröfvade oemotståndlighet uppväcka hennes känslor och att det var från hans sida alla de frestelser, hvilka beredde hennes fall, utgingo, ty Mathilda var alltför kysk att fresta en man genom brist på blygsamhet, alltför okonstlad för att göra det genom koketteri. Den enda frestelsen från hennes sida, ifall vi ha rätt att benämna det så, var hennes omedvetet lidelsefulla hängifvenhet, liksom vi ej heller må tänka oss att hon under första tiden af deras bekantskap hade en föreställning om arten af Waldemars känslor och önsknningar. Hon tänkte sig deras kärlek upphöjd öfver allt som hörde till stoftet, men Waldemars passion, hvilken ända från det första ögonblick han skådade henne, rasat inom honom, medan han först sednare uppgjorde den vilda planen att gifta sig med henne, väckte slutligen till lif hennes egna lidelser, mot hvilka hennes dygd och blygsamhet dock kämpade en lång och häftig kamp, hvori hon omsider dukade under, dervid till Waldemars seger väsendtligt bidrog hans dyra försäkran att hon och ingen annan på jorden skulle bli hans maka.

Vi lemnade Waldemar på vägen mellan Halleberg och Hedenby. Hemkommen befalle han att en häst skyndsamt skulle sadlas och befann sig efter några minuters förlopp på väg till Mathilda. Snart nåddes hans öra i sabatsqvälens stillhet af det melodiskt enformiga bruset af en fors, medan den sjunkande solen kastade sitt vemods-

fulla skimmer öfver den vackra nejden, med dess skogbevuxna höjder och leende dalar, genom hvilka den breda, lugna ån slingrade sig fram lik ett silfverband tills den vid qvarnen, kastande sig öfver bergshällarne, bildade den skummande forsen. Snygga bondgårdar och några mindre hydor lågo spridda här och der på åns höga stränder. Waldemar saktade hästens traf och blickade omkring sig. Han kunde ej upptäcka någon jordkula. Ogerna vände han sig med en fråga till någon, ty han var ingalunda angelägen om att hans besök i denna trakt blef bekant. En liten gosse kom ut från en hydda invid vägen och begapade rytaren. Waldemar höll inne hästen.

— Kan du säga, min gosse, hvar Stormskan bor? sporde han barnet.

— Dit på andra sidan spången, svarade piltten.

Waldemar blickade framåt ån. Derborta ofvanom forsen syntes en smal spång leda öfver till andra stranden. Han kastade en slant åt gossen och fortsatte sin ridt tills han uppnådde spången, hvilken visade sig vara tvenne stockar i bredd, uppburna af i åbottnet nedslagna bockar och försedd med ledstång på ena sidan. Det var omöjligt eller åtminstone föga rådligt att färdas häröfver till häst. Han tog således, ehuru ogerna, sitt parti och red till ett hus, det han ansåg vara mjölnarens bostad. En karl kom ut på trappan.

— Är ni mjölnare? frågade Waldemar.

— Ja.

— Jag lemnar min häst en stund här på er gård, medan jag går och promenerar litet i den här vackra trakten. Vill ni se efter den under tiden?

— Hvarför inte? Var så god och lemna den bara, sade karlen lyftande på mössan.

Waldemar steg af hästen, band den vid ett träd och tog med snabba steg vägen öfver spången. Andra stranden bekransades af albuskar. Ett stycke från spången i strandslutningen syntes en jordkula. Det var således der! En smärtsam känsla grep hans hjerta då han skådade den

ytterst torftiga boning, som herbergerade den varelse, hvilken engång varit honom så kär att han stått i begrepp att införa henne som herrskarinna på sitt rika herresäte, och han mumlade en ed öfver den råde, onaturlige fadren. Med dröjande steg nalkades han jordkulan och stannade ett ögonblick utanför dörren. Han öppnade sakta denna och blickade in. Det inre företedde anblicken af en liten låg stuga med tak, väggar och golf af grofsågade mörknade bräder och en liten rappad spis i ett hörn. En renlighet och ordning, som öfverraskade Waldemar, herrskade i denna bostad. En bädd betäckt af ett blårutigt snyggt täcke, ett litet brunmåladt väggskåp, en kista, ett hvitskurdadt bord, ett par höga pallar och en spinnrock utgjorde bohaget tillika med några kokkärl, ett par grofva koloretrade planscher på väggen öfver sängen och ett par näfver-skäppor med blomsterplantor i det lilla fönstret. Vid detta satt Mathilda, lutad mot stolens ryggstöd och med händerna, som matt omslöto en hopslagen psalmbok, hvilande i skötet. Hennes sköna anletsdrag voro bleka och affallna. De stora insjunkna ögonen blickade med ett uttryck af utsäglig sorg. Den just nedgående solens sista stråle som föll in genom fönstret kastade öfver henne sitt matta glödskimmer. Vid den plötsliga åsynen af Waldemar i den öppna dörren flög en ryckning genom hennes anletsdrag och gestalt och henns blick mötte honom, öppen, stel, qualfull, trängande genom hans själ såsom samvetets omutliga öga. Han stod några sekunder orörlig i dörren, steg derpå långsamt in, stängde dörren och nalkades Mathilda. Han räckte henne handen. Nästan mekaniskt höjde hon sin hand och lade den sval och slapp i hans.

— O, Mathilda! utbrast han. Huru återfinner jag dig! Huru har din far kunnat vara så grym?

— Ni, herr baron! har varit ännu grymmare, ljöd Mathildas låga, tonlösa stämman, trängande genom märm och ben liksom hennes blick. Och jag sjelf har varit en däre och en stor synderska. Jag lider det straff jag förtjenat.

— „Herr baron!“ För himlens skull, Mathilda, ej denna ton! Du dödar mig dermed. Ack, Mathilda! Vi ha båda varit ett par barnsliga dårar. Vi ha lefvat ett drömlif och trott att verlden och lifvet äro såsom de skildras i sagorna. Ack! det är tyvärr ej så och uppvaknandet blir bittert, mycket bittert. Tro mig, Mathilda! jag har menat ärligt med dig. Det var ej min afsigt att bedraga dig, då jag svor att du skulle bli min maka. Jag svär det heligt!

Mathilda gjorde vid dessa hans ord en afvärjande rörelse med handen, som tillika med hennes förkrossande blick för några sekunder förstummade honom och kom honom att nedslå sina ögon mot golvet.

— Jag inser mycket väl med smärta och förödmjukelse att jag ej mera har rättighet att bedyra något inför dig, tog han åter saktmodigt till ordet. Men, Mathilda! — han drog en af pällarne till sig och satte sig midtemot henne. — Döm och fördöm mig icke innan du hört mig.

— Jag har intet att höra, jag vet ju allt. Också jag har vaknat från min dröm.

— Har du då ingen känsla för mig? Är den alldeles utslocknad?

Han fordrade ännu kärlek, fastän hans egen känsla slocknat. Naiva sjelfviskhet!

Mathilda svarade honom endast med en blick, som i all sin qualfullhet tydligare än några ord sade honom att hennes kärlek brann lika varm som fordom.

— Välan! Du vill ej höra på mig, fortfor han med en hemlig känsla af lättnad att slippa alla förklaringar lika pinsamma för honom som för den besvikna. Så vill jag då blott säga dig att jag ingalunda är en sådan hjertlös bof, som du kanske förmodar. Du skall ej en timma längre dväljas i detta armod, Mathilda! Jag skall rikligen sörja för dig och din framtid. Säg blott hvad du önskar och det skall uppfyllas, Du skall resa långt bort från denna ort, till andra nejder, andra länder, der ingen känner dig och dina förhållanden. Jag skall skaffa dig ett angenämt

hem hos goda bildade menskor. Jag har vänner i utlandet, som skola emottaga och omhulda dig. Säg blott huru du önskar det!

Det var en frestande utsigt dessa ord öppnade för Mathilda. Att få resa långt, långt bort från denna trakt, hennes sällhets, hennes olyckas och förnedrings hemvist, o, det var ju hennes själs högsta önskan! Men att af Waldemars hand mottaga en gåfva, en välgerning, det kunde aldrig komma i fråga. Hellre ståna i denna jordkula med sin sorg, sitt armöd och sin skam.

— Nej, sade hon, nej! Det vill jag ej.

— Hvad vill du då? Eller kanske önskar du helst efter ditt eget behag styra och ställa för dig? Jag fogar mig alldeles efter din vilja. Intet skall fattas dig.

Han upptog ur fickan en tjock plånbok, framtog ur denna en väldig bundt af stora sedlar och lade den på bordet.

— Detta är tiotusen mark, sade han med en ton, som tydligt utvisade att han väntade det Mathilda med tacksam öfverraskning skulle upptaga denna storartade frikostighet. Men du skall få mycket mera, tillade han.

Mathildas kind, på hvilken oftonsolens återsken slocknat, vardt ännu blekare då hon såg pengarne. Hon sköt med en saktmodig åtbörd bort sedelbundten, medan hon fäste på Waldemar en blick af så ren och hög stolthet att han ofrivilligt kände sig krympa samman inför denna blick.

— Hvad har jag med dina pengar att göra? frågade hon.

Waldemar förmådde ej genast svara något. Så slagen var han af hennes blick och fråga.

— Var ej grym, Mathilda! sade han slutligen.

— Waldemar Hedenborg! Du svor mig din kärlek och tro, svor att föra mig till altaret. Som din brud, din maka, hade jag med glädje mottagit din godhet och dina gåfvor. Det hade varit min rättighet och min skyldighet. Men nu, då din kärlek slocknat, då du återtagit dina löften, hvad har jag väl nu att göra med dina egodelar? Hvarför skulle

jag af dig mottaga en gåfva? Vi ha ju hädanefter intet att skaffa med hvarandra.

Detta hade Waldemar ej väntat. Denna höghet slog honom med häpnad och ofrivillig vördnad. Han stod upp och gick häftigt några slag fram och åter i det trånga rummet. Huru ömkelig kände han sig ej med sitt guld och sitt ädelmod inför denna qvinna af folket, som han offrat till lek-boll för sina passioner! Nu först kände han att han mot henne hade en svår skuld att försona. Det bästa inom honom var berördt och i hans själ uppsprang ett ädelt beslut, som för ett ögonblick öfverflyglade alla fördomar, allt högmod, och gjöt sin förklarande glans öfver hans bleka anlete, hvilket Mathilda tyckte sig aldrig ha skådat så skönt som nu. Han nalkades hastigt och räckte henne handen. Hans stämma bäfvade då han tilltalade henne.

— Mathilda! sade han. Förlåt mitt brott emot dig! Det har varit en ovärdig förvillelse, en svaghet, en frestelse. Glöm för evigt de ord jag sist skref till dig, de ord jag talat i dag! Låt mig infria mina löften. Blif min maka!

Några sekunders djup tystnad inträdde. Skön såsom aldrig tillförene stod den älskade mannen inför henne, han stod der så ädel som hon tänkt sig honom, hennes hjertas hjelte, i de sälla dagarnes orubbade tillit och erbjöd henne frivilligt, endast manad af sitt samvete, sin hederskänsla, åter den redan förlorade och bittert begråtna sällheten. Hennes hjerta bäfvade. Det kämpade en förfärlig kamp. Slutligen ljöd hennes svar.

— Nej, Waldemar! sade hon med ett uttryck vekt, och dock så fast som klippan. Jag blir aldrig din maka.

— Hvarför, Mathilda, hvarför?

Han ryggade tillbaka och stirrade på henne som om han ej trott sina öron.

— Derför att ditt hjerta ej mera tillhör mig, aldrig skall göra det och kanske aldrig gjort det, ty jag kan ej förstå huru man skulle kunna förgäta den man engång af hjertat hållit kär. Och då vore det en stor synd af dig att taga mig till maka blott för att godtgöra hvad du bru-

tit mot mig och en lika stor synd af mig att antaga detta anbud. Waldemar! — hon fattade hans hand medan hennes stämma försmälte i den ljufligaste innerlighet och hennes öga med gränslös kärlek blickade in i hans. — Jag förstår mycket väl den ädla känsla som manat dig till det offer du nu erbjudit mig och mitt hjerta tackar dig därför och fröjdar sig öfver dig. Jag skulle dock innan vi skiljas för alltid skåda dig i den höga menckliga ädelhet, hvori du ständigt stod för min kärleks öga. Aldrig, Waldemar! har jag älskat dig högre än i denna stund.

— Och dock afslår du min bön! Kan ej min uppriktiga ånger försona mitt fel och utplåna det ur ditt minne?

— Ditt fel är till fullo och för alltid försonadt genom det offer du nu erbjudit mig. Men hvilken ånger, hvilket offer kan väl i ditt hjerta till lif uppväcka en känsla som är död? Det är ej af kärlek du i dag räcker mig din hand, utan du gör det, emedan ditt samvete, din rättskänsla, ditt medlidande med mig manar dig dertill. Tror du att jag ej klart skådar hvad som försiggår i din själ i denna stund? Tror du att jag ej i dess djup läser en hemlig, ja, för dig sjelf kanske omedveten belåtenhet öfver mitt afslag? Jag har svårt syndat. Jag har fallit för min kärleks skull, men så djupt skulle jag aldrig kunna sjunka som att följa till altaret en man, som förde mig dit med kallt hjerta, om än hans bevekelsegrunder vore de ädlaste och han vore mig kärare än mitt lif och lade all jordens herrlighet och skatter vid mina fötter, lika litet som jag sjelf skulle kunna förena mig med en man som ej egde min kärlek. Nu, Waldemar! har jag gifvit dig mitt sista oryggliga svar.

Tystnad herrskade en stund. Olika känslor beherrskade den unge mannen: beundran för denna kvinnas för honom nästan ofattliga själshöghet, hvilken föreföll honom som öfverspändhet, men äfven såsom sådan väckte hans beundran, då den kunde bringa henne till det försakelsens mod hon nu ådagalade, harm deröfver att hon afslog hans ädelmod och att han med allt detta ädelmod, med

sin höghet och rikedom, ovilkorligen måste känna sig förödmjukad inför henne, den fattiga, förskjutna, och slutligen — hon hade rätt — en hemlig, belåtenhet deröfver att hon ej antog hans offer. Han blygdes sjelf öfver denna belåtenhet, men kunde omöjligt förjaga den. Han ville dock till fullo uppfylla sin pligt och freda sitt samvete, ifall det någon gång skulle anklagande resa sig mot honom, och derfor sade han med nedslagen blick:

— Du har dock glömt en sak, Mathilda! Du bestämmer ej öfver ditt eget öde allenast då du aflår min hand. Tänk på vårt barn. Har du rättighet att beröfva det dess fader, dess namn och arf?

Ett obeskrifligt smärtfullt drag, nästan likt ett leende, gled öfver Mathildas anlete.

— Du tänkte ej heller derpå då du skref ditt bref för en vecka sedan.

— Men om jag nu gör det, om jag nu inser mitt fel och vill godtgöra det!

— Så svarar jag dig att intet i verlden, ej ens tanken på mitt barns framtid, kan ändra mitt beslut. Den engång förskjutna vänder icke åter. Bättre är det för barnet att fostras af sin fattiga moder än att i rikedomens salar lefva hos en far, som med en lögn på läpparne stått vid hennes sida inför altaret och hos en mor, som visste detta och dock lefver under hans tak. Den store Fadren i höjden skall sörja för barnet.

— Mähända skall du en dag ångra dig, då lifvets verklighet förjagat dina öfverspända idéer.

— Det har den redan gjort till fullo. Liksom du har jag uppvaknat ur drömmarnes verld. Och ångra det jag nu gör skall jag aldrig, min framtids skickelser må bli än så tunga.

— Välan, Mathilda! Jag har med redligaste vilja sökt uppfylla min pligt och så vidt det står i menskomakt godtgöra hvad jag brutit.

Hon nickade listigt bifallande med en klar, innerlig blick.

— Efter hvad som nu förklarats oss emellan, fortfar Waldemar, hoppas jag att du ej skall missförstå mig eller finna dig sårad om jag ånyo beder dig att emottaga detta. — Han skjöt sakta till henne sedelbundten som låg kvar på bordet. — Det är ju en sak af rent ekonomisk beskaffenhet. Afslå ej min bön!

Mathilda fäste sin blick på pengarne medan hennes anletsdrag utvisade att en strid försiggick inom henne. Slutligen såg hon upp och sade:

— Jag tackar dig för din välvilja, men efter det som blifvit förklaradt oss emellan har jag ingen rättighet att af dig emottaga denna stora summa. Stode jag allena i världen, så rörde jag ej den ringaste skärf deraf, utan jag skulle genast då jag lemnade min faders hus ha dragit långt bort för att genom arbete förtjena mitt bröd, men nu vill jag för barnets skull emottaga en liten del af pengarne såsom ett lån, det jag engång, om Gud beskär mig helsa och lifstid, redligen vill återbetala.

— Mathilda! Du nedtrycker mig alltför djupt!

— Ack, så är ej min mening! Ingen falsk stolthet, intet begär att såra eller kränka dig föreskrifver mitt handlingssätt. Men sök engång att sätta dig in i mina känslor, i min uppfattning af vårt förhållande till hvarandra, och du skall finna att jag ej kan handla annorlunda än jag gör.

Med en lätt suck skjöt Waldemar pengarne ända fram till Mathilda.

— Gör då som du önskar.

Hon tog långsamt några sedlar, tjugonedelen af summan, lade dem åsido och skjöt de öfriga pengarne till Waldemar.

— Detta är nog. Tack!

Han stoppade sedelbundten i fickan.

— Dessa pengar rör jag aldrig för egen räkning, sade han. Jag skänker dem till fattiga barns underhåll och uppfostran. Kanhända det medför en smula välsignelse

för mitt eget barn, som jag ej har rättighet att omhulda, tillade hon med ett uttryck af bitter rörelse.

Han reste sig långsamt från pallen, der han under samtalets lopp ånyo tagit plats, och räckte Mathilda handen.

— Mig återstår således intet annat än att säga dig farväl. Skola vi ej mera träffas någon gång, Mathilda?

Denna hade äfven rest sig.

— Det står i Försynens hand, men icke ha vi ju någon anledning att uppsöka hvarandra.

Han blickade in i hennes ögon, dessa sköna, sorguppfyllda ögon, ur hvilka lifvets högsta sällhet engång strålat emot honom och han beklagade både för hennes och hans egen skull inom sig att ödet någonsin fört dem i hvarandras väg.

— Farväl, Mathilda! — Han tryckte hennes hand till sina läppar. — Farväl! Gud beskydde dig!

— Farväl, Waldemar! hviskade hon medan en skällning genomflög hennes gestalt och hennes hand med en krampaktig tryckning omfattade hans. Hon släppte hans hand. Han vände sig om och lemnade hyddan. Då dörren var stängd sjönk den unga qvinnan såsom förlamad ned framför stolen och lutade hufvudet mot de sammanknäppta känderna. Den kraft som hållit henne uppe under samtalet med Waldemar hade gifvit vika i det ögonblick han försvann ur hennes åsyn och i samma ställning och nästan sanslös fann henne gumman Storm då hon en stund senare återvände från skogen dit hon begifvit sig för att samla qvastris.

Långsamt red Waldemar hemåt. Han var upprörd i sitt innersta och erfor ej den belåtenhet som känslan af uppfylld pligt plägar medföra. Mathildas höghet förödmjukade honom djupt och han kände sin skuld mot henne tyngre än någonsin. Icke hade han ju annat att hennes natur var så upphöjd, ja, att en dylik höghet kunde finnas hos någon qvinna. Hans åsigt om ståndsskillnaden hade fått en allvarsam stöt. Om han annat att Mathilda var sådan, så hade han aldrig handlat mot henne såsom

han gjort. Men han var dock ej bragt till den moraliska väckelse att han insåg det ett dylikt handlingssätt är lika brottsligt gentemot hvarje qvinna, äfven den i yttre och inre måtto obetydligaste, ja, äfven mot en fallen qvinna, då det lika väl är ett brott att bringa en medmänniska i djupare fall som att först förorsaka dess fall. — Han hade visserligen samvetsgrant sökt uppfylla sin pligt och godtgöra sitt fel, i det han ej i passionens yra, utan med full sansning åt Mathilda hembjudit ofret af sin lefnads högsta sällhet, egandet af Olga. Och hon hade frivilligt, trots hans öfvertalande, afslagit hans anbud. Men detta medvetande skänkte honom ingen tillfredsställelse. Han hade dock förstört hennes själs ro, hennes lefnads lycka. Detta pinade honom på samma gång han ej förmådde värja sig för den känsla af belåtenhet, som hennes afslag genast framkallat hos honom. Han var fri, fri att söka vinna den lycka han åstundade. Olgas herrliga bild framstod allt klarare för honom och öfverstrålade snart allt annat, den bleka flickan derborta i jordkulan, samvetsagg och missbelåtenhet, allt.

Ett par dagar senare bereddes fru Sjernstråle genom ett besök af Waldemar en så fröjdfull öfverraskning att den nära nog kom henne att förgäta sin värdighet som mor och aristokrat och alltför tydligt visa den unge mannen huru välkommen han var.

Som Olga ej var hemma vid detta tillfälle, fick denne i ostörd ro för modren utlägga sin hjerteangelägenhet. Han lofvade förnya sitt besök följande dag. Då Olga hemkom berättade generalskan strålande af förtjusning att baronen varit der och hvad han sagt. Hon slutade med orden:

— Du må nu ej vara lika galen som förra gången, älskade Olga! Jag skulle på mina knän vilja bedja dig derom. Besinna

— Ack, mamma! Säg intet! Allt hvad du kan säga för att inverka på mitt handlingssätt, har jag redan sagt mig sjelf. Jag har allvarigare än du kanske tror begrundat denna fråga.

— Men, kära barn! Jag begriper dig ej. Hedenborg är ju en så charmant ung man.

— Jag egnar honom äfven min högaktning. Jag finner honom högst behaglig, men mitt hjerta är fullkomligt likgiltigt för honom.

— Tror du då att kärleken kommer i samma ögonblick man ser en människa? Jag säger hvad jag redan sagt: lär känna honom först, så kommer du nog att älska honom. Kärleken, mitt barn! utgår uti ett värdigt förhållande mellan tvenne personer alltid först från mannens sida och sedan, då han bekänt den för sin utvalda, besvaras den af henne. Ingen väl uppfostrad och blygsam flicka fattar tycke för en fremmande man, hvars känslor för henne hon ej känner. Jag kan ej tänka mig huru sådant vore möjligt.

Under gladare förhållanden hade Olga utan tvifvel egenat denna kuriösa förordning för kärlekens uppvaknande i människohjertat ett innerligt hemligt löje, kanhända äfven en opposition i ord, men nu var hennes sinne alltför bedröfvadt för att hon skulle ha varit hågad för löje eller dispyter. Hon svarade intet på modrens visa upplysningar. Denna fortfor efter en paus:

— Och hvad är det egentligen värdt med den välsignade kärleken? Ett svärmeri, en dröm, som ej eger bestånd — utom i romanerna. Men aktning och förtroende, de grundlägga ett verkligt lyckligt äktenskap.

Olga suckade blott. Hon visste nog att den äkta kärlekens låga tändes i första ögonblicket då två för hvarandra danade själar mötas och att den lågan aldrig slocknar i tiden och kanhända ej i evigheten.

Under den natt som följde på denna dag sof Olga ej en blund. Hennes hopp att Waldemar ej skulle förnya sitt frieri hade således slagit felt. Hvad skulle hon göra? Hvert skulle hon fly undan den hotande faran? Hon kunde ej förtro sig till modren och upptäcka för denna sitt hjertas hemlighet, ty hon visste att en sådan upptäckt skulle göra den aristokratiska frun utom sig och endast mera ifrig att

få förbindelsen med Waldemar till stånd för att sålunda skydda sin dotter, ifall hon sjelf ginge bort ur lifvet och denna då möjligen kunde falla på den oerhörda galenskapen att gifta sig med bondpresten, torparesonen. Olga hade äfven från brodern mottagit ett bref, deri denne med dyster resignation omnämnde den hårda nödvändigheten för honom att vid terminens slut afbryta sina studier och välja en annan lefnadsbana. „Du lærer“, skref Arvid Stjernstråle, „ha afslagit baron Hedenborgs anbud. Kära syster! måtte du ej komma att ångra detta. Du hade åtminstone bordt tänka på mamma.“ Han var alltför stolt att öppet nämna sig sjelf, men i detta „åtminstone“ låg en antydning, som ej kunde missförstås. Olga kände sig djupt olycklig. Hon kämpade en svår kamp mellan den tysta, för henne heliga kärlek hon gömde i sitt innersta och å andra sidan de pligter hennes tillgifvenhet för modren och brodern ålade henne och de sednare segrade öfver kärlekens klagorop. Hon beslöt att gifva sig till offer för de sinas välfärd. Men hon kunde ej bedraga Waldemar. Hon ville uppriktigt säga honom att hon ej älskade honom. Skulle hon äfven säga honom att hon höll en annan kär? Nej! Denna hennes smärtefulla hemlighet skulle aldrig gå öfver hennes läppar, aldrig blottas för fremmande blickar. När Waldemar följande förmiddag infann sig och ånyo nedlade sitt hjertas bön för henne, svarade hon, der hon, dödsblek, men med det invigda offrets lugn, stod framför honom:

— Herr baron! Ni eger min högaktning och jag hyser det fullaste förtroende till ert hjertas ädelhet och därför kan jag ej bedraga er. Jag älskar er ej.

Modren, som genom den halföppna dörren mellan rummen åhörde detta samtal, skulle, ifall hon varit general i stället för generalska, ha mumlat en kraftig ed, men nu inskränkte hon sig endast till att tyst utbrista:

— Seså, nu förstör hon alltsammans igen, den väl-signade gåsen!

Men till sin glädje hörde hon Waldemar svara:

— O! Det begär jag ej heller nu. Tillåt blott mig

att älska er och jag svär att jag skall vinna er kärlek, om någonsin den mest brinnande hängifvenhet vunnit sin ljufva lön. Säg blott att ni ej ånyo förskjuter mig! Säg att jag får kalla er min!

Olga lade sin hand i hans. Han höljde den med ursinniga kyssar, han föll på knä, han var så utom sig af hänryckning, att fru Stjernstråle trots sin egen hänryckning började finna hans uppförande öfverskrida den det superfina lefnadsvettets gräns hon uppdragit för väluppfostrade personer. Hon ursäktade honom gerna, men beslöt dock att göra ett passande slut på „uppträdet“ genom att stiga ut i förmaket och sluta sina båda barn till sitt glädjedruckna modershjerta.

Baron Hedenborgs och Olga Stjernstråles förlofning var snart dagens allmänna samtalsämne i hufvudstaden. Hvilket vackert par! De voro såsom skapade för hvarandra. Och hvilken lycka för henne, som var så fattig och af en familj, som genom fadrens lefnadssätt och karakterslyten förlorat sitt anseende, att göra ett så lysande parti! Att Hedenborg ville förbinda sig med en sådan familj som Stjernstråles! Men hon var så vacker. Det var det hon hade att tacka för sin lycka. Men tänk att han skall ha friat till henne först en gång och fått korgen! Det hade varit af stolthet för att hon var så fattig och han så rik. Stjernstråles hade alltid varit enormt högfärdiga, fastän det gått öfverända med dem på ett så ömkligt sätt. — Nej, det hade varit emedan hon var kär i en löjtnant. — Ålne! det hade varit för att pröfva huru stark hans kärlek var och om han skulle förnya sitt frieri och hon hade varit alldes förfärligt orolig och dyster sedan hon gifvit honom afslag. — Så förmälte ryktet, som långt bättre än man sjelf har reda på ens hjertas tankar och uppsåt. — Och de som påstodo att Olga mot sitt tycke gifte sig med Waldemar och trodde sig veta att hon endast för de sinas skull ingått på detta parti — ho förmår utgrunda huru menskligheten kunde ha reda härpå? — de prisade henne högt för hennes barnsliga och systerliga tillgifvenhet och för-

ständiga handlingssätt. — Fru Stjernstråle samm i ett haf af lycksalighet och Waldemar erbjöd, såsnart hans förlofning blifvit eklaterad, med broderlig frikostighet och riddelig grannlagenhet Arvid ett „lån“ för bedrifvande af sina studier, hvilket anbud denne med stor glädje antog, utan att en sekund betänka det hans syster sålt sig för de pengar, som återskänkte honom den framtid han redan ansåg förlorad. I början af Augusti firades brölloppet, då de nygifta omedelbart begåfvo sig utomlands för att der tillbringa vintern. — Hvad de måste vara lyckliga! sade de, som ej hört talas om Olgas motvilja för giftermålet, och de som hört derom sade: hon förstod ej sin egen lycka, hon var galen när hon först gaf honom korgen.

Låt oss återvända till Mathilda. Gumman Storm, som ej kunde begripa huru en far, om än aldrig så sträng, kunde vara så grym att på allvar förskjuta sitt barn, isynnerhet då detta drabbats af en så svår olycka som Mathilda, begaf sig denna ovetande till den gamle mannen och gjorde ett allvarligt försök att tala till hans hjerta och samvete som kristen menniska, hvilket dock ej lyckades bättre än att gubben Kohle, den hon fann försänkt i den bittraste dysterhet, jagade henne på dörren under förmälan att han skötte sina angelägenheter sjelf. Mathilda fick intet veta om detta besök. Gumman ville ej med berättelsen derom än mera bedröfva hennes förkrossade sinne, isynnerhet som hon egenmäktigt företagit det misslyckade försöket. — Kort efter det Mathilda lemnat sitt hem, öfverraskades statsrådet Hallenstedt, som ännu vistades i staden, af gubben Kohle med förmälan att han så snart som möjligt önskade lemna sin tjänst för att heltochhället bryta upp från orten och återvända till sin hembygd i Sverige. Den häpne husbonden, som för ingen del ville förlora den värderade trotjenaren, sökte öfvertala denne att afstå från sitt beslut och erbjöd honom tillochmed ännu högre löneförmåner än förut, men förgäfves. Slutligen sade statsrådet, som ej hade någon aning om Mathildas öden:

— Nå, hvad säger er dotter om saken?

— Jag har ingen dotter.

— Hvad? Hvad säger ni? Är Mathilda död? Och ni har ej underrättat mig!

— Man kan dö på många sätt, herr statsråd!

Denne var alltför grannlaga och uttrycket i den gamle förvaltarens dystra, förändrade utseende förbjöd honom äfven att göra några vidare frågor. Han anade att en sorglig händelse inträffat inom dennes familj och äfven hvem som var upphofvet härtill, ehuru han var alltför hederlig att till någon yttra sin aning. Han undrade blott hvad som blifvit af den stackars Mathilda, men förmodade att hennes älskare ej lemnat henne hjälplös, utan tagit vård om henne och sannolikt, i anseende till hans ingångna förlofning, skickat henne till en annan ort. Då inspektorens beslut ej stod att ändra, uppgjordes slutliqviden och en vecka derefter hade gubben Kohle föryttrat allt sitt bohag och endast medförande en kista dragit hädan till sitt hemland, utan att medföra en aning om hvem den man var som dragit olycka öfver hans dotter. Då Mathilda vägrat att besvara hans fråga, hade han aldrig af någon fremmande sökt vinna upplysning i saken. Dertill var han alltför stolt. — Mathilda stannade emellertid hela sommaren och den följande vintern hos gumman Storm i jordkulan, utan att människorna i början hade reda på hennes vistande der. Som Stormskan ej var någon sqvaller-syster och helst drack sin kaffetår utan sällskap, hemma i sin egen jordkula, hade hon just icke några umgängen, utan ansågs af sina grannar som en högfärdig och snål käring, med hvilken man ej gerna befattade sig, utom då det gällde spånad, hvori hon var mästarinna, men hon hade vant sina kunder vid att sjelf hos dem afhemta och aflemna arbetet, så att de ej behöfde besvära sig öfver hennes spång. Som hennes jordkula låg något enstaka, funnos ej heller på nära håll några ögon eller öron, som kunde iakttaga hvad som föregick i och omkring densamma. Sålunda kunde Mathilda temligen obemärkt vistas hos henne och ganska lång tid hade förgått innan byfolket ens hade en aning, om att

hon herbergerade en gäst. Visserligen blef ju detta slutligen kändt och äfven fick man småningom klart för sig hvem gästen var. Man pratade och tasslade och undrade och himlade sig och beklagade och fördömde. Det talades i allt större kretsar såväl bland ortens allmoge som ståndspersoner vidt och bredt om högmod, om sin uppfostran och dåliga seder, om flärd och lättsinne, och inom kort var den stackars Mathilda, som ej begärde annat af sina medmenniskor än att få vara undångömd och bortglömd i sin olycka, utmålrad som den mest fallna varelse, den der haft hvem vet huru många förnedrande äfventyr för sig. De fatalaste historier vexte upp, man visste ej hvarifrån, likt giftiga svampar ur en osund jordmån, och flögo omkring liksom drifna af stormen. Hon hade redan som skolflicka haft fula saker för sig, ja, somliga påstodo med öfvertygande säkerhet att hon för något dylikt blifvit skiljd från skolan, men att den högfärdige fadren, hvilken nu — så hette det — för dottrens skull nödgats lemna sin plats på Halleberg, hållit henne kvar i staden och låtit henne ta musiklektioner, för att man måtte tro det hon fortfarande besökte skolan. Och i staden hade hon bott hos personer, som icke alls förde något aktningvärdt lif, ehuru Mathilda i sjelfva verket under hela sin skoltid, såsom vi redan sagt, varit inackorderad i en ansedd handverkarefamilj. Vidare hade hon varit fjäsad af en högre militär och fått en mängd dyrbara presenter af denne. Gulduret, som hon ståtade med, var just en af dessa presenter, — ehuru det i verkligheten var en gåfva af fadren vid hennes konfirmation. — Detta och mycket mera i samma stil talades och försäkrades både i bondstugorna och herrgårdsförmaken, utan att dock Waldemar Hedenborgs namn en enda gång nämndes i samband med Mathildas. Det var början till stenkastningen, ty man må ingalunda inbilla sig att det barbariska straff Mose gamla lag stadgade för „fallna“ kvinnor och hvaråt vår upplysta, humana tid med afsky rycker på axlarne, att det straffet icke mera tillämpas. Skillnaden mellan fordom och nu är endast den att medan de gamles

stenstraff i all dess grymhet var vida barmhertigare än nutidens, i det detsamma efter några ögonblicks kroppsligt qual gjorde slut på det jordiska lidandet både till kropp och själ, straffar vår civiliserade, af kristendomens milda ljus upplysta tid sina dömda med en årslång, ja, ofta lifstidslång hetsig stenkastning, som ej verkställes allenast utanför stadsporten, utan öfverallt, vid alla tillfällen och på alla rum, ända in i templet, och som endast träffar den i marter sig vridande själen, utan att döda hvarken denna eller kroppen, såvida ej båda småningom bli förslappade, förhärjade, under den hemska tortyren, ur stånd att mera resa sig ur den dy och det armod, hvori de slungade stenarne nedtryckt dem. En annan skillnad mellan fortidens och vår tids stenkastning är äfven den att medan i den förra det hårda straffet drabbade endast den om brottslighet öfverbevisade, så drabbar det i vår tid både den skyldiga och den oskyldiga, om blott det onda ryktets demon med sin trollstaf berört dess om än så rena panna. I en punkt är dock den gamla och nya tiden lika. I båda är det qvinnan, som alltid stenas, medan mannen vanligen går fri, odömd och ostraffad, han må sedan vara skyldig eller oskyldig. — Till statsrådet Hallenstedt framträngde äfven historierna om Mathilda och det behöfdes ej mer än att den gamle herrn yttrade några rättvisa försvarande ord om familjen Kohle förr än man hade klart för sig att just han var den unga flickans förledare och fortfarande egnade henne sitt beskydd.

Då vårsolen änyo smälte drifvan och klädde marken och träden gröna och innan Waldemar och hans unga fru ännu återvändt från utlandet, lemnade Mathilda, bärande på sin arm en liten pilt, röd och hvit och blåögd, gumman Storms jordkula och drog långt bort till andra nejder, till sin fars hemland. Här slog hon upp sina bopålar i en liten stad, som tillika var en af landets berömdaste badorter. Hon hyrde sig en liten kammare och ett piano och annonserade att hon för billigt pris gaf lektioner i musik och skolkunskaper samt äfven emottog hand-

arbeten till förfärdigande. I en småstad omfattas hvarje ny företeelse med stort intresse. Genast första dagen då annonsen stod i stadens tidning infunno sig ett halft dusin mödrar och fäder, som för sina barn spekulerade på undervisning i musik och andra ämnen och slutligen en som önskade närmare kännedom om hvad slags handarbeten det var som Mathilda åtog sig. Den sköna qvinnan med det fina väsendet tycktes genast göra ett angenämt intryck på alla dessa. Vid åsynen af barnet antogo de genast att hon var en ung enka, hvarför de kallade henne fru och framställde deltagande frågor om hvarifrån hon kommit, när hennes man dött, hvad han varit o. s. v. Ett ögonblick kände Mathilda sig frestad att låta dem förblifva i deras föreställning, men som all lögn, allt falskt spel var för henne ytterst vidrigt, svarade hon att hon var en ogift person. Och när de besökande då gjorde sig till och frågade hvems det lilla söta barnet var, om det var en släkting eller ett fosterbarn, upplyste hon att det var hennes eget. Denna för henne förödmjukande bigt nödgades hon upprepa inför enhvar af de besökande, ty de framställde alla samma frågor och stutsade alla vid hennes svar, förändrade plötsligt sitt förbindliga bemötande till en viss snäf, skygg höflighet, kastade forskande blickar på henne sjelf och omkring i rummet, uppgjorde intet bestämdt om lektionerna, skulle fundera på saken, aflägsnade sig och — återvände icke, ej ens frun som hade handarbete att aflåta. Förgäfvos väntade Mathilda sina kunder. Ett par andra, som de följande dagarne infunno sig, försvunno samma väg som de första. Med tungt hjerta satt hon i sin kammar. Hon förstod alltför väl hvarför kunderna ej återvändt. Och hon som så modigt hade förlitat sig på sitt arbete! Huru föga kände hon ej den verkliga världen! Ginge det fortfarande på detta sätt, så befunno hon sig snart i nöd, ty den summa hon emottagit af Waldemar var nu i det närmaste slut. Hon förlorade dock ej hoppet att Gud, som såg hennes redliga uppsåt, hennes ånger öfver det hon felat, de lidanden hon genomgått, ej skulle

öfvergifva henne, om Han än pröfvade henne en tid. — I den dygdeädla småstaden var emellertid stenkastningen i full fläng, både inom och utom stadsportarne. Allmänna samtalsämnet var „den der menniskan, som kommit, ingen visste hvarifrån, och företog sig att annonsera efter elever och arbete. Har man väl hört på maken! En sådan der menniska! Och till en sådan skulle hederligt folk skicka sina barn, sina oskyldiga barn, att ta lektioner! Oförskämtd! Men sådana der qvinnor ha aldrig någon försyn i sig. De sätta näsan i vädret och förmena sig vara lika goda som andra. Och att öppet stå och erkänna att hon aldrig varit gift och att barnet var hennes. Om hon haft någon blygsel och hederskänsla hos sig, så hade hon åtminstone af aktning för de personer, hon genom sin annons narrade till sig, kunnat utgifva sig för enka, man hade sedan fått tro hvad man ville. Men de äro alltid så fräcka, sådana der fallna qvinnor. Och det är ju också helt naturligt, när en menniska kastat bort sin dygd och heder.“ Och när två träffades, af hvilka den ena ej ännu fått kunskap om den nykommas rätta värde och beskaffenhet, utan började tala om det der fruntimret, som annonserade lektioner och om det kunde vara skäl att vända sig till henne, erhöll den genast den ifrigt beskäftiga upplysningen, att „hon var en menniska, som hade ett barn“, och att „man icke kunde veta hvad hon riktigt varit förut, ty hon såg så ut, var så väl klädd och mycket vacker. Sådana der äro alltid vackra.“ Och då föll man i fasa öfver det man hörde och prisade sin lycka att ha fått dessa upplysningar innan man kommit att uppsöka „den der menniskan.“ Vidare hette det: „hvem vet för hvad afsigt den der menniskan satt sig ned här? Kanske lektionerna bara äro en förevändning. Det brukar så vara med sådana der menniskor att de låtsas ha något hederligt yrke som skylt, men i hemlighet ha helt andra inkomstkällor.“ Rövvarhistorier om Mathildas framfarna lif uteblefvo ej heller. Man visste snart på sina fem fingrar att hon någon tid varit anställd vid någon sämre kringresande teatertrupp, att hon varit

underhållen af en rik grefve någonstädes, men af honom blifvit öfvergifven för otrohet, och att hennes mor höll krog i Stockholm, men som det är det lustiga med sqvaller och förtal att det sällan får fatt på den enklaste, närmast lig-gande sanningen, hvilket är naturligt då det är hopkokadt af idel lögnens dunster, så hade ingen menniska kunskap derom att Mathilda kommit direkte från Finland och var född i detta land, utan man diktade ihop åt henne en skandalös lefnadshistoria på svensk botten, ehuru hon vistats derstädes endast högst fjorton dagar och aldrig derförrinnan besökt sin fars hemland. — Medan stadens qvinliga innevånare ryste öfver Mathilda och hennes lifs äfventyr, hette det bland de manliga: „fan till vacker qvinna, den der fru eller fröken eller hvad tusan hon är, Mathilda Kohle, som annonserar lektioner! Hvem och hvarifrån är hon egentligen?“ „Det vete fan hvarifrån alla komma!“ „Hon ser hyggelig och anspråkslös ut.“ „Bah! Nog duga de att se på alltid. Hon har ett oäkta barn.“ „Åh, knäfveln! Stackars liten! Och nu vill hon inplanta kunskap och visdom i äkta barn. Ha! ha! ha! Undrar om hon fått många elever.“ „Åh, det är väl inte så farligt med den saken. Nog lär hon slå sig ut ändå.“ „Hon har väl någon gammal god vän, som håller sig under armarne.“ „Fan heller! Då skulle hon inte ha slagit sig ner här, der ingen menska känner henne. Men hon kan få nya vänner. Med de ögonen och det skinnet behöfver man inte svälta ihjäl, minsann!“ — „Du, bror! som intresserar dig så mycket för musik, skulle du ej ha lust att ta lektioner?“ „Hm! Det kunde ej skada på gamla dagar.“ Slika nobla tankeutbyten ledde slutligen derhän att Mathilda en afton temligen sent stördes af en knackning på sin dörr. Förvånad öfver ett så sentida besök, öppnade hon och såg framför sig en välklädd herre, som lyftande på hatten betraktade henne med en forskande blick, hvilken i all sin vänlighet hade något, som stötte och oroade henne.

— Ursäktat jag kommer så sent, men får jag ändå lof att stiga in? sade den fremmande.

Motvilligt steg Mathilda åt sidan för att låta honom inträda. Han såg sig omkring i det lilla, tarfligt möblerade, men nätta rummet, utan att yttra något.

— Hvad är ert ärende, min herre? frågade Mathilda, alltmera obehagligt berörd af den besökandes uppträdande.

— Ni ger musiklektioner, sade denne blickande på pianot.

— Ja.

— Jaha, ja! Det är ju roligt, det. Och ni är väl mycket skicklig, tänker jag.

— Någon stor pianist är jag visst icke, men nog kan jag meddela grundlig undervisning åt nybegynnare åtminstone. Är det frågan om någon elev?

— Nej, inte det precis. Men fallet är det att jag spelar lite sjelf och det vore så trefligt att ha någon att spela å quatre mains med. Tycker ni inte det också? Hur vore det om vi skulle komma öfverens om den saken? För kontant ersättning, förstås! Skulle det inte låta göra sig, hva?

— Jag tror inte det.

— Och hvarför det då?

Hans närgångna blick hvilade på Mathildas ansigte.

— Nej! det kan jag ej åtaga mig.

— Åhjo! Det skulle vara så roligt för oss båda och öfning sedan. Ska' vi inte fundera på saken, hva?

Han hade kommit Mathilda allt närmare och nu lade han med oförskämd förtrolighet armen kring hennes lif.

Hon ryggade med en afvärjande åtbörd häftigt tillbaka.

— Med hvad rätt, min herre! tränger ni er in till mig och förolämpar mig? utbrast hon med bleka kinder, blixtrande ögon och skälfvande stämma.

— Nå, nå, min bästa fröken! Inte får man vara så morsk mot den som menar väl. Inte har ni väl alltid varit så stygg mot alla edra vänner, hva? Och jag tror att vi ännu bli de bästa vänner i världen blott vi lära närmare känna hvarandra.

— Jag försäkrar er att jag icke alls är intresserad af att lära känna er närmare. Ni har utan tvifvel gått vilse.

— För ingen del! Ert namn står ju på dörren. Är ni inte *fröken* Mathilda Kohle, som har det lilla söta barnet, som hela staden talar om huru sött det är? Se der är ju pysen!

Han pekade på den lilla gossen, som sof på sin bädd, och tillade tagande ett steg framåt:

— Jag tror, ta mig fan, att jag måste gå och ge honom en puss.

Nu var Mathildas tålmod slut. Hon ställde sig i den oförsynte slyngelns väg, pekade på dörren och sade:

— Der är dörren, min herre! Gå fort er väg, annars måste jag tillkalla grannarne och bedja dem kasta ut er.

Karlen tog ett steg tillbaka, men han var icke af det slags folk som finna sig afväpnade inför den förolämpade ärbaheten, utan den sköna, i hans ögon föga aktningsvärda kvinnans stolta tillbakavisande uppväckte hos honom, som för öfrigt var en af stadens elegantaste och i sällskapslifvet mest omtyckta ungherrar, en glödande harm, som bragte hans naturs hela inneboende råhet till utbrott.

— Det var mig en fräck slyna! utbrast han. Akta ni er, min sköna! att ni inte sjelf blir utkastad fortare än ni anar. Kom ihåg att ni skall ångra ert oförsigtiga beteende mot mig. Ni borde blygas att spela ett dygdemönster! Tror ni att man ej känner er och edra lektioner? Jag kan ge mig fan i våld på att ni ej kan spela en ton. Man borde i sanning ge polisen en vink om att dylika lösa och tvetydiga kvinnor ej finge slå sig ned i ett hederligt samhälle. Ni väntar väl fremmande ännu i qväll, kan jag tro, eftersom ni är så angelägen om att bli allena. Adjö med er! Lycka till!

Han hade medan han talade satt hatten på hufvudet och stuckit händerna i fickorna på öfverrocken. Vid de sista orden lemnade han rummet och smällde dörren i lås.

Mathilda stod en stund som förstenad. Detta uppträde var något aldeles nytt för henne. Hon hade aldrig kunnat föreställa sig ett dylikt beteende, än mindre varit utsatt därför, liksom hon var okunnig om det skamliga förtal, för hvilket hon var föremål såväl i sin hembygd som på den ort, der hon valt sin fristad och hoppats vara fullkomligt okänd. En känsla af vämjelse, vrede och bäfvan grep henne. Fremlingens afskyvärda hotelser ljödo för hennes öron. Var världen verkligen så ond, så grym, att man ej unnade henne en vrå, der hon i stillhet kunde försörja sig med sitt ärliga arbete? Hon tänkte uppå huru alla de, som besökt henne och gjort förfrågningar om lektionerna, huru de förändrat sitt vänliga, artiga bemötande sedan de förnummit att hon var ogift och hade ett barn, och sedan utan undantag uteblifvit. Och nu denne afskyvärde karl med sin närgångenhet, sina otidigheter och hotelser. För det att hon engång varit nog olycklig att bryta mot sedlighetens bud, förnekade man henne att ärligt försörja sig och erbjöds henne endast nedriga förvärfskällor, ehuru hon så bittert ångrat sitt fel och invigt sig till ett lif af dygd och försakelse och ehuru hon mer än engång ända från sin barndom hört predikas att hvarje menska som ångrar ett begånget felsteg och vill uppstå till en förädlad tillvaro, är värd aktning och deltagande, att brottslingen, som utsläppes ur fångelset, bör af sina medmenschor med välvilja understödjas i sitt uppsåt att föra en redlig vandel och så mycket som möjligt skyddas för frestelse till återfall i det onda? Var det då lögn och tomt prat, allt detta? Lågo dessa vackra reglor endast på menskornas tunga, utan att de tillämpade dem i gerning? Eller var hon ensam eller de, hvilka brutit såsom hon, hemfallna åt outplånligt förakt, för alltid utstötta ur samhället och hänvisade till en förnedrad tillvaro? Hennes sinne uppreste sig häftigt vid denna nesliga föreställning. Nej, tusende gånger nej! Ingen är föraktad, som uppriktigt ångrar sitt brott, det må vara aldrig så svårt, och sträfvar framåt på dygdens väg. En stämma inom

hennes hviskade: frukta dig icke! Herren är med dig. Nej, hon fruktade icke mera. Hon kände att det godas makt är evigt starkare än ondskans och att Gud, om Han än en tid pröfvar vårt mod och vår förtröstan, dock aldrig öfvergifver den som förlitar sig på Honom utan sänder hjälpen då Hans tid är inne. Mathildas oerfarna själ, som tänkt sig världen helt annorlunda och lättare att lefva i, som ej haft en aning om all den lumpenhet, orenhet och grymhet, hvarigenom menskorna förnedra sig sjelfva och smäda den rättvise, barmhertige Guden, hade dock genom de sista dagarnes erfarenheter fått i denna värld en inblick, som uppfyllde hennes inre med smärtsam häpnad och kom henne att trots sin förtröstan med vemod blicka mot framtiden vid tanken uppå hvilka okända vedermödor, förödmjukelser och strider denna ännu för henne dolde bakom sin förlåt. — Mathilda var lycklig. Hon var en själsstark, en bildad och, oaktadt sitt brott mot sedlighetens lagar, djupt sedlig natur, oåtkomlig för hvarje frestelse till förnedring. Men må vi betänka att hvarje kvinna, som gjort ett afsteg från dygdens väg och önskar dit återvända, icke i lika hög grad besitter dessa skyddande egenskaper och tillika besinna hvarthän det kan leda om en sådan kvinna, såsom det till mensklighetens skam tyvärr alltför ofta inträffar, utsättes för en stenkastning lik den, som nu drabbade Mathilda, eller för lättsinnets mera smekande frestelser, detta samvetslösa lättsinne, som resonnerar sålunda: bah! hon är ju redan en fallen kvinna. Hvad är der för en dygd att hålla på? Visst är hon väl af naturen mera lätt på foten, eftersom det gått derhän med henne och icke är det jag, som har på mitt samvete att ha varit den förste. Om menskligheten med sin förmättna, ofta opröfvade dygd, sitt ifriga förfäktande af rätt och orätt, sin kristna bekännelse, oftare erinrade sig den gudomliga varningen: „den af eder, som är utan synd, kaste första stenen“ och den gudomliga domen: „ve den menska, genom hvilken förargelse kommer“, så skulle utan tvifvel mången hand, som redan höjt sig för att slunga den mördande stenen, åter sjunka

ned och mången fot, som smög i dunklet för att stjäla nästans oskuld eller ytterligare sönderbryta det bräckta röet istället för att upprätta och läka det, hejda sig på vägen och mycken synd, nöd och förbannelse vore borttagna från världen.

Morgonen efter det obehagliga uppträdet, knackade det sakta på Mathildas dörr. Nästan rädd att öppna denna, tittade hon försigtigt ut. Framför henne stod en medelåldrig torftigt klädd kvinna, ledande vid handen en liten flicka, puckelryggig, med lidande utseende och slö, stirrande blick. Qvinnan neg ödmjukt. Vänligt bad Mathilda henne stiga in.

— Förlåt, goda fru! sade den fremmande, att jag kommer till er. Jag läste er annons i tidningen och då tänkte jag att jag borde gå och tala vid er om min stackars lilla flicka här. Min lilla Josefina, hon är redan tolf år, men hon är ett sådant sjukligt kräk och har så grufligt svårt att lära sig något. Sjelf har jag försökt på alla möjliga sätt både med godhet och stränghet och i skolan har jag också haft henne, men nog är det så att hon skam till sägandes inte kan läsa abeboken ännu. Ingalunda skulle frun vilja besvära sig och försöka med henne? Det var liksom jag skulle ha fått en ingifvelse när jag läste fruns annons i tidningen.

När Mathilda sagt de förra besökande sanningen, så ville hon ej dölja den för denna enkla kvinna och hon kunde ej värja sig för en känsla af nyfikenhet att erfara huru denna skulle upptaga den.

— Kalla mig ej fru, sade hon därför. Jag är ogift.

— Jaså! Förlåt mig! Se, när man inte vet, så ... hennes öga föll med en viss förvåning på den lilla gossen, men hon gjorde ingen fråga.

— Det är mitt barn, sade Mathilda nästan ödmjukt.

— Jaså! — jaha! — och så vacker den lilla är, som en liten engel. Är det en gosse eller flicka?

— En gosse.

— Men nu skulle jag fråga, återtog qvinnan, hvad

kostar undervisningen? Jag är mycket fattig, min goda fröken! men nog offrar jag det yttersta jag kan för att den stackarn må få lära sig läsa åtminstone. Annat kan hon visst aldrig lära sig. Men kanske fröken inte alls åtager sig sådant som att lära barn läsa?

Den fattiga kvinnans väsen hade efter Mathildas be-kännelse ej undergått den minsta förändring, som hennes ytterst känsliga blick kunde upptäcka.

— Jag åtager mig all slags undervisning, som det står i min förmåga att meddela. Och oroa er ej för priset, min goda fru! Om den lilla flickan är snäll och bjuder till att lära sig och det gör hon nog, så skall hon kanske få bli frielev. Jag tänker att det medför lycka för mig om min första lärjunge är en frielev, tillade hon med ett hjertligt leende.

Det gjorde henne så lugn och välbehaglig till sinnes, att känna det den fattiga kvinnan ej hyste någon ringaktning eller misstro mot henne.

— Det vore en alltför stor lycka, sade denna. Men ni skulle nog få riklig ersättning från himlen för er godhet. När får Josefina komma?

— Hon kan ju genast stanna en timme eller par ifall frun ej har något emot det.

— Men hon har inte sin abebok med sig.

— Nå, den behöfves inte straxt. Vi skola blott prata litet och göra oss bekanta med hvarandra.

Mathilda gjorde sig underrättad om kvinnans namn och bostad och erfor att hon var enka efter en snickaregesäll, befann sig i ytterst fattiga omständigheter med sina fyra barn, af hvilka Josefina var det äldsta, och lifnärde sig med tvätt och strykning.

Då modren gått började Mathilda samtala med lilla Josefina, som dels af naturen dels tillfölje af oförständig behandling var nästan en idiot. Såväl hennes deltagande för det vanlottade barnet som den känsla hon erfor att denna stackars lilla krympling skulle bringa henne lycka gjorde att hon med särdeles värme närmade sig den lilla

hvilket i förening med hennes tjugande yttre hade den inverkan på denna att hon, som i början endast teg vid alla frågor, småningom började på dessa gifva enstafviga, halft själlösa svar, men snart, visserligen trögt och torftigt, men fullkomligt redigt, berättade hvarjehanda om sitt lif, sina syskon o. s. v. och då modren efter något mer än en timmes förlopp kom för att afhemta barnet var detta och Mathilda de bästa vänner i världen.

— Nog blir det bra med Josefina alltid, sade denna vid afskedet till modren. Välkommen i morgon igen, min lilla vän!

Josefina kom hvarje dag med allt klarare och förståndigare uppsyn till sin goda lärarinna, den hon tycktes betrakta såsom ett högre väsen och inom förloppet af några få veckor hade den lilla idioten, på hvars tröga hjerna såväl modren som andra förgäfves användt sin lärareskicklighet, lärt sig läsa rent innantill, till modrens innerliga glädje, hvilken under tårar af rörelse utgjöt sin tacksamhet för Mathilda och nedkallade himlens välsignelse öfver denna, som erbjöd sig att fortfarande behålla Josefina som elev och bibringa henne så mycken kunskap som möjligt äfven i andra ämnen.

Lilla Josefina var emellertid ej längre Mathildas enda elev. Dennas mor berättade såsom något otroligt för en-hvar att Josefina med framgång håll på att lära sig läsa och prisade till skyarne den unga lärarinnan, fröken Kohles, makalösa skicklighet och hur söt och anspråkslös hon var.

— Hon har nog haft sina sorger, stackars flicka! sade hon. Men hvad det är vackert af henne att öppet erkänna att hon är ogift och att barnet är hennes. Det syns att hos den menskan finns ingen falskhet. Man behöfver bara se henne i ögonen för att begripa det.

Så dömde denna enkla qvinna, hvilken var fullkomligt lika ärbar, som de hvilka bröto stafven öfver Mathilda, ja, kanske ärbarare än mången bland dem.

Sälunda hade andra mödrar och fäder fått kändedom

om förträffligheten af Mathildas undervisning och snart såg hon omkring sig församlad en liten skolklass af mer och mindre hårdknäckta abcläsare, dels arbetsfolksbarn, dels tillhörande den tarfligare medelklassen. Hon tackade hjertligen Gud medan hon satt fördjupad i det ingalunda trefliga arbetet att inplanta i dessa tröga, ofta envisa och illa uppfostrade barn den första nödvändiga kunskapen, hvar till småningom slöt sig undervisning i skrifva, räkna och andra för enhvar nödiga och nyttiga läroämnen, hvilka bibringades med samma framgång som läsningen. Hon bildade äfven af sina elever en liten sångarkör, som hon inöfvade att sjunga koraler och andra enklare för barn lämpliga sånger. Denna undervisning meddelades gratis och utgjorde för de små ett med förtjusning omfattadt nöje efter lärotimmarne. Elevernas antal tillvexte dagligen och Mathildas lilla skola inbringade visserligen ej stora summor, men dock hennes dagliga bröd.

Emellertid stod hennes anseende inom den lilla stadens högre societet på lika klen fot som förr, om ej klenare, tack vare den värde herre, som gjort henne sin artiga uppvaktning. För att hämnas sitt snöpliga nederlag lät han sina bekanta förstå att han stod i ett mycket vänskapligt förhållande till den vackra privatlärarinnan och hans ord blefvo naturligtvis med begärlighet trodda af hans vänner och vidare af de personer, för hvilka dessa upprepade dem. — „Så der, ja!“ hette det. „Det kunde man ju genast gissa att hennes lektioner bara voro en täckmantel. Ja, de ha då så många oförskämda knep i sig, sådana der dåliga menskor. Inte skall hon alls kunna spela piano och så lär det vara med de öfriga kunskaperna med. Hon låtsas ju nu lära några pöbelungar läsa abc, för syns skull. Annat lär hon ej sjelf kunna. Hon har ju varit bara en värdshuspiga i Stockkolm“.

Mathilda gick sällan ut, dels emedan det plågade henne att visa sig bland dessa menskor dels emedan hon ej kunde lemna sin lilla gosse allena. Men då hon någon gång visade sig ute betraktades hon alltid af de flesta mötande

med blickar af nyfiket förakt. Stenkastningen träffade smärtsamt hennes hjerta, men hon bar sitt kors med tålmod, tackade Gud för hvarje den minsta hugnad, för ett vänligt ord af en ringa qvinna eller man, en tillgifven blick ur ett barns öga, och uppfyllde med lugnt sinne sina pligter.

Men som sanningen, tillfölje af sitt gudomliga ursprung, dock alltid omsider vinner seger öfver lögnen, om ock denna till en tid får frodas och herrska, så skedde det äfven här. Mathildas värdinna, hvilken rådde om huset der hon bodde, var en genomhederlig, rättsskaffens, med odelad aktning betraktad qvinna, hvilken dessutom tillfölje af sitt yrke var bekant nästan i stadens alla familjer. I början förundrade man sig högligen deröfver att denna fru upplåtit rum åt en sådan person som Mathilda, men man antog att hon ej hade reda på dennas rätta halt och värde och började därför göra hvarjehanda försigtiga förfrågningar och anspelningar, ty man hyste alltför mycken respekt för den förträffliga frun för att på något alltför oförbehållsamt sätt uppduka för henne hvad man „hade sig bekant“ om hennes hyresgäst. Den goda frun svarade att denna var en fint bildad, älskvärd och anspråkslös person, för hvilken hon hyste det största deltagande, och tack vare denna aktningssärdade kvinnas försvar och öfverbevisande uppgifter om Mathildas såväl närvarande som framfarna lif, började stadens innevånare fatta en bättre tanke om denna och följaktligen saktade förtalet sig småningom. Den trovärdige herrns skrytsamma anspelningar upptogos med försmädlig misstro eller tyst förakt, hvilket gjorde att han fann sig vara ertappad med lögn och började taga sig tillvara att vidare yttra något om Mathilda, ty han var högst angelägen om sitt anseende som „hederlig karl“, ehuru det visserligen ej tages så noga om man också skryter med vissa små framgångar, dem man aldrig i verkligheten åtnjuter, isynnerhet då det gäller en qvinna med redan fläckadt rykte. Icke förlorar man sitt anseende som „hederlig karl“ för en sådan småsak, litet gyckel bara för att straffa en

sådan der dam, som tycker sig något vara och oförskämtdt visar en på dörren när man kommer i den vänligaste afsigt.

Småningom infann sig en och annan mor af ståndspersonsklassen hos Mathilda och frågade om hon ville ta hand om en liten nybegynnare. Man hade hört omtalas hennes goda metod att lära och de snabba framsteg barnen gjorde under hennes undervisning. En vacker dag hade hon äfven en musikelev och inom kort ett par till. Mathilda åtog sig med glädje så många lärjungar det var henne möjligt att medhinna. Hennes priser voro ej höga, hvarför det lika trägna som ansträngande arbetet ej inbringade stora summor, men dock tillräckligt för henne att lefva oberoende utan alla anspråk på annat än det oundgängligaste. Och hon tackade af hela sitt hjerta Gud, som låtit de tunga, giftiga töcknen omkring henne förskingras och gifvit henne förmåga och rättighet att tillkämpa sig ett aktadt rum i samhället, på hvilket hon kunde arbeta för sina medmanskors nytta och sin egen bergning. I hennes inre bodde väl ett outplånligt vemod, men det var ej mera bittert, utan ett genom tron på den himmelske Försonaren, hvars kors den på jordens fröjd besvikne, förkrossade, på lifvets haf skeppsbrutne, i den yttersta nödens stund med hela sin själs kraft omfattar, förklaradt vemod, hvilket likt en blid gloria omstrålade den kärlek, som oförgänglig, icke mera genomglödgad af lidelsen, utan renad i smärtans skårseld och pånyttfödelsens Bethesda, lefde i djupet af hennes hjerta, kärleken till den man hon engång älskat ända till synd och för hvars timliga och eviga välfärd, för hvars maka, anhöriga och hem hon dagligen uppsände utsägliga suckar till den eviga Kärleken.

Lilla Josefina var fortfarande hennes lärjunge. Den lilla krymplingen var ej längre någon idiot, utan en visserligen kient begåfvad, men förständig och läraktig flicka, som utom lärotimmarne tillbragte en stor del af sin tid i Mathildas hem som en omtyckt och öm lekkamrat åt den lille Paul, hvilken fann sig särdeles väl i hennes sällskap. Fjorton år hade framseglat på tidens ström. Lycklig

och ärad lefde Waldemar Hedenborg vid sin tillbedda makas sida. Det intresse och beundran han både för sina yttre och inre egenskaper redan från ynglingaåldern tilldragit sig, hade än mera förökats och befastats med åren. Icke skuggan af den minsta skugga skymde glansen af hans namn såsom menniska och ädling. Han var ett mönster för sitt stånd i nutida ridderlighet och representerade på det mest aktningvärdiga sätt sin ätt vid landtdagarne. Han var ett mönster såsom egendomsegare, samhällsmedlem och husbonde. Han hade ytterligare förkofrat sitt präktiga fädernegods genom tidsenliga förbättringar i dess bebrukande, han deltog med ifver och insigt i kommunens angelägenheter och hade vid sin förmälning till densamma skänkt en större penningegåfva, — samma summa Mathilda vägrat att mottaga, — för anläggande af en folkskola, der de fattiga barnen äfven erhöillo kläder och kost, för hvilken gåfva hans namn högt prisades och tyst välsignades. Han var en rättvis och samvetsgrann husbonde mot tjenare och underhafvande. Han hade hugnats med vedermålen af regeringens ynnest och blifvit utnämnd till kammarjunkare. Han var slutligen ett mönster för äkta män, ty han tillbad sin maka med samma lidelsefulla ömhet som då han förde henne till altaret. Baron Waldemar Hedenborg var med ett ord en i alla afscenden utmärkt man. Mathilda Kohles namn och historia med allt åtföljande förtal voro glömda i hennes hembygd och de få som haft en aning om hennes förhållande till herrn på Hedenby, hade behållit den för sig sjelfva.

En stor sorg hade likväl hemsökt baronen och kastat en dyster skugga in i hans solklara lycka, då den skoningslösa dödsengeln skördade hans enda barn, hans lille son, en sorg, så mycket mera tröstlös, som hans makas bräckliga helsa beröfvade honom hvarje hopp att vinna en ersättning för det han förlorat. Äfven modrens smärta var djup vid hennes enda barns bår, men hon tycktes bära den tunga förlusten med ett lugn, som väckte förvåning. „Hon har alltid haft ett så lugnt och kyligt väsen“, sade man.

„Hon är visst icke mäktig af någon riktigt varm känsla.“
 — Generalskan Stjernstråle var ej beskärdt att länge fröjda sig åt sin dotters lycka, än mindre upplefva den sorgfria ålderdom denna velat bereda henne, ty döden bortkallade henne knappt två år efter Olgas giftermål. Arvid Stjernstråle hade på ett lysande sätt uppfyllt de förhoppningar han ingifvit och var sedan par år kallad till en ärofull plats vid ett utländskt universitet. Och Olga, var hon lycklig i all sin afundsvärda lycka? Hon egnade sin make den högsta aktning, den uppriktigaste vänskap, men hon älskade honom ej. Fremmande och arm som ett nådehjon dvaldes hon i den glans och kärlek som omgäfvade henne, ömsom plågad af bitter, förödmjukande förebråelse deröfver att hon hade intet att gifva den ädle man, som gaf henne allt och hvars rika gåfvor hon åtnjöt med ett svekfullt hjerta, som tillhörde en annan, ömsom af den ännu bittrare sjelfanklagelsen att hon för timlig vinnings skull svikit sin tro mot honom, som för evigt egde hennes kärlek. Huru ömkelig kände hon sig ej! Huru falskt, huru tomt var ej hennes lif! Hon hade offrat sig sjelf, sin själsfrid, för de sinas välfärd, detta upprepade hon ofta för att i den tanken finna hugsvalelse, men den skänkte henne, lika litet som i den stund hon beslöt sig för det tunga offret, någon tröst, ej en skynt af den tillfredsställelse hvarje kärleksfull försakelse af det egna jaget plägar medföra. Hvarför? Emedan det offer hon bragt var orent. Hon hade offrat det menskan aldrig eger rätt att offra, det må vara för hvilket ädelt ändamål som helst: sin personlighets helgd, sin sedliga renhet. Dessa hade hon sålt för gods och guld, sak samma om hon gjort detta för sin egen eller andras skull. — Tallösa qvinnor ha i alla tider bragt detta offer antingen åt föräldrars vilja eller för vinnings skull, för att bli „försörjda“, få ett hem och en ställning i verlden, eller af andra ofta skenbart ädla och vackra bevekelsegrunder, de allra flesta utan att begripa att de offrat något, såvida det ej gällt att försaka en hjertats böjelse. Somliga bland dessa qvinnor

finna sig med ganska stort välbehag i sitt öde, medan andra känna sig tillfredsställda i medvetandet af det förståndiga och gagnande i deras uppoffring och i uppfyllandet af de pligter densamma pålagt dem, medan åter andra intill sin dödsstund framläpa bördan af ett fridlost, förfeladt lif, förbittradt af saknad, osanning och förebräelser, utan att de likväl förmått uppfatta hela vidden och skändligheten af det brott de begått mot sig sjelfva och sedlighetens heliga lag. — Till det sistnämnda slaget af qvinnor hörde Olga. Hennes natur var alltför ädelt danad för att kunna finna sig i en så osann, oren och i all dess glans och skenbara lycka på lifvets verkliga glädje utblottad tillvaro som hennes. Det ädlaste i hennes väsen uppreste sig mot denna tillvaro och den utsägliga vantrefnaden inom henne vittnade mot henne att hon begått ett svårt misstag för hela sitt lif, ehuru den till ytan superfina, till det inre innehållslösa, på all sann sedlig väckelse och vägledning fullkomligt utblottade uppfostran hon i likhet med flertalet ungdom såväl ur den bildade som den obildade klassen åtnjutit, ej förmått till sundt och klart medvetande väcka hennes sedliga känsla, än mindre hos henne stadga någon ur denna känsla uppvuxen grundsats till stöd för hennes handlingar mot sig sjelf och andra. Tillfölje af de dunkla och falska sedlighetsbegrepp, som sålunda herrskade i hennes liksom i mången annan kysk och för det rätta uppriktigt nitälskande själ, var det osanna, bedrägliga, ej det orena, sedligt brottsliga i hennes förhållande, det som marterade henne, ehuru en så ädelt anlagd natur som hennes ovilkorligen, om ock omedvetet, äfven måste lida af det sednare. Till hennes inre ofrid bidrog äfven i väsentlig mån den osläckliga kärlek, hvilken, ej fridfull och förklarad såsom Mathildas känsla för Waldemar, utan lidelsefull och förebräende bodde i hennes hjerta. — Olga Stjernstråle var således långt ifrån lycklig, ehuru världen prisade henne såsom sådan och de, hvilka hade sig bekant hennes mötvilja för giftermålet med Hedenborg, framdrogo henne såsom det mest slående exempel uppå hvilken sällhet ett dylikt äkten-

skap kan medföra. Hennes vid barnets födelse bräckta helse undergräfdes småningom allt mera genom den ständigt gnagande sorgen, som hon omsorgsfullt dolde i sitt inre och Waldemar iakttog med gränslös oro huru hans makas kinder blefvo allt blekare, hennes gestalt mera aflämlen och huru hennes insjunkna ögon fingo en allt mera olycksbådande glans, medan en svag, men hemsk hosta stundom öfverföll henne. Han förde henne till södern, till Italien, för att i dess ljufva luftstreck återvinna sina krafter och tillbragte derstädes med henne ett år, hvarunder hon verkligen tycktes ånyo upplifvas och återfå ett friskare utseende. Ack, det var blott söderns varma sol, dess herrliga natur och öfriga på ett för det sköna öppet sinne anslående njutningar, som för tillfället likt ett helsosamt bad vederqvickte henne till kropp och själ, men såväl sorgens som sjukdomens gnagande mask satt dock kvar i djuvet af hennes både andliga och lekamliga väsen. Återkommen till sitt hem i Norden varseblef hennes make med nyväckt ängslan att hon småningom återfick sitt lidande utseende. Följande våren föreslog läkarne vistelse vid en badort i Sverige. Som Waldemar denna vår påbegynt ett storartadt ombyggnadsarbete af den gamla hufvudbyggnaden på Hedenby, hvilket skulle förvandla denna till ett slott i modern stil och sjelf ovilkorligen ville närvara vid detta arbete, öfverenskom man att Olga, hvilken han i alla händelser ville bespara otrefnaden att vistas hemma under arbetet, i god tid på vårsommaren allena skulle begifva sig till Sverige, för att möt hösten af Waldemar afhämtas till det praktfullt förvandlade hemmet. Det kändes tungt för honom att skiljas från sin maka, från hvilken han under deras fjortonåriga åktenskap knappt en dag varit aflägsnad, ty då han under landtdagarne vistats i staden, hade man derstädes hyrt en våning som de båda makarne bebott. Men skiljemessan kunde denna gång ej undvikas. Waldemar följde Olga till hufvudstaden, der hon sade honom farväl för att antråda resan till den anvisade badorten, samma stad der Mathilda uppslagit sina bopålar.

Efter att ha tillbragt några dagar i Stockholm, hvar-
est hon hade en barndomsvän, fortsatte hon sin färd till
badorten, der hon ingalunda hoppades vinna någon förbätt-
ring i sitt helstillstånd, ehuru hon ej velat oroa Walde-
mar genom att uttala denna öfvertygelse.

Var Waldemar lycklig i sitt äktenskap? Trodde han
att Olga älskade honom? Ja, det gjorde han. Egenkär
och mindre skarpsynt, såsom de flesta män, hvilka tro sig
se qvinnans kärlek i hvarje den minsta vänlighet från hen-
nes sida, ja, stundom tillochmed i hennes nycker och köld,
och dertill så förälskad att han genom sin egen kärleks
förstoringsglas skådade hvarje uttryck af sin makas natur-
liga älskvärdhet, hvarje hennes bemödande att bereda hans
trefnad, hade han snart kommit till den fasta öfvertygelsen
att Olga besvarade hans kärlek, hvilken öfvertygelse i för-
ening med den hemliga föreställningen att hon kanhända
från första stunden delat hans känsla, ehuru hennes slutna
väsen och stolta blyghet afhållit henne ifrån att erkänna
sanningen, uppfyllde hans själ med jublande fröjd och gjorde
honom till den lyckligaste varelse under solen. Olga varse-
blef snart sin makes villfarelse, hvilken på engång plågade
och gladde henne, det förra emedan han bedrog sig, det
sednare, emedan hans visshet om genkärlek gjorde honom
lycklig och denna dröm var det enda hon förmådde skänka
honom, som gifvit henne allt. Hon var dock alltför ädel
och redbar för att någonsin med ett enda afsigtligt ord el-
ler hycklande blick befästa honom i hans inbillning. Hon
bidrog till densamma lika litet som hon hade hjerta att be-
röfva honom den.

Då hon vistats ungefär en vecka vid badorten prome-
nerade hon en dag längs en vacker, enslig gata vid en af
stadens utkanter. Små prydliga, halft landliga hus, om-
gifna af trädgårdar, lågo vid denna gata. Dagen var sär-
deles het och qualmig och på himlen uppstego hotande
moln, som snart skymde solen och insvepte naturen i denna
blyfärgade mulenhet, som plägar föregå utbrottet af ett häf-
tigt oväder. Åskan började doft mullra. Utan att fästa

afseende vid dessa tecken hade Olga vandrat allt längre, tills hon uppnådde slutet af gatan, som genom en port stod i förbindelse med landsvägen. Hon fortsatte sin promenad tills hon väcktes ur sina inre betraktelser genom några stora regndroppar, då hon skyndsamt vände om mot stadsporten, men hade knappt tillryggalagt den korta vägen dit, förrän ovädret var i fullt utbrott. Som det var henne omöjligt att med sitt parasoll skydda sig mot det häftiga regnet, tog hon sin tillflykt till det första huset innanför porten, till hvars mot gatan vettande förstuga dörren stod öppen. Detta hus var en liten ljusmålad byggnad med tre fönster åt gatan, hvilkas kristallklara rutor, snöhvita gardiner och praktfulla blommande rosor gaf det ett särdeles pryddligt och hemtrefligt utseende. Vid blotta den yttre anblicken af detta hus kände man sig öfvertygad om att dess invånare voro människor med högre lyftning. Olga tänkte äfven detsamma, der hon stod i förstugan, betraktande ovädret, som rasade utanför och inom sig undrande hvems nödtvungna gäst hon på sätt och vis var. På en ut till förstugan ledande dörr läste hon på en porslinsplåt namnet „Mathilda Kohle.“ Hvem kunde det vara? Var det husets egarinna eller en hyresgäst? Såsom det ofta händer att ett namn ingifver oss en viss föreställning om den persons yttre, som bär det, så hände det nu äfven Olga. Hon föreställde sig egarinnan af detta namn såsom en yngre kvinna med smärt gestalt, ett stilla, intagande väsen, sköna anletsdrag och klara, vemodiga ögon, och huru häpen blef hon icke då dörren sakta öppnades och framför henne på tröskeln stod lifslevande just den person hennes fantasi framkallat. De båda kvinnorna blickade en sekund på hvarandra. Med en lätt, artig bugning sade Olga:

— Förlåt, min fru! att jag tagit min tillflykt undan ovädret i er förstuga. Jag gjorde en promenad, men var nog oförsiktig att ej ge akt på de hotande molnen och i tid vända om.

— Jag ber! — Mathilda besvarade med det fina behag,

som var henne eget, den fremmande damens helsning. — Men behagar ni ej stiga in?

— Jag tackar!

Olga var alltför fint belevad för att göra några invändningar mot inbjudningen och dessutom af en hemlighetsfull, oemotståndlig makt dragen till denna fremmande qvinna och detta angenäma hem.

Hon steg öfver tröskeln och befann sig i ett litet i all dess anspråkslöshet förtjusande förmak, hvars hela anordning, från blommorna i fönstret till de broderade bordsdukarna och gravyrerna på väggarne, vittnade om en poetisk, högt bildad ande, som herrskade här. På pianinot stod ett stycke af Mendelssohn uppslaget.

Efter en hastig blick kring rummet och innan hon intog den plats Mathilda med en förbindlig åtbörd anvisade henne, sade hon:

— Innan jag tager er gästfrihet i anspråk, får jag äran presentera mig. Mitt namn är Olga Hedenborg.

En ryckning flög genom Mathildas gestalt då dessa ord träffade hennes öra. En dödlig blekhet betäckte hennes anletsdrag och hon stirrade en sekund med häpnad och våldsam sinnesrörelse på den herrliga qvinnan framför henne, hvars skönhet genom det drag af lidande, som hvilade öfver hennes utseende, framstod såsom förklarad. Men hon beherrskade sin rörelse så ögonblickligt att Olga knappt hunnit bli den varse förrän den var utplånad från hennes yttre. Endast blekheten qvardröjde på hennes anlete.

— Mitt namn är Mathilda Kohle, svarade hon med en knappt märkbar dallring i stämman. Fru eller fröken Hedenborg? tillade hon i tanke att den fremmande möjligen var någon anförvandt till Waldemar och ej hans maka.

— Jag är gift. Min man är baron Waldemar Hedenborg på Hedenby i Finland. Jag vistas här för att begagna baden.

— Med familj?

— Nej, allena. Min man var af ett större byggnadsföretag i hemmet hindrad att åtfölja mig. Mot badsejour-

rens slut kan jag dock vänta honom för att ledsaga mig hem.

— Förlåt min frågvishet, fru friherrinna! Har ni icke några barn?

— Nej! Min ende lille son tog Gud till sig redan för åtta år sedan.

Olga yttrade dessa ord med ett stilla vemod i ton och uppsyn.

Några ögonblicks tystnad inträdde, hvarunder Mathildas blick, hvilken ej förmådde heltochhället dölja den djupa rörelse, som kom hennes hjerta att slå så häftigt, klar, innerlig och forskande hvilade på hennes gäst. Denna qvinna var då Waldemars maka, hans, som egde hennes lefnads kärlek, var den qvinna som hon så otaliga gånger inneslutit i sina varmaste böner. Och hon var nu hennes gäst! Blixten och ovädret, som rasade derute, hade fört henne under detta tak. Hvilken sällsam händelse! Hon blickade in i Olgas öga, i hennes drag, och såg en skön, ren själ klart lysa fram derur, men hon såg äfven en stor sorg, dold i denna själ. Waldemars maka var ej lycklig. Hvadan detta? Hon måste ju älska honom. Hvem måste ej älska honom? Mathilda visste intet om Olgas motvilja för giftermålet med Waldemar. Och han älskade ju henne, som han utkorat till sin maka. Hvarför skulle han annars ha gjort det? Var det sorgen öfver det bortgångna barnet, som gjorde henne olycklig? Nej! Det var ej ett sörjande modershjerta, som talade ur denna blick, ur dessa drag. En sådan sorg är fridfull i sin smärta, men denna sorg var fridlös. Mathilda greps af det innerligaste medlidande med detta hemliga qval, på samma gång hon kände sig mäktigt dragen till den för henne i yttre måtto fremmande, för hennes hjerta så bekanta qvinna, med det ädelt stolta, flärdlösa väsendet och det sorgsna och likväl strålande ögat.

— Ett så förtjusande hem ni har, min fru! sade Olga. Är ni egarinna till detta hus?

— Nej, så rik är jag ej, genmälte Mathilda leende. Men jag har hyrt det för mig och min skola.

— Ah! Ni är en barnens uppfostrarinna. Jag hade nästan kunnat ana det, då jag såg er och trädde in i ert hem. Ni är enka?

— Nej, jag är ogift. — En lätt rodnad drog öfver Mathildas kinder.

Olga öppnade läpparne för att yttra något, då dörren i detsamma häftigt upprycktes och en skön, ungefär fjortonårig gosse, drypande våt af regnet, stormade in, men stannade tvärt vid åsynen af den fremmande damen och fäste sina klara ljusbruna ögon på henne med en undrande blick, hvarefter han med ett väluppfostradt barns frimodiga höflighet bugade sig.

— Det var ett förfärligt regn, mamma! sade han. Och så hastigt det kom! Jag sprang hela vägen och ändå blef jag så våt.

Han försvann i ett angränsande rum och stängde dörren. Några ögonblicks tystnad inträdde.

Olga hade då gossen tilltalade Mathilda med ordet mamma blickat på denna med en öfverraskning, som hon ej hann dölja. Mathildas öga mötte denna blick med ett öppet och ödmjukt uttryck. Väl var Olga en ädel qvinna, som aldrig kunde uttala en egenrättfärdighetens hätska förkastelsedom öfver en felande medmiska, men hennes ande dvaldes dock liksom halfslumrande i skymningen af det inskränkta, ensidiga, ofta grundfalska åskådningssätt, som ännu i vår upplysta tid tyvärr är förherrskande hvad många af lifvets viktigaste frågor beträffar. När hon nu hörde gossen tilltala Mathilda som mor sårades hennes känsla på det obehagligaste sätt. Denna qvinna som syntes henne så ren, så högt bildad, hon var då en „fallen“ qvinna, hon hade ett „oäkta“ barn! Mathilda läste i sin gästs öga hvad som föregick i dennas själ. Det smärtade henne. Men hon såg tillika att hon i Olga ej hade en hätsk, utan en ädel domarinna. En tanke föll plötsligt denna in, som kom henne att göra Mathilda en tyst afbön.

— Ett fosterbarn? frågade hon.

— Nej. Han är mitt eget barn.

— Ni är förvånad, fru friherrinna! fortfar Mathilda då denna förblef tyst. Ni finner mig kanhända fräck, då jag så öppet erkänner sanningen.

— Ack, nej! Tro icke något sådant! Er uppriktighet mot en fremmande såsom jag förundrar mig blott. Den är ju ej nödvändig.

— Sanningen är alltid nödvändig, fru friherrinna!

— Visserligen, men ni skadade ju ingen genom att låta människorna anse er som en gift person, en enka, och kalla er fru.

— Jag skulle ju då genom en osanning söka dölja mitt fel och sålunda endast göra detsamma större.

— Men för ert barns skull hade det ju varit bättre.

— Huru skulle jag hos honom kunna inplanta vördnad för sanningen om jag sjelf inför hans ögon framstod som en lefvande lögn?

Olga hade intet att svara härpå. Hon måste medgifva att Mathilda hade rätt. Hon kände vördnad för de tänkesätt denna yttrade, hvilka tänkesätt, på samma gång de ljödo för henne så nya, så olika de lärde hon från barn-
domen hört predikas såsom det förståndiga och aktning-
värda, vunno en smärtsam genklang i hennes själ. Var hennes egen tillvaro ej också en lefvande lögn, den hon ej hade mod att kasta af sig? Ack, hon ljög ju endast emedan hon ej hade hjerta att för sin make bekänna sanningen. Förmådde denna tanke trösta henne? Nej! Lögn var och förblef lögn och deraf kunde aldrig komma det godt var.

— Förlåt! sade hon, lifvad af det oemotståndliga intresse hon erfor för Mathilda. Förlåt min närgångenhet, men ni har ju sjelf varit så uppriktig mot mig. Lefver ert barns fader?

— Ja!

— Och sörjer naturligtvis för sitt barn?

— Nej, det gör han ej, svarade Mathilda med sänkt stämma.

— Huru hjertlost! Men förlåt min obetänksamhet! Jag känner ju ej förhållandena.

— Ja, ni gör honom orått, fru friherrinna! Han har erbjudit mig de rikligaste medel, en hel förmögenhet, för min och mitt barns utkomst.

— Och likväl säger ni

— Jag emottog ej det han erbjöd.

— Det förstår jag ej, men jag, en fremmande, har ej rättighet att begära någon förklaring.

— Jag skall gerna gifva er denna förklaring. När jag ej mera egde hans kärlek, kanhända aldrig egt den, fastän jag trodde så, så kunde jag ej emottaga hans rika gåfva. Det hade ju varit en djup förnedring för mig att göra det. Jag emottog blott för barnets skull en ringa del deraf såsom ett lån, hvilket jag är nog lycklig att snart vara i stånd att återbetala genom besparingar som jag kunnat göra af mina små inkomster, ty Gud har rikligen välsignat mitt arbete.

Hvilken ny lexa för Olga! Denna qvinna, som hon kallat fallen, hade betraktat det som en förnedring att af sitt barns fader emottaga en gåfva, sedan hon förlorat hans kärlek, och hon, Olga, emottog hvarje dag och stund de rikaste gåfvor af en man, som hon aldrig älskat, men hon hade ju förenat sig med denne man endast för att gagna sina kära, sin mor och broder. Hon sade därför:

— Men handlade ni fullkomligt rätt mot ert barn då ni afslog ett dylikt anbud?

— Skulle då ej gåfvan ha varit lika förnedrande för barnet som för modren? Och ser ni, Gud har bistått mig så att jag med Hans hjälp, äfven denna förmögenhet förutan, hoppas kunna bereda min son en god uppfostran.

Hvilken ädel stolthet hos denna engång förvillade och sannolikt sedan öfvergifna qvinna! Hvilken man hade väl varit så grym, så lågsinnad mot henne, så skön, så fint bildad och med så upphöjda tänkesätt? Olga betraktade Mathilda med varmaste högaktning, nästan beundran. Aldrig hade hon kunnat ana att qvinnor som begått ett dylikt felsteg kunde tänka och handla så högsinnadt. Om denna qvinna engång fallit, så hade hon sannerligen åter

stått upp, ja, ingen kunde numera kalla henne fallen. Och det bevisade ju äfven att hon åtnjöt allmän aktning då menskorna anförtrorde henne sina barn att uppfostras.

— Fröken Kohle håller en skola, sade Olga följande sin tankegång.

— Ja. Och mitt företag har krönts med en långt rikare framgång än jag i början vågat hoppas.

Mathilda berättade nu enkelt och uppriktigt de svårigheter hon haft att genomkämpa, huru den lilla ofärdiga Josefina, som alltännu vistades i hennes hus ooh biträdde henne med de minsta barnens undervisning, fört lyckan med sig och huru hennes skola numera så utvidgat sig att hon till den följande terminens början måste skaffa sig ett biträde för de större barnens undervisande.

— Det förundrar mig, sade Olga, att ej, — förlåt mig, — så behaglig till det yttre som ni är — och med edra ädla tänkesätt, att ej en man sökt sin lycka vid er sida.

— Ni känner ju eller åtminstone anar min lefnads-historia, fru friherrinna!

— Javisst! Men om en man fattat tycke för er, så hade han väl ej kunnat vara så småsinnad att derför tveka att erbjuda er sin hand.

— Ni menar att jag skulle förenat mig med en annan man än mitt barns fader?

— Ja, naturligtvis! Det förefaller mig otänkbart att en qvinna med edra yttre ock inre företräden och ännu ung ej vunnit en hederlig mans hjerta.

— Detta har jag äfven gjort, genmälte Mathilda med ett vekt, vemodigt uttryck i ton och blick. En ädel man har tyvärr skänkt mig sin kärlek och önskat förena sitt öde med mitt.

En bildad och aktningvärd man, bosatt i samma stad som Mathilda, hade för henne fattat en djup böjelse och upprepade gånger förgäfves anhållit om hennes hand.

— Tyvärr?

— Ja. tyvärr, fru friherrinna! då jag icke kan skänka

honom den lycka han åstundar och äfven i rikaste mått förtjenar.

— Ni kan således ej besvara hans kärlek?

— Nej! Huru skulle detta vara möjligt då jag älskar en annan?

— Ah!

Ett qvalfullt drag gled öfver Olgas anlete. Det Mathilda nu nämnde hade likhet med hennes egen lefnads-historia.

— Ja, återtog denna, den man jag engång älskat, mitt barns far, älskar jag intill min dödsstund, väl ej med samma kärlek som i de fordna tiderna, i förvillelsens och sorgens dagar, men med en vida varmare, långt renare kärlek, en kärlek som jag dagligen bär inför Gud i mina böner för hans timliga och eviga välfärd.

Hon hade talat med en djup, tillbakahållen rörelse, hvars hela grund Olga ej anade. Hon anade ej att Mathilda blottade sitt hjertas innersta inför den mans maka, som egde detta hjerta, och att hon aldrig hade uttalat denna bekännelse ifall hennes känsla ej varit så ren från hvarje jordisk önskan, att hon med fridfullt sanrvete och öppen blick kunnat bekänna den inför den qvinna, i hvars öga hon nu skådade.

— Ni älskar denne man, som förgätit er, sade Olga nästan frånvarande, ty hela hennes själ var sysselsatt blott med den tanken att denna qvinna afslagit en ädel mans hand, emedan hon älskade en annan, en annan, som öfvergifvit och bedragit henne. Hon, Olga, hon hade svikit ett trofast hjerta, som var henne dyrbarare än allt annat på jorden, och blifvit en annans maka. Också hon bar en enda evig kärlek i sin barm, men hon hade sjelf varit den trolösa. Hon hade bedragit tvenne, medan denna qvinna, som världen smädat såsom fallen, ej kunde svika någon, ej ens honom, som svikit henne. En beklämmande ångest lade sig öfver hennes sinne. För hennes öra ljöd Mathildas svar:

— Ja! Hvem kan väl befalla öfver kärleken? Den

är Herrans låga i vår själ, som ej strömmar af vatten förmå utsläcka, ej miljoner tårars floder från det sargade, det förskjutna hjertat; utan de heta tårarne två endast kärleken ren från allt slagg, all synd, allt jordiskt begär, tills den är klar såsom guldet och vi våga frambära den inför den Rättfärdiges öga.

Då detta högtidliga svar, uttaladt med en brinnande, högstämd öfvertygelse, förklingat, inträdde åter en paus. Olgas hjerta slog så att hon tyckte sig höra dess slag. Kunde denna visa qvinna ej skänka henne ett tröstens ord? Med osäker stämma sade hon:

— Men om en ädel man, för hvilken ni kan hysa den högsta aktning, det fullaste förtroende, den varmaste vänskap, skänkt er sitt hjerta och kan finna sin lefnads sällhet endast vid er sida, finner ni det då orätt att söka bereda honom denna sällhet, då ni ej derigenom beröfvar en annan något?

— Ja, fru friherrinna! ty jag älskar honom ej och min kärlek tillhör en annan, om ock denne andre är för evigt skiljd från mig. Men äfven om mitt hjerta vore fullkomligt fritt, men dock ej hyste för honom någon varmare känsla än den högaktning, det förtroende, den vänskap jag nu egnar honom, så skulle jag dock ej förena mig med honom som maka, ty endast kärlek bör och kan återgälda kärlek, endast den ömsesidiga kärleken dock, fru friherrinna! icke bör jag för eder tala om dessa ting. De äro väl bekanta för hvarje ädelt hjerta.

— Jag ber, tala ut hvad ni tänkte säga!

— Jag tänkte säga: endast den ömsesidiga kärleken berättigar tvenne varelser att knyta äktenskapets band med hvarandra, ty det är ju kärleken allenast, det ena väsendets innerliga sympati för det andra, som förädlar och upphöjer stoftets förening till det heliga förbund Skaparen själf instiftat till människornas sällhet och släktets förökelse. Det är samnt att menskor finnas, som ej äro mäktiga en högre känsla än den sinliga passionen, men äfven denna kan i sådant fall vara sedlig grund för ett äktenskap, ty den

är en känsla, hvarmed den ena varelsen trånar efter att ega, att hängifva sig åt den andra. Men att ingå ett äktenskap af hvarje annan bevekelsegrund, denna må vara aldrig så ädel, att utan kärlek bortskänka hvad endast kärleken har rättighet att skänka, det är ett vanhelgande af detta förbund, ett våldförande af vår menckliga personlighets högsta frihet och skändande af dess helgd, ett brott mot sedlighetens lag, af Gud skrifven i menskonaturens, i hela skapelsens innersta väsen, ty sjelfva djuret låter ju ej tvinga sig att ingå förening med någon annan varelse än den, för hvilket det har böjelse. Jag har felat af kärlek, men om jag inginge äktenskap med en menska, utan att älska honom, eller med en den jag älskade, men som ej delade min känsla, då vore jag i sanning en djupt fallen varelse.

Hvilken ny, hvilken förfärande dager kastade ej Mathildas med det sunda, klarvakna sedliga medvetandets öfvertygelse uttalade ord in i Olgas själ, i hennes lif! Detta lif hade varit fridlost, glädjelöst, uppfyllt af sjelfanklagelse och osanning. Hon hade anklagat sig för feghet och bedräglighet, men det hade aldrig fallit henne in att hennes handlingssätt och förhållande voro osedliga. Hon var ju inför hela verlden sin mans maka. Kyrkan hade ju väl signat deras förening. Men nu visade henne Mathildas ord hennes lif från sedlighetens synpunkt och den syn hon skådade uppfyllde hennes själs innersta med förfäran. Hon hakade sig dock ännu fast vid ett sista räddningens halmstrå. Med en stämman som hon bemödade sig att göra så fast som möjligt sade hon:

— Men om man ingår en dylik förening med en aktningsvärd person för att derigenom bereda andras välfärd, för att från nöd och bekymmer rädda personer som som stå vårt hjerta nära, anser ni ej att ett sådant handlingssätt då bör dömas med en mildare dom?

Mathilda hade med den fina känslans skarpa blick genomskådat Olga. Af dennas frågor och den under samtalets lopp allt mera tilltagande kvalfulla spänningen i hennes ansigtsuttryck fann hon att det lidande, som bodde i

denna kvinnas barm, som tryckt sin prägel på hennes yttre och tårde på hennes krafter, hade sin rot och upphof deri att hon ingått ett äktenskap, hvori hennes hjerta hade ingen del, att hennes ådelt anlagda natur led af detta förhållande, ehuru hon ej hade klart för sig hela orenheten och brottsligheten deraf och att hon i sina oroliga spörsmål talade mindre om Mathilda än om sig sjelf och Mathilda beslöt att efter sin klara, omutliga öfvertygelse i dessa ämnen, grundlagd i hennes, trots den ungdomsförevillelse, hvartill passionen och hängifvenheten förledt henne, strängt kyska natur och vidare mognad till full klarhet och fasthet under hennes andes sjelfständiga utvecklingsarbete, svara på dessa spörsmål. Hennes samvete, sedliga nitälskan och varma intresse för den kvinna skickelsen fört i hennes väg, manade henne att uttala sin öfvertygelse och öppna den förvillades öga för sanningen, ty hellre klarhet, om än aldrig så smärtsam, än villfarelse, oro och dunkel. Hon svarade derfor på Olgas sista fråga med djupt, mildt allvar:

— Nej, fru friherrinna! Då måste domen om möjligt bli ännu strängare. Om man förenar sig med en person den man ej älskar, så är och förblir en dylik handling i hvarje förhållande och dess bevekelsegrunder må vara hvilka som helst visserligen ett bland de svåraste brott menskan kan göra sig skyldig till, ehuru det tyvärr föröfvas dagligen i verlden, utan att kasta någon skugga på den som begår det, utan prisas i stället ofta såsom en förständig och berömvärd handling och sedlighetens bud förmenar man tillfullo vara uppfyllt dermed att presten välsignar ett dylikt syndigt förbund, utan att besinna att styggelsen blir ännu värre derigenom att man nedkallar öfver brottet Guds välsignelse, som på detta sätt förvandlas till en hädelse. Men begår man denna synd af vördnad för föräldrars vilja eller för att uppfylla ett älskande hjertas önskan, så har den likväl haft en ren bevekelsegrund, fri från all beräkning. Detta förminskar väl ej brottet, men kastar dock ett försonande skimmer deröfver.

Den deremot som begår det för att derigenom vinna en timlig förmån för sig sjelf eller andra, den har ej bortskänkt, utan bortsålt sin dygd för gods och guld och är, presten må hundrade gånger ha välsignat köpslutet, lika brottslig och förnedrad som de beklagansvärda, af samhället förkastade varelser, som gjort sin menkliga personlighet, guds beläte, till en handelsvara, uslare än de vämjeligaste lumpor, och valt lasten till sin födkrok. Den menskan har sannerligen gjort Herrans tempel, sin jordiska varelse, som är den odödliga andens, gudagnistans, boning, till en röfvarekula, det gör föga till saken om röfvaren är en eller flere.

Mathilda tystnade. Det var fruktansvärda ord, som från hennes läppar ljudit för den bleka, i sitt väsens innersta djup uppskakade kvinnans öra. Med det smärtfullaste deltagande betraktade henne Mathilda, men hon hade endast talat den osminkade sanningens språk, talat det i den redligaste afsigt och därför var hennes samvete lugnt. Med nästan bruten stämma sade Olga:

— Men om man begått ett dylikt brott och sålt sig sjelf för att från sorg och brist frälsa sina käraste, då har man ju offrat sig för dem och att uppoffra sig sjelf för att gagna dem man älskar är ju en helig pligt.

— Javäl! Men det finnes ting så höga och heliga att vi ej ha rätt att offra dem för något pris i verlden. Vi äro skyldiga att offra alla våra egodelar, vårt hjertas högsta jordiska fröjd, vår framtid, vårt lif, då kärleken till Gud, vår nästa eller fosterlandet fordrar det, men vi ha ej rätt att offra vår tro på Gud, vår öfvertygelse, vår samvetsfrid, vårt fosterland och vår dygd, om än den mest ömmande nöd, vårt eget hjertas mest brinnande hängifvenhet med tusende stämmor manade oss dertill. Liksom offerdjuret hos de gamle måste vara ett rent djur utan vank och lyte, så måste hvarje offer vara rent för att tackas Gud och medföra välsignelse för oss sjelf och andra.

Domen var fallen öfver Olga. Här fanns ingen vädjan, ingen tröst. Nu såg hon sitt lif i sanningens fulla

belysning. Nu förstod hon hvarför det offer hon bringat de sina aldrig skänkt henne en fläkt af tillfredsställelse, ej ens då hennes mor i sin dödsstund välsignade henne för den hugnad hon beredt denna, för den framtid hon räddat åt sin broder. Det var ej allenast sveket mot hennes hjertas kärlek och mot hennes make, som gjort henne olycklig, utan det var den omedvetna i hennes väsens innersta rufvande känslan af att hon syndat mot sedlighetens bud och sålt sin dygd för penningar, som förgiftat hennes lif och stulit all dess glädje. Och denna qvinna som verlden, som hon sjelf ännu för en stund sedan kallat fallen och hvilken nu stod der inför henne, hög och ren som en prestinna, på en gång omutligt sträng och englalikt mild, med lugn på pannan och klarhet i ögat, hon var den som uppenbarat för henne sanningen och visat att hon, den i verldens ögon fläckfritt dygdiga, högt aktade, i sjelfva verket var den fallna, den djupt fallna qvinnan, som ej offrat sin dygd för kärlek, utan för vinnings skull.

Olga stod upp. Ovädret hade upphört. En bländande solstråle bröt fram och kastade sitt skimmer på hennes dödsbleka anlete. Hennes lemmar darrade. Mathilda betraktade henne med oroligt, innerligt deltagande.

— Mår ni illa, fru friherrinna? Behagar ni ett glas friskt vatten? frågade hon.

— Jag tackar!

Mathilda hemtade läskedrycken. Olga tömde långsamt glaset.

— Det var kanske af åskvädret, stammade hon.

Arma Olga! Visst var det af åskvädret, som rasat fram öfver hennes lif i den stilla hydda, der hon sökt skydd undan ovädret derute i naturen och som med sina skarpa blixtar sönderslitit lögnens och förnedringens tunga skyar, som omtöcknat hennes tillvaro, och lät henne skåda sanningen i dess på engång förfärliga och hugsvalande klarhet. Hon räckte Mathilda handen.

— Farväl! hviskade hon. Tack! — tack!

I förstugudörren, dit Mathilda följt henne, vände hon sig ännu engång om och sade:

— Kanhända återse vi hvarandra.

Mathilda dröjde en stund i dörren, blickande efter den höga, lätt böjda gestalten i den på en gång enkla och dyrbara promenaddräkten af svart sammet, der denna med långsamma såsom af trötthet hämmade steg skred framåt gatan och en hemlig känsla sade henne att hon hade djupt ingripit i denna qvinnas lif, djupare än att hon nu förmodde beräkna följderna deraf.

— Ske Guds vilja! hviskade hon. Jag kunde ej annat än uttala min öfvertygelse. Styre Han, som ledde hennes steg till min dörr, allt till det bästa!

Waldemars maka älskade honom ej. Hon hade gift sig med honom för hans rikedomskull. Och henne, som höll honom kär, älskade han ej. Henne hade han förskjutit för qvinnan med det svala hjertat. Underliga öde! — Mathilda försjönk i djupa tankar. Inom henne uppstod frågan om hon handlat rätt då hon för Olga oförbehållsamt uttalade sina åsigtter. Att hon derigenom framkallat en omstörtning i dennas hela lif, det kände hon, ehuru hon icke kunde förutse huru denna omstörtning eller dess följder skulle gestalta sig. Hade det kanske varit bättre att föreningen mellan dessa båda makar, som redan i så många år egt bestånd, ostörd fått fortfara? Nej, tusende gånger nej! Sanningen måste segra öfver lögnen. Oaktadt den smärta hon tillfogat Olga kände hon sig lugn i sitt innersta, då hon deremot skulle ha känt sig orolig och beklämd ifall hon förteget sanningen, ty då hade hon ju varit en medveten medbrottsling i det omedvetna brottet. Ju djupare hon begrundade det sällsamma hon upplefvat denna dag desto fastare blef hos henne öfvertygelsen att en högre makt ledt Olgas steg till hennes boning och att hon sjelf varit endast ett verktyg i denna makts hand. Och hon anförtrodde med en innerlig bön de båda makarnes öde i Guds hand.

Följande dag öfverraskades badsocietyten af nyheten

att den rika, sköna friherrinnan Hedenborg från Finland, hvars tillbakadragenhet från det glada sällskapslivet och vemodiga utseende gifvit anledning till mycken nyfikenhet, hvarjehanda uttydningar och beskyllningen för koketteri och högmod, plötsligt lemnat staden, utan att upplysa någon om anledningen till sin afresa, hvilken återigen gaf upphof till en mängd gissningar och rykten tills den, undanträngd af nya föremål för intresset, snart föll i glömska.

En eftermiddag knappt tre veckor efter Olgas afresa till badorten satt Waldemar studerande dagens tidningar i en paviljong på en af gamla lummiga träd bekransad kulle i parken vid Hedenby, hvilken paviljong var hans favoritplats. — På afstånd hördes det liffulla gnyet från byggnadsplatsen, der en mängd arbetare voro ifrigt sysselsatta att omskapa den gamla delvis nedrifva karaktersbyggnaden till ett modernt slott. Waldemar förnam ljudet af fotsteg på paviljongens trappa och såg upp. I dörren stod Olga. Med ett utrop af öfverraskning sprang han upp, kastade tidningen ifrån sig och skyndade med öppna armar mot henne, men hon drog sig med en stilla afböjande åtbörd undan hans omfamning.

Stum af häpnad och med slappt nedsjunkna armar stirrade Waldemar på sin maka, ur hvars blick och dödsbleka anlete, hvilket tycktes honom mera lidande och affallet än någonsin förut, talade en gränslös sorg, men tillika det djupa lugn, som födes af ett stort, oryggligt beslut, fattadt af en till full klarhet med sig sjelf uppvaknad själ.

— Goddag, Waldemar! sade hon med vek, lätt darande stämma, i det hon räckte honom sin hand, den han mekaniskt fattade. Jag kommer oväntadt.

— Olga, min älskade! Hvad är det? Hvad har händt?

— Waldemar! Jag kommer att göra dig en stor sorg, men jag kan ej handla annorlunda. Hör mig och döm mig så mildt du förmår. Jag gafve gerna hela mitt lif, ja, jag önskade det jag aldrig vore född, för att skona dig för denna stund — och mig sjelf.

— Hvad är det? stammade Waldemar med stela läppar. — Hans hand, som hvilade i Olgas, var iskall.

Hon förde honom till hans plats och satte sig vid hans sida, qvarhållande hans hand.

— Låt oss samtala så lugnt och sansadt som det är möjligt, sade hon. — Waldemar! Vi menskor vandra oftast såsom blinda eller slumrande genom lifvet. Vi inbilla oss att ha fått en förträfflig uppfostran, att ega en ofelbar kunskap om rätt och orätt och vi betrakta med medlidande och förakt våra felande likar. Vi förstå icke våra egna gerningar och icke oss sjelfva. Sålunda kunna vi framleva många år af vårt lif. Somliga nedstiga i grafven till den eviga slummern, utan att någonsin under sin lefnad ha varit andligen vakna. Andra mötas under vandringen genom lifvet af en skickelse eller en menska, som öppnar deras öga och låter dem i sanningens dager skåda den till ytan utsökta, i grunden skefva och omoraliska uppfostran de åtnjutit, alla deras falska begrepp om rätt och orätt, dygd och last, och dem sjelfva och deras gerningar i den rätta förskräckande skepnaden.

Orörlig, med blicken stelt fäst på Olga och läpparne något öppna liksom han lyssnat med alla sinnen åhörde Waldemar hennes ord. Hon fortfor:

— Något sådant har äfven händt mig nyligen. Uppvaknandet var gräsligt smärftfullt, men jag tackar dock Gud af hela mitt hjerta därför, ty jag blickar med bäfvan tillbaka på det drömlif jag hittills lefvat. — Waldemar! Då du begärde min hand, vet du att jag först afslog ditt anbud. Detta gjorde jag, emedan jag, trots den högaktning, den sympati du ingaf mig, ej förmådde besvara din varma känsla. När du förnyade din begäran biföll jag den, men sade dig uppriktigt att mitt hjerta ej tillhörde dig. Jag samtyckte att bli din maka för att hugna min af olyckan förkrossade mor, som borttynade under bekymmer och bitter sorg öfver förlorade lyckligare dagar och för att bereda min bror möjlighet att fortsätta den bana han valt

och vinna den framtid hans begåfvade själ drömde om och som han äfven ernått. Med blödande hjerta invigde jag mig sjelf till offer för de minas välfärd och trodde mig i mitt olycksaliga sjelfbedrägeri handla rätt och uppfylla en helig pligt mot mina kära, ehuru mitt handlings-sätt aldrig skänkt mig den tillfredsställelse en oegennyttig sjelfuppoffring plägar medföra, hvilket var naturligt då min sjelfuppoffring var ett brott.

— Ett brott?

— Ja, ett brott, ehuru jag ej då insåg hela dess vidd och afskyvärdhet, hvilken nu först blifvit mig klar. Att jag begick ett brott mot sanningen, det visste jag, ty jag ypade ju ej för dig rätta bevekelsegrunden till mitt bifall. En falsk, feg stolthet afhöll mig derifrån. Och dessutom bekände jag ej för dig mitt hjertas rätta tillstånd. Jag sade att jag ej älskade dig, men jag förteg att mitt hjerta tillhörde en annan.

Det ryckte till i Waldemars anletsdrag och lemmar. En blick af den smärtsammaste öfverraskning skjöt ur hans öga.

— Ja, Waldemar! Mitt hjerta var ej mera fritt då jag räckte dig min hand. Det tillhörde en ädel fattig yngling, med hvilken jag aldrig kunde hoppas att bli förenad, såvida jag ej velat fullkomligt krossa min stackars, af olyckan redan så svårt hemsökta mor, ty hon var en sträng aristokrat. Då jag vid din sida stod inför altaret och svor dig kärlek i lust och nöd, då tänkte jag: o, om det vore han, den andre! och då jag som maka öfverlemnade mig åt din ömhet, då drömde jag att det var han och var säll i min syndiga dröm.

Den stolta, kyska qvinnan böjde djupt ned sitt hufvud då hon uttalade denna tunga, för hennes qvinliga finkänslighet så upprörande bekännelse och hennes kind blef om möjligt ännu blekare. Hon höjde åter långsamt hufvudet och fäste den kvalfulla blicken på sin makes af sinnesrörelse nästan vanställda anlete. Han öppnade läpparne

såsom för att säga något, men intet ljud kom öfver dem. Med sänkt, bäfvande stämma fortfor Olga:

— Och denne andres bild har jag burit i mitt hjerta hela den tid jag lefvat som din maka. Den bor der outplänlig intill min dödsstund. Som en bedragerska har jag lefvat vid din sida, emottagit af dig allt, din varma kärlek, din tillit, din aktning, dina rika jordiska egodelar, dina ömma bemödanden att förljufva min tillvaro, medan jag gaf dig intet i stället, endast mitt svala hjertas fattiga vänskap och uppriktiga tacksamhet. Jag såg att du trodde det jag besvarade din varma känsla och jag lät dig förbli i denna villfarelse, ty jag hade ej hjerta att beröfva dig den då den gjorde dig lycklig. Aldrig sökte jag dock bidraga till denna din öfvertygelse genom att hyckla en känsla den jag ej hyste. Men jag bedrog dig dock då jag ej hade mod att bekänna sanningen och mitt falska, fega förhållande tyngde som bly på min själ. Midt i glans och rikedom, midtunder ditt ömma omhuldande, var mitt lif glädjetomt och mulet. En hemlig bitter sorg bodde i mitt inre och tärde på mina lifskrafter. Hvarken nordens ljufva vår eller söderns varma himmel förmådde återskänka mig helsan, ty lögnens orm dvaldes i mitt hjerta och förgiftade mitt lif.

— Och det är för att säga mig allt detta som du plötsligt återvändt hem? sporde Waldemar med qväfd stämma. Det hade alltid varit tids nog.

— Nej, Waldemar! Det hade ej varit tids nog, ty sedan mina ögon blifvit öppnade för sanningen, för hela brottsligheten i vårt förhållande, så kunde jag ej deri dröja en minut längre. Det hade varit att föröka det halft medvetna brottet med en fullt medveten, uppsåtlig synd, som förnedrat oss ännu djupare än förut.

— Du begagnar starka uttryck, Olga! Om der ock varit osanning i vårt inbördes förhållande, såsom jag nu af din hekännelse finner med en smärta, den jag saknar ord att uttrycka, så kan det väl ej bli tal om förnedring.

— Är då osanningen, lögnen, ej nog förnedring för en fri, förnuftig varelse? Men det är ej nog dermed, Waldemar! Då jag utan att mitt hjerta tillhörde dig blef din maka, begick jag ett svårt brott mot sedlighetens lag, om hvars rätta anda och helighet den strängt sedliga uppfostran man trodde sig ha bibringat mig lemnat mig i fullkomlig okunnighet. Men nu inser jag med fasa att jag, den i världens ögon högt aktade qvinnan, som med ömkan och afsky blickat ned på mina fallna likar och gått ur vägen för dem, rädd att besudlas genom att en slik af deras klädnad berörde min, att jag sjelf är brottsligare än mången bland dem, att jag lefvat vid din sida och ätit ditt bröd som en fallen, ja, som en prostituerad qvinna.

— Tyst! — Waldemar sprang upp med en häftig åtbörd. — Hvad är det för vansinniga ord du talar? Du skymfar ju dig sjelf på det nesligaste sätt, du jämför dig med samhällets afskum, du, den englarena, dygdiga qvinnan, den trogna, lagligt vigda makan! Hvem har med dessa afskyvärda griller förvillat ditt sunda omdöme? Förbannelse öfver den tunga som uttalat, den hand som skrifvit dylika skändligheter, ty jag gissar att det är någon af dessa halftförryckta, af dumbhet, skenhelighet och giftig afundsjuke dikterade sedlighetsuppsatser, som på sednare tider börjat förvränga och vanhedra morallitteraturen och försöka att vända upp och ned på samhällsordning och sundt förnuft, att det är någon sådan som fallit i dina händer och gjort intryck på ditt rena känsliga sinne. Medgif att så är!

— Nej, Waldemar! Du misstager dig. Det är en ädel qvinna som Gud sändt lik en af sina englar i min väg att öppna mina ögon och som jag välsignar intill min sista stund. — Waldemar! Säg mig skillnaden mellan en qvinna, som världen med rätta kallar fallen och betraktar med förakt därför att hon sålt sin dygd för pengar, säg mig skillnaden mellan henne och mig.

Några ögonblicks tystnad inträdde. Frågan var svår att besvara. Slutligen sade Waldemar:

— Din fråga är sannerligen upprörande, men jag vill

dock söka att besvara den. Skillnaden är stor. En fallen kvinna är en fallen kvinna, en arm föraktlig varelse, som af lättsinniga böjelser och lättja öfverlemnadt sig åt ett lastbart lefverne, — vanligtvis simpla, obildade individer, utgångna ur dåliga hem, utan begrepp om rätt och sedlighet. Men en ärbär kvinna, om hon, äfven utan att hänföras af en häftig kärlek, räcker sin hand åt en hederlig man, för hvilken hon hyser aktning och förtroende, förnas med honom genom kyrkans välsignelse och troget uppfyller de pligter hon iklädt sig, så är det ett vanvett, en en neslig skymf, att kalla henne fallen, då ett sådant äktenskap tvertom är verkligt sedligt, men deremot det som ingås endast af köttslig böjelse eller af ett hastigt uppflammande svärmiskt tycke är osedligt. Hälften af världens gifta kvinnor både inom högre och lägre stånd, aktade hustrur och mödrar, vore ju enligt din nya uppfattning fallna varelser och den verkligt fallna, som för passionen offrat sin dygd, hon skulle kanhända i stället upphöjas till en aktningvärd samhällsmedlem? Finner du ej, min älskade! det barocka, mot allt förnuft och moral stridande i dessa slutsatser, hvartill ditt åskådningssätt ovilkorligen leder? Och äfven om en kvinna för att från bekymmer och nöd rädda personer som stå henne nära ingår ett fördelaktigt parti, så har hon ju handlat af en ädel bevekelsegrund. Tusende högsinnade kvinnor ha bragt ett dylikt offer af sitt eget hjerta, hvilket gjort dem ingalunda föraktliga, utan tvertom vördnadsvärda. Nu har jag besvarat din pinsamma fråga och hvarje förnuftig, rättänkande menniska i världen skulle medgifva att mitt svar är riktigt.

— Och jag åter säger att du ej alls besvarat den. Du har endast upprepat den gamla slentrianen. Jag frågar ännu engång: hvad är skillnaden mellan mig och den kvinna, som gjort lasten till sitt yrke? Liksom hon har jag sålt mig, ty, Waldemar! jag bekänner det uppriktigt: om du ej varit rik, om jag ej genom föreningen med dig hoppats bereda de mina rent ekonomisk fördel, så hade ingen makt i världen förmått mig att bifalla din begäran om min hand.

Vår förening har ej varit ett äktenskap, utan ett äkten-
skapsbrott, och därför måste den upphöra. Vi måste skiljas.

Dessa ord träffade Waldemar som ett åskslag. Han
vacklade baklänges och förde händerna upp emot pannan
i det han stirrade på Olga som på en förfärlig syn.

— Hvad, hvad i himlens namn säger du?

— Om man uppvaknat till insigt af att man för en
brottslig vandel, så är det ju en oafvislig pligt att upphöra
dermed.

— Olga! Olga! gör mig ej vansinnig! Först kommer
du och krossar med ett enda slag allt hvad som utgjorde
min sällhet på jorden, tron på din kärlek, ja, hoppet att
någonsin i tiden kunna vinna denna kärlek. Du berättar
mig helt lugnt att ditt hjerta ständigt tillhört och i evig-
het skall tillhöra en annan och att du förenat dig med mig
blott för mina timliga egodelars skull. Hvad vet du, som
aldrig älskat mig, hvilket gränslost qual din bekännelse in-
kastat i mitt nyss så lyckliga hjerta? Men ej nog dermed!
Du förklarar slutligen att du äfven vill öfvergifva mig,
bryta vårt äktenskap och gå ifrån mig, lemnande mig al-
lena med spillrorna af min härjade sällhet. Hvad har jag
väl brutit mot dig för att du skulle vara så grym? Är då
min kärlek ett brott, för hvilket jag måste straffas på detta
förfärliga sätt? — Nej, Olga, nej! — Haf dock en smula
förbarmande, en smula rättvisa! Se, jag förlåter dig allt,
allt det du i dag bekänt för mig. Din uppriktighet, som
endast bevisar huru rent och ädelt, huru fremmande för
allt svek ditt hjerta är, gör dig om möjligt ännu kärare
för mig. Aldrig skall ett ord gå öfver mina läppar, som
förebrår dig, som erinrar om det du nu yppat för mig.
Allt är försonadt, förlåtet! Men tala icke om att öfvergifva
mig, Olga! Det vore detsamma som att mörda mig och
det vill du väl ej ändå.

— Käre Waldemar! Mitt hjerta blöder för dig. Jag
gäfve med glädje mitt lif om jag kunde bespara dig den
smärta du nu lider. Men vår pligt och Guds heliga bud
måste vi följa om det än kostade aldrig så mycket på kött

och blod. Vårt äktenskap är en synd och därför måste det brytas.

— Jag kan ej dela din uppfattning, men jag fogar mig efter din vilja, emedan du är mig så utesägligt kär. Om det sårar din känsla att hädanefter tillhöra mig som maka, så eger du din fullkomliga frihet. Vi kunna ju bo och bygga tillsammans som syskon, som trogna vänner. Jag begär blott att få ega dig i min närhet, skåda ditt älskade anlete, höra din stämma, omhulda dig, bereda dig all den hugnad som står i min makt. Detta, Olga! kan du ej förneka mig.

— Jo, Waldemar! Det måste jag förneka dig. Jag har ingen rättighet, ingen anledning att hädanefter kvarstanna hos dig.

— Hvad talar du om rättighet, om anledning? Är det ej anledning nog att vi i fjorton år lefvat i endragt som makar? För det förflytnas skull må vi väl fortfarande kunna lefva tillsammans som vänner. Intet fiendligt, intet nytt eller fremmande har ju trängt sig emellan oss och skiljt oss åt, endast din nya uppfattning af sedlighetens bud. Om äfven det innerligare förhållandet emellan oss är brutet, så vet jag intet som tvingar oss att äfven i yttre måtto skiljas. Eller kanhända — en vild blixtnad skjöt ur hans öga och hans läppar skälfdes — kanhända du vill gå till honom som eger din kärlek och i hans armar vinna den sällhet du så länge försakat?

En stolt, obeskrifligt smärtfull blick ur Olgas öga mötte Waldemars ljungande, genomborrande ögonkast medan ett leende, snarligt ryckningen af en snyftning, dallrade öfver hennes drag.

— Nej, min vän! I denna förmodan far du vilse. Hos ingendera af dem jag svikit tänker jag söka någon lycka. Jag har för alltid förverkat min sällhet på jorden. Hos dig kan jag ej kvarstanna, ty det är ej nog dermed att man frigör sig från en synd. Man måste äfven frigöra sig från hvarje förhållande, afsäga sig hvarje förmån som dermed står i ringaste sammanhang. Här får intet förbe-

håll, ingen dagtingan komma i fråga. Här gäller allt eller intet.

Under de dagar som förflutit sedan hon lemnade Mathilda hade Olga i det sanningens ljus dennas ord inkastat i hennes rena själ med omutlig samvetsgranhet skärskådat det menliga lifvet och dervid kommit till den klara, grundligt genomtänkta sedliga öfvertygelse, med hvilken hon trädde inför sin make.

— Jag begriper ej, genmälte denne, hvad syndigt det kan ligga deri att tvenne vänner, — ty jag vågar ändå förmoda att du hyser vänskap för mig, — sluta ett förbund att lefva vid hvarandras sida och dela ljuft och ledt. Jag svär dig, Olga! att aldrig ett ord om kärlek, en önskan, ett minne från forna tider skall gå öfver mina läppar. Som syskon skola vi lefva. Tag ditt förnuft till fånga, dyra vän! Hvarför skulle du gå bort från mig, som ej har någon annan glädje på jorden än dig, ej någon annan varelse att dela mitt timliga goda med? Se, jag beder dig ej för min skull att stanna qvar. Jag afsäger mig all sjelfviskhet. Om lyckan vinkade dig på annat håll, hade du en moders famn att fly till, så skulle jag med blödande hjerta säga: gör som du för godt finner. Men du står ju allena i verlden. Din bror är bosatt fjerran härifrån. Som broder räcker jag dig handen och säger: stanna hos mig!

Han räckte Olga handen. Det var tyst några sekunder. Hon vacklade inför de skäl han framlade. Det var icke med fröjd hon öfvergaf sitt hem. Hon led bittert vid tanken på den sorg deras skiljsmessa förorsakade Waldemar och må vi förlåta henne om hon ett ögonblick med saknad tänkte på det hem hon stod i begrepp att för alltid öfvergifva, för att ensam, med bruten helsa och fattig, draga ut i en verld, som, oaktadt hon skådat så vida omkring deri och haft en så vidsträckt umgängeskrets, i sjelfva verket var henne fremmande. Men hennes tvekan varade blott en sekund. Hon upplyfte hufvudet och svarade med den sorgsna blicken stadigt fästad på Waldemar:

— Min käre, gode vän! Jag förstår mycket väl din

ömhet, din välvilja, och huru kärt vore det mig ej att kunna uppfylla din önskan och som din vän stanna hos dig! Tro ej, Waldemar! att jag med glädt hjerta går ifrån dig, från detta hus, som i fjorton år varit mig ett skönt, varmt hem, smyckadt af din kärlek, och der jag mången gång under bittra tårar önskat att jag kunnat vara något mer än en tacksam, sörjande fremling. Men jag måste gå. Jag har ingen rättighet att stanna kvar. Lika otillbörligt och syndigt som det var att bli din maka vore det att ingå ett vänskapsförbund, åtnjuta förmåner, hvilka grundade sig på den äktenskapliga förening, som egt rum emellan oss. Käre Waldemar! sök att se saken från samma synpunkt som jag. Jag ville att vi klart förstode hvarandra innan vi skiljdes.

Detta sista för Waldemar så förfärliga ord bragte honom ånyo utom sig.

— Tala ej om skiljsmessa, Olga! utropade han. Jag kan ej, jag vill ej höra det. Det gör mig vansinnig. Stanna hos mig! O, jag begär ju intet annat! Gör hvad du vill! Var här hemma eller res långt bort ut i världen. Befall mig stanna kvar här eller följa dig. Jag är din tjänare, din slaf. Allt hvad jag eger är ditt. Gör med det hvad du behagar. Skänk bort deraf så mycket du vill. Gör godt åt de fattiga. Jag vet att det är en glädje för ditt goda hjerta. Men öfvergif mig ej! Jag kan ej lefva om du gör det.

En tår glänste i Olgas öga. Den rullade långsamt utför hennes kind.

— Det måste ske, sade hon. Om en person begått ett brott, en stöld, ett bedrägeri, ett mord, är det väl nog dermed att han bekänner och ångrar det och beslutar att aldrig mera förnya det? Bör han ej äfven till sista skärften afsäga sig det han vunnit och åtnjuter genom sin synd? Annars är han ju lika brottslig som förut.

— Olga! Upphör med dessa vidriga jembörelser, som ej hålla stånd förresten. Att stjåla, bedraga och mörda äro grofva brott, hemfallna under lagens stränga dom, liksom

äfven otukt och dylikt. Men när har man väl hört att något ansvar stadgats för den som gift sig utan kärlek? Redan häri ligger ju ett bevis för att mensklighetens moraliska medvetande ej i en dylik handling finner något brottsligt och tillika för den ohållbara öfverspändheten i det åskådningssätt som förvillat ditt klara hufvud och ädla hjerta.

— Är ett brott väl mindre därför att världen ej känner det, att lagens arm ej når det? Lagen dömer endast den yttre gerningen, men huru mångt vida svårare brott begås ej i människans innersta? Om jag till min nästa yttrar ett smädeord, dömer lagen mig till straff därför, men om jag i mitt inre förbannar honom, önskar allt ondt öfver honom, dömer mig endast mitt samvete, såvida det ej är inslumradt. Och dock är detta brott långt svårare än den med munnen uttalade smädelsen. Ha! Om ej annat vore synd än det som drabbas af den borgerliga lagens straff, huru ringa vore ej då vårt skuldregister, huru många syndfria, englarena människor funnes ej då på jorden! Huru lärer ej Kristus i sin bergspredikan, t. ex. om sjetta budet, att redan det hemliga begäret blott är ett brott mot budet. Om människorna dömde lika strängt tankens, känslans synd som den uppenbara synden, huru mycken ondskas skulle ej då försvinna från jorden! Inför världen är mitt äkteuskap med dig intet brott, men mitt samvete, Guds rättfärdighets röst i min själ, dömer mig. Och icke mig allenast, utan äfven dig. Vi ha båda syndat och därför måste vi båda lida. Din synd består deri att du förenade dig med mig, ehuru du visste att mitt hjerta ej tillhörde dig, men min synd är svårare, afskyvärdare än din, ty du felade af kärlek, men jag af beräkning. Derfor, min vän! bort med all svaghet, allt sjelfbedrägeri! Må det vara sanning, full sanning, inför Gud, oss sjelfva och världen! Låt oss utan tvekan och feghet afkläda oss vår synd ända till sista fliken, om ock vårt hjerta skulle brista dervid. Det är ett rent, Gud behagligt offer af vårt eget jag.

— Ack! Detta offer är ej svårt för dig, gemälte Waldemar med bitterhet i den brutna stämman, och förtviflan

i ögat. Det är ju icke ens något offer, utan tvertom en lättnad för dig att bli fri från den plågsamma förbindelsen med mig. Du försakar intet då du går ifrån mig.

— Tror du det, Waldemar? Tror du ej att jag förstår din smärta och lider för din skull? Tror du ej att jag med glädje skulle offra allt om jag kunde bespara dig den?

— Allt! Du vill ju ej ens för ditt eget väl offra den bizarra moraliska öfvertygelse, den fixa idé, som beherrschar dig.

— Det gör mig ondt att du benämner sedlighetens enklaste bud en fix idé, men jag är öfvertygad om att ditt ädla hjerta nog snart skall uppfatta och värda detta bud och då skall du äfven erkänna att jag ej kunde handla anorlunda än jag gjort.

— Och du tror att jag tänker öfverleva vår skiljessa, att jag är i stånd att med dessa mina ögon se dig vandra bort från detta hem för att aldrig mera vända åter, att jag kan se solen gå ned för att aldrig mera uppgå, att jag kan dö och dock lefva, lefva och släpa med mig min kroppsliga, hyddas börda i en evig natt! utropade Waldemar i qvalfullt raseri. Nej, Olga! Du har drivit mig till det yttersta. Du vill så ha det! — Han ryckte till sig en revolver, som hängde öfver hans säng. — Välj nu! Stanna hos mig som min vän, min syster, eller gå, men din väg ur detta hus går öfver mitt lik. Det svär jag!

Hans vildt stirrande blick och gråbleka, förstörda anletsdrag vittnade nogsamt att de ord han uttalade voro mera än en tom hotelse blott. En rysning genomlade Olga. Hon förstod allvaret i hans ord och hennes blick, som öppen mötte hans, förrådde en svår inre strid.

— Öfver ditt lik går jag ej bort, sade hon slutligen. Må jag, den större syndaren af oss båda, bli offret. Om intet annat val gifves, då uppoffrar jag min öfvertygelse om det rätta och stannar kvar hos dig. Men välj sjelf, Waldemar! Hvad anstår dig bättre som menniska och kristen, hvad är värdigare din kärlek till mig, att du modigt

försakar ditt eget jag för en högre pligt och låter mig gå den väg denna pligt visar mig, medförande i mitt hjerta bilden af dig som en ädel, storsinnad man, värd min högsta vördnad, värd all den kärlek jag tyvärr ej förmådde skänka dig, eller att du genom valet mellan tvenne brott tvingar mig att dröja kvar hos dig och njuta fördelarne af min förnedring med ofrid, blygsel och medömkan med dig i min själ?

Djup tystnad herrskade några ögonblick. Waldemar stod orörlig med sänkt hufvud. Slutligen lade han långsamt revolvern på bordet.

— Jag kan ej fatta, ej ännu åtminstone, ditt åskådningssätt, sade han med lugnare stämma, men jag måste dock vörda det. Jag känner att en högre makt talar genom din mun och jag måste lyda dig.

En stråle af hög glädje blixtrade ur Olgas öga. Det rätta, sanningen, hade segrat öfver svagheten och självskikten. Liksom engång Mathildas själshöghet frammanat det ädlaste inom Waldemar då han i jordkulan räckte henne sin hand och bad henne blifva hans maka, så hade nu den andra af de båda högsinnade kvinnor, som varit med honom förenade, tvingat honom till en ännu större seger öfver sig sjelf.

Han nedsjönk på en stol vid bordet och lutade pannan mot handen.

— Och nu, just nu, då hon står inför mig som ett högre väsen, ett helgon, nu måste jag förlora henne! klagade han.

Olga, som stått upp och nalkats honom, lade mildt sin hand på hans skuldra.

— Du skall ej förlora mig, Waldemar!

Denne sprang upp. Hans nyss så förtviflade anlete flammade af fröjd.

— Ha! Du ville då blott pröfva mig! Du stannar kvar!

Han utbredde armarne och ville sluta henne till sitt

bröst. Hon drog sig undan och betraktade honom med förklarad, vemodig blick.

— Nej, min dyre vän! Jag stannar icke kvar. Min jordiska varelse går bort från dig, men min varma tillgifvenhet, mina innerliga böner för ditt väl i tid och evighet, de stanna kvar hos dig sålänge mitt hjerta slår och skulle jag före dig gå bort ur lifvet, så skall från det fridens land, der jag genom Guds nåd hoppas finna en evig ro efter lifvets synd och sorg, mina förböner och välsignelser likt goda andar omsväfva dig.

Waldemar hade åter sjunkit ned på stolen och skuggade sina ögon med handen. En tung suck höjde hans bröst.

— Säg mig, Olga! sade han slutligen. Hur skulle du ha handlat ifall vårt barn lefvat?

Denna fråga kom oförmodadt för Olga. Efter en kort tystnad svarade hon:

— Såsom jag nu handlar.

— Och öfvergifvit ditt barn eller beröfvat fadren sin son?

— Barnet hade sjelf fått välja om han velat följa med mig eller stanna hos dig.

— Och om han valt det sednare, så hade du öfvergifvit honom?

— Ja. Min pligt hade då varit densamma som nu. Ej ens för moderskärleken får man uppoffra det rättas bud. Men Gud sparade mig denna bittra pröfning, då Han kallade bort den lille.

Åter sporde Waldemar:

— Hvem var den qvinna du sammanträffat med och som så mäktigt inverkat på dina tänkesätt att denna omstörtning i hela vår tillvaro blifvit en följd deraf?

Olga tog plats på en stol midtemot honom och skildrade i enkla, gripande ord sitt sammanträffande med Mathilda, dennas hem och lefnadsförhållanden, deras samtal och den väckelse detta åstadkommit i hennes inre. Då hon slutat sade han:

— Hvad hette denna qvinna? Du har ej nämnt hennes namn.

— Hon hette Mathilda Kohle.

Waldemar ryckte häftigt till. Han upplyfte hufvudet och stirrade på Olga med bestörtning. Men i nästa ögonblick beherrskade han sig och sökte antaga en likgiltig uppsyn. Den verkan det uttalade namnet haft på honom undgick dock ej Olga.

— Känner du henne? frågade hon med intresse, men utan all misstänksamhet.

— Jag! — Nej! Huru skulle jag känna henne?

En pinsam beklämning lade sig öfver hans redan förut så betryckta själ. Han kände sig förnedrad af att ljuga Olga midt i ansigtet och det i denna sak, på denna stund. Ett ögonblick var han frestad att bekänna hela sanningen, men han förmådde det ej. Längre fram, men ej nu! Lugnad af denna föresats återvände hans tanke till Mathildas sammanträffande med hans maka.

— Detta var då din hämd! upprepade han inom sig. Du unnade mig ej sällheten, fastän du sjelf stött tillbaka min hand.

Men så tänkte han att han kanske gjorde Mathilda orätt. Med så likgiltig ton som möjligt frågade han:

— Visste det der fruntimret hvem du var?

— Ja. Naturligtvis presenterade jag mig för henne såsnart jag inträdt i hennes hem.

Ha! hon visste således att det var Waldemars maka hon hade framför sig. Hans förmodan var då riktig. Hon hade hämnats, hämnats på ett förfärligt sätt! Men detta var så olik hennes milda, rättrådiga sinne, hennes upphöjda tänkesätt, hvilka hos honom kvarlemnade ett fridfullt, vördadt minne. Och föröfrigt måste han medgifva den idealiskt sedliga högheten af de grundsatser Mathilda uttalat och hvilka han under samtalet med Olga börjat mer och mer förstå, om han ock fann dem alltför stränga för att vår Herre skulle i jordlifvets mångahanda vexlande förhållanden fordra deras noggranna efterföljd af svaga dödliga,

med passioner behäftade varelser. Det var således ej gerna möjligt att Mathilda af hämbegär uttalat dessa grundsatser. Plötsligt frågade han:

— Sade du henne att du ej älskade mig?

— Nej, icke med ett ord. Vi talade endast i allmänhet i dessa ämnen.

Olga anade ej att hennes blick och stämma, hela hennes utseende, lika tydligt som ord för Mathilda förrådt sanningen, ehuru denna, som vi veta, ingalunda talat af hämdkänsla, utan af de ärlaste bevekelsegrunder. Olgas svar befriade emellertid Waldemar från hans pinsamma misstanke och han hviskade blott i sitt förkrossade hjerta:

— Dessa båda qvinnor! Underbara skickelse! Nemesis divina!

Olga reste sig långsamt. Waldemar blickade frågande på henne.

— Går du redan bort?

— Ja, Waldemar!

Han reste sig äfven, stelt, mekaniskt.

— Hvart går du?

— Det vet jag ej ännu. Jag går dit Guds hand leder mig.

— Allt hvad jag eger står till ditt förfogande. Önskar du resa utomlands eller vill du köpa dig ett landt gods?

— Käre, gode Waldemar! Om jag kunde emottaga något af dig, så vore det ju ej nödigt att vi skiljdes. Ack! Jag har redan mottagit så mycket, som jag haft ingen rätt till och aldrig kan återgälda.

— O, säg ej så! Det är i rikaste mått ersatt.

Den blick af qualfull blygsel, som hans ord framkallade ur Olgas öga, erinrade honom om det för henne djupt sårande i hans hjertliga ord. Denna blick sade tydligt:

— Ja, det är betaldt med min dygd, min menskliga värdighet, som jag sålt för guld.

Han fattade med lidelsefull ömhet hennes händer.

— Men du kan ej gå tomhändt ut i vida världen. Får jag ej för en enda gång vara din vän?

— Jag kan nog hjälpa mig med det som är mitt eget, det jag ärfde efter mamma, tills jag kan förvärfva mitt bröd. Jag behöfver så litet.

Det Olga ärft efter sin mor bestod i några smycken och smärre silfverpjeser, som denna medfört från sitt hem och fått tillåtelse att undantaga vid konkursen efter generalen.

— Tänker du arbeta för ditt uppehälle? frågade Waldemar med förskräckelse. O, Olga! Olga!

— Ja, och jag tackar Gud sålänge Han förunnar mig krafter dertill. Arbetet är en välsignad Herrans engel till tröst för en bedröfvad själ. Du, min gode Waldemar! du skall kalla samma engel till ditt bistånd. Du har ett stort fält för din verksamhet och rika krafter att utöfva den. Må Gud bistå dig och välsigna dina förehafvanden!

— Hvad skall världen säga om vår skiljsmessa, Olga? Huru skall man tyda den? På hvem skall man skjuta skulden?

— Hvad ha vi med världens dom att göra när vi gjort det som rätt är. Om människorna frågade mindre efter världens och mera efter Guds dom, så skulle lifvet på jorden vara långt sannare och lyckligare än det är.

— Hvart far du? Får jag ej skrifva till dig, icke i min dystra enslighet emottaga underrättelser från dig?

— Kanhända är det bäst och rättast att hvarje jordiskt band afbrytes mellan oss. Må endast bönens engel vara vår budbärare. — Det lider till afton, fortfor Olga i det hon blickade mot himlen, från hvilken den sjunkande solen sände sin varma afskedshelsning till jorden.

— Du reser väl ej i afton?

— Jo, min vän! Nu har jag intet mer att beställa här.

— Hvart reser du då?

— Till staden först, sedan vidare.

— Du har ej förtärt någon förfriskning. Hvad behagar du?

Huru mycken ömhet låg ej i den sorgsna ton, som uttalade denna fråga! Förunderliga människohjerta! Olga

hade varit orubbligt stark inför utbrotten af Waldemars förtviflan, inför hans hjertslitande böner, men dessa enkla ord grepo henne med en så häftig rörelse att hon ett ögonblick var färdig att kasta sig i hans armar och utbrista: jag stannar hos dig! Men denna svaghet räckte blott en sekund.

— Tack, min vän! Icke önskar jag något.

— Icke ett glas vin ens?

— Kanhända.

Waldemar närmade sig dörren. Olga sade:

— Jag tror att ingen af husets folk såg mig då jag kom. Jag önskade osedd af alla komma och gå.

Han nickade och lemnade rummet. Efter en stunds förlopp kom han åter medförande en flaska gammalt, dyrbart vin, hvaraf han fyllde tvenne glas. Alltför upprörda att kunna yttra ett ord tömde de båda makarne under tystnad den med smärta bemängda afskedsbägaren. Slutligen sade Waldemar:

— Min vän! Jag har ej frågat huru du kom hit.

Jag såg intet åkdon.

— Jag har en hyrvagn från staden, som väntar mig nere på landsvägen.

Olga räckte Waldemar handen. Ingendera yttrade ett ord. Det var för dem båda ett af dessa ögonblick då tungans språk förstummas och själarne tala omedelbart till hvarandra. Waldemar sjönk på knä. Hennes hand hvilade på hans hufvud medan hennes brinnande hjerta uttalade en tyst välsignelse öfver honom. Solen sjönk bakom skogstopparne.

Några ögonblick sednare vandrade Hedenbys herrskarinna, bärande ett litet skrin, som innehöll hennes moderne-
ar, i sommarqvällens skymning allena bort från det rika hus, som i fjorton år varit hennes hem, från den man, som under alla dessa år för henne varit den kärleksfullaste make och som nu förkrossad, halft sanslös af smärta, med pannan tryckt mot fönsterposten, med den stela blicken följde den kära gestalten, som utan att se sig om, lik

en skugga försvinnande bland skuggorna, vandrade bort under de gamla träden, som sakta susade sin vemodsfulla afskedshelsning öfver hennes hufvud.

Några dagar sednare, en förmiddag då Mathilda satt allena i sitt lilla förmak knackade det på dörren och Olga trädde in. Glad reste sig Mathilda och gick emot sin gäst, om hvars hemresa hon ej haft någon kunskap.

— Välkommen, fru friherrinna! Så god ni är som åter besöker mig! Huru befinner ni er? tillade hon med en orolig blick på Olgas nästan andelikt bleka ansigte, hvori de insjunkna ögonen strålade med öfvernaturlig glans.

— Tack! Till själen känner jag mig friskare än någonsin förut om ock kroppen är svag.

Mathilda förde henne till den lilla beqväma soffan.

— Fröken Kohle! Jag kommer för att göra er en fråga, som utan tvifvel skall öfverraska er. Ni nämnde att ni hade för afsigt att söka ett biträde vid er skola.

— Ja. Skulle ni, fru friherrinna, ha någon att föreslå? frågade Mathilda lifligt.

— Ja, mig sjelf. Vill ni antaga mig?

Mathilda betraktade sin gäst med bestörtning. En hemsk tanke flög genom hennes hjerna. Led friherrinnan Hedenborg möjligen af sinnessjukdom? Ja, så måste det vara! Arne Waldemar!

— Ni tror att jag är vansinnig, sade Olga med ett vemodsfullt leende. Men detta är ej fallet. Hör mig!

Hon fattade Mathildas hand och drog henne sakta ned vid sin sida i soffan. Hållande hennes hand i sin förtäljde hon från början till slut sin lefnads saga, till hvilken Mathilda med djup rörelse lyssnade. Hon slutade med dessa ord:

— Och nu kommer jag till er. Ni är min enda vän på jorden, den goda engel Gud sände att öppna mina ögon för min villfarelse och visa mig den rätta vägen. Låt mig stanna hos er och arbeta tillsammans med er. Förskjut mig ej!

Hon lutade sitt ansigte mot Mathildas skuldra. Denna

slöt henne till sitt hjerta, men sinnesrörelsen förstummade hennes läppar. O, huru högt hon älskade denna qvinna!

En plågsam tanke störde dock snart högtidsstämmningen i hennes inre. Olga anade ej det förhållande, hvori hon stått till Waldemar. Om hon finge kunskap härom, skulle hon äfven då kalla henne sin vän och stanna hos henne? Var det nödvändigt, var det rätt att för Olga yppa denna hemlighet och kanske derigenom förjaga henne från den fristad dit hon flytt och der hon hoppades finna ro för sin bedröfvade själ? Ett ögonblick beslöt Mathilda att för alltid förtiga detta förflutna. Nej, sanning framför allt! Sedan styrer nog Herren efter sitt allvisa råd. Men hon ville dock ej genast meddela Olga detta förtroende. Denna skulle först njuta den hvila och vinna det lugn, hennes till det yttersta ansträngda ande och svaga kropp så väl behöfde. Med innerlig ömhet omhuldade Mathilda henne under dagens lopp och då det led mot aftonen föreslog hon en promenad utåt landsbygden. Stödjande sig på Mathildas arm vandrade Olga ut genom stadsporten. Från stora landsvägen vek man af in på en mindre väg, som slingrade sig fram genom en vacker skog. Qvällen var herrlig. På den molnfria himlen sänkte sig solen mot horisonten. Det var så lugnt att knappt ett löf rördes. En ljuftig väl-lukt uppsteg från den blomstersmyckade jorden lik rökelse-doften vid aftonbönen i naturens stora helgedom. Nu förtrodde Mathilda sitt lifs hemlighet åt Olga, som tyst framskred vid hennes sida och då hon slutat stannade och drog långsamt sin arm ur hennes. Mathildas hjerta samman-drogs af en smärtsam beklämning. Hon såg upp. Den bleka qvinnans blick hvilade på henne med en rörande, nästan tillbedjande ödmjukhet, som trängde intill hennes själs innersta.

— Och henne förskjöt han för mig! sade hon mera till sig sjelf än till Mathilda.

Hon fattade dennas hand, utbristande:

— Och du förskjuter, du föraktar och hatar mig icke,

fastän jag beröfvat dig all din lefnads sällhet! Du öppnar dina armar och ditt hem för mig!

— Hvarför skulle jag ej älska dig? Du var mig kär från första stunden jag såg dig. Och icke är det ju din skuld att Waldemar flydde från mig. Det hade han ändå gjort, ty han älskade mig aldrig med sitt hjerta. Den man engång skänkt sitt hjerta den kan man ej förgäta.

— Men många älska dock mer än engång.

— De tro sig göra det, ja! En passionens hänförelse eller en hjertats dröm taga de för kärlek, men jag tror ej att människan förmår hysa en verklig kärlek mer än en gång i sitt lif. Kärleken är en och evig liksom dess fader Gud. Två själar söka hvarandra i verldsaltets rymder. Ej ens förnuftet, ännu mindre känslan, kan fatta att en själ skulle söka flera själar med samma brinnande, eviga åtrå. Det eviga kan ej splittras. Det är vi människor, som i vår svaghet och blindhet fara vilse, bedraga oss sjelfva och hvarandra och skända det gudomliga.

Olga stannade hos Mathilda. Den innerligaste hänfivenhet sammansmälte mer och mer dessa båda ädla hårdt pröfvade kvinno själar, som genom den herrliga seger de tillkämpat sig öfver sig sjelfva försonat sina felsteg, öfvervunnit världen och uppnått den högsta sedliga frihet. De läste i hvarandras lif och inre såsom i en uppslagen bok och Olga lutade sitt blödande hjerta intill vännen, som med ömmaste hand sökte läka dess sår.

Olga hade alltid hyst en ren själs vördnad för religionen och under sitt lufs sorger ofta sökt tröst i Guds ord, utan att dock finna någon varaktig hugsvalelse och ro, ty hennes fromhet var, såsom hos mången annan efter frid längtande ande blott en dunkel aning om den gudomliga sanningens salighet och förmåga att från synd och sorg förlossa menskohjertat, men ännu icke en genom pånyttfödelsens kamp vunnen fast och lefvande tro. Denna kamp var redan börjad inom henne då hon för sanningens skull bröt med det verlden kallar rätt och sedligt, uppoffrade sitt jordiska välstånd, besegrade sitt medlidande med den

man hon kallade sin make och sig sjelf omedvetet följde Frälsarens bud till den rike ynglingen: gif bort allt det du eger och följ mig. Men genom sammanvaron med Mathilda och de djupt allvarliga samtalen med denna vaknade hennes ande till full klarhet. Religionens högsta sanning framträdde ej mera såsom en gripande mystisk dikt allenast utan i lefvande gestalt för henne och omfattades af henne med det förkrossade efter hugsvalelse suckande hjertats odelade hängifvenhet. Hon föll i Förlossarens armar och hennes från skuld och qual frigjorda ande uppfylldes af „den frid som öfvergår allt förstånd“. — Med glad ifver delade hon, som nu kallade sig fru Stjernstråle, sin vänninnas arbete i skolan. Men hennes af naturen föga starka helsa, som genom det mångåriga inre lidandet och de våldsamma själsstrider hon sednast utkämpat blifvit i grund undergräfd, förmådde ej under hennes närvarande fridfulla tillvaro och sunda verksamhet återvinna sina krafter. Ju mera hennes själ höjde sig till förklaring, desto mera aftynade hennes kroppsliga varelse. Och då våren kom och rosorna åter blommade i Mathildas hem, då nedsjönk hon på det hviloläger, från hvilket hon ej mera skulle uppstå. Med sina sista flyende krafter skref hon ett bref, det hon lade i vännens hand och bad denna afsända då hon lemnat det jordiska. Brevet var adresserad till kyrkoherden i en församling långt upp i nordliga delen af landet. Det innehöll ett trofast, förvilladt hjertas första och sista bikt inför honom som detta hjerta älskade intill döden och som förblifvit sin tysta kärlek trogen, utan att söka lifvets lycka vid en annan qvinnas sida. — Nu var sanningen hel och klar. Nu var lifvets räkning uppgjord. En stilla afontstund lade dödsengeln sin svala hand på den tröttas panna och hviskade: statt upp och följ mig! I Mathildas armar utandades hon sin själ. Med doftande rosor redde vännen hennes sista bädd och i en lummig vrå på den lilla stadens kyrkogård hvilade Olga Stjernstråle ut efter sitt i verdens ögon så afundsvärda, i sjelfva verket förfelade och glädje-

fattiga lif, hvars harmoni och sanning inträdt först då hon med brutna krafter vandrade mot grafven.

Waldemar var efter skiljsmessen från sin maka förkrossad, bedröfvad. Tanken att bära händer på sitt lif nalkades honom ej mera. De ord, hvarmed Olga besegrade denna frestelse hos honom, hade för alltid förjagat den. Men han försjönk i denna mulna bedöfnings, som oftast griper menskan då hon träffas af ett hårdt slag, denna tunga trötthet, som låter dagarne komma och gå, enformiga, sysslolösa, utan att man har förmåga eller rättare vilja att intressera sig för något, uträtta något eller hoppas något och ej heller har mod att med oförvillad blick betrakta den olycka, som drabbat oss, utan endast med slö envishet låter tanke och känsla kretsa kring den smärta denna olycka förorsakar oss och derur suga näring för det frätande qvalet. Det var honom omöjligt att stanna i sitt öde hem, nedrifvet och omstörtadt likt hans lefnads lycka. Han lemnade byggmästaren en summa pengar, gaf denne i uppdrag att på egen hand fullborda arbetet, som numera för honom förlorat allt intresse, ty det var ju endast för Olgas skull han ville ombygga och försköna sitt hem, och begaf sig ut på resor, men reste ej till de orter han med sin maka besökt, ty der skulle han ju mötas af tusende minnen, utan begaf sig till för honom fremmande trakter, Grekland, Egypten och Palestina. Menskligheten hade ingen kunskap om de båda makarnes skiljsmessa eller Olgas hastiga besök i hemmet, utan då Waldemar reste bort hette det att han farit till badorten, der hans gemål uppehöll sig, för att sedan vara denna följaktig på en längre resa. Visserligen hörde man af finnar, som besökt badorten, att Olga blott helt kort tid vistats derstädes och plötsligt försvunnit. Man drog då den slutsatsen att de båda makarne kommit öfverens om att sammanträffa på någon annan ort och derifrån fortsätta sin resa.

Efter ett års bortavaro återvände Waldemar hem. Han undvek att sammanträffa med sina bekanta för att ej vara utsatt för några frågor och åt de få han råkade sade han

att hans maka för sin helsas skull qvarstannat i utlandet, dit han äfven sjelf snart skulle återvända. Hans sinne hade genom resans vexlande intryck blifvit något upplifvadt, men denna förändring var blott ytlig. Då han återsåg hembygden der han upplefvat så många sälla år och inträdde i sitt nybyggda hem, hvilket i all dess prakt föreföll honom ödsligt såsom en graf, grep den gamla förtvifvan hans själ. Han tillbad Olga som en afgud och vördade hennes handlingssätt, men det var den smärftulla, blinda vördnaden för en afguds domar och beslut, för hvilken han fallit offer, ej den modiga undergifvenheten för en högre makts bud, mot hvilken hans maka och han sjelf brutit. — Der han satt försjunken i sina dystra grubblerier flög hans tanke till Mathilda, till hans barn. Genom Olgas berättelse visste han att Mathildas son var en skön, hurtig och väluppfostrad gosse. Utan maka, utan barn som kunde ärfva hans namn och egodelar, satt han öfvergifven och allena som en eremit med sina rikedomar. Och han hade dock ett barn, den ädla förskjutna qvinnans barn, för hvars uppfostran och framtid dess moder utan stöd och bistånd oförtutet sträfvade. Han hade ju en dyrbar varelse att omhulda, att lefva för. Han hade en son. Hans pligt som fader framstod plötsligt för honom och uppfyllde lik ett budskap från himlen hans hjerta med en hugsvalande glädje. I detsamma han förlorade sin maka, återskänktes honom ett barn, hvars öde varit honom fullkomligt obekant ända tills Olgas berättelse upplyste honom derom. Försynens skickelse slog med sin klarhet hans öga.

— O! suckade han. Hvarför öfvergaf jag någonsin detta trogna hjerta, som älskade mig så hängifvet? Huru lycklig hade jag ej nu kunnat vara! Jag arme dåre! Jag har blifvit straffad.

Waldemars hjerta började uppvakna till besinning. Han ville resa till Mathilda. Han ville se sin son och egna denne den faderliga huldhet han så länge saknat. Just som han kommit till detta beslut inträdde Tallqvist, som varit rest till staden, och lemnade honom några bref, hvori-

bland ett rekommenderadt. Han grep detta bref. Stilen var honom bekant från fordna dagar. Med darrande händer bröt han förseglingen. Det var ett kort, vänligt och granlaga bref från Mathilda, innehållande den summa hon vid hans besök i jordkulan såsom lån emottog af honom. Hans första rörelse var vrede. Han slungade bref och pengar ifrån sig utropande:

— Ha! Detta trodde jag ej om dig, Mathilda! Ej att du ville kränka mig på detta sätt! — Och det just nu då jag tänkte skänka dig all den godtgörelse som står i min makt och lägga allt det jag eger för dina och din sons fötter.

Häftigt upprörd vandrade han af och an i rummet. Småningom lugnades hans sinne och han började med mera sansade blickar betrakta Mathildas handlingssätt. Han återkallade i sitt minne det sista samtalet med henne och de tänkesätt hon dervid yttrat och kom till den slutsats att hennes handling icke var någon förolämpning eller innebar den ringaste afsigt att sära honom, utan stod i fullkomligt följdriktig öfverensstämmelse med den höga qvinnliga stolthet hon ådagalagt i ord och gerning och han slutade med att rörd och vördnadsfull betrakta dessa pengar, som den ädla qvinnan med möda och försakelse sammansparat. Följande dag reste han till Sverige.

Då Mathilda några dagar sednare satt allena i sitt hem, knackade det på hennes dörr och i nästa ögonblick stod Waldemar inför henne. Hennes hjerta spratt till som om det hotat att spränga bröstet. Mötet var så oväntadt och Waldemars lidande, föräldrade utseende, hvori mången knappt kunnat igenkänna den blomstrande ynglingen för femton år sedan, grep henne häftigt. Hon följde ögonblickets rörelse, stod upp, gick honom till mötes och räckte honom händerna till välkomsthelsning. Han fattade hennes händer och de stodo länge stumma blickande in i hvarandras ögon. Hon förde honom till soffan och tog plats vid hans sida. Han blickade omkring i det lilla, förtjusande, af blomsterdoft uppfyllda rummet.

— Och detta hem har du skapat dig med din egen flit och möda! utbrast han slutligen.

— Ja, Gud har välsignat mitt arbete vida utöfver hvad jag kunnat bedja eller tänka.

— Och du är lycklig?

— Ja, så lycklig, som en dödlig varelse kan önska sig.

En tung suck uppsteg från Waldemars bröst.

Nu öppnade han sitt hjerta för sin fordna älskade. Han talade om Olga, om sitt äktenskap, om skilsmessan från den dyrkade maken och sin uppfattning af hennes handlingssätt. Han utgjöt i lidelsefulla ordalag all den smärta, som stum våndats i hans inre, och slutade med orden:

— Gud har straffat mig för mitt svåra brott emot dig. Men det är dock tungt, ack, så tungt! Om jag helst visste något om henne! Jag vet ju ej på hvilken fläck af jorden hon lefver, om hon är sjuk eller frisk, lefvande eller död. O, det är förfärligt!

— Sök ej, Waldemar, din maka på jorden. Hon finnes ej här. Hon är uppstånden till det eviga lifvet.

— Död!

— Ja. Här i denna boning, i mina armar, har hon utandats sin rena ande.

Nu förtäljde Mathilda om Olgas återkomst till henne, vistelse i hennes hem och sista stunder.

Darrande af sinnesrörelse lyssnade Waldemar till hennes ord och då hon slutat gömde han ansigtet i händerna och upprepade blott, med stämman bruten af snyftningar:

— De två hos hvarandra! — Underliga skickelse!

Med tårfyllda ögon betraktade Mathilda honom. Då han något hemtat sig stod hon upp.

— Skola vi gå till hennes graf? frågade hon.

— Ack ja! Låt oss gå!

De vandrade till kyrkogården, Mathilda liksom i fordnadagar stödd på Waldemars arm. Då de stannade vid Olgas graf nedkastade han sig på denna och gömde sitt ansigte bland rosorna. Långe låg han så. Då han slutli-

gen reste sig upp, blef han sittande på grafven, liksom försjunken i en dröm, tills Mathilda tilltalade honom och mildt uppmanade honom att vakna upp ur sin domning. Han stod upp och fattade hennes hand.

— Du känner hela mitt yttre och inre lif, sade han, mina synder och förvilleelser, mitt hjertas tillstånd. Här, vid denna graf, frågar jag dig, du ädla qvinna! mitt lifs vårdröm, mitt barns mor! vill du följa enslingen till hans dystra hem, upplysa det med ditt väsens milda ljus och leda honom på den rättfärdighetens stig du sjelf vandrar? Hon, som hvilar i denna graf, välsignar från sin himmel vårt förbund. Mathilda! vill du blifva min maka?

Mathilda blickade in i hans öga, som sorgset och bedjande hvilade på henne.

— Ditt hjerta tillhör den döda, sade hon.

— Ja! — Men min varmaste tillgifvenhet, min högsta vördnad tillhöra dig. Du är mig dyrbarast bland alla lefvande varelser på jorden.

— Men den döda eger din kärlek. Du älskar mig ej.

— Är den känsla mitt hjerta egnar dig icke också kärlek?

— Nej! Det är vänskap och din trofasta vän i lif och död är jag, men din maka blir jag aldrig.

— Åter samma svar!

Waldemar nedböjde med en tröstlös suck hufvudet.

— Hvarför ej hellre söka lyckan i sanningen än i lögnen? återtog Mathilda. Om vi sluta ett förbund som vänner, då är vår ställning i lifvet sann, men ett äktenskap emellan oss vore en osanning. Hvarför kunna vi ej såsom vänner söka bereda hvarandra all den hugnad och glädje, som står i vår makt?

Några ögonblicks tystnad inträdde. Plötsligt upplyfte Waldemar hufvudet.

— Jag öfvergifver Hedenby. Jag kan ej lefva der. Det är en graf, en mousolé, öfver min kärlekslycka. Må det stå öde såsom grafven! — Jag öfverlemnar det åt Tallqvist som förvaltare och bosätter mig här i din närhet.

Jag vill se dig, utbyta tankar med dig, hugsvalas, styrkas och ledas af din engalika ande. Jag vill se min son, omfatta honom med min kärlek och vinna hans. Han skall ärfva mitt namn och mina egodelar.

En klar stråle af oändlig fröjd mötte honom ur Mathildas öga. Nu förstodo de hvarandra. Den framtidsplan han uttalade förvandlade plötsligt till verklighet hennes skönaste dröm om sällhet ännu här på jorden, en dröm hvars uppfyllelse hon aldrig vågat hoppas eller tänka sig.

— Gillar du mitt förslag? frågade Waldemar med orolig blick. Eller förbjuder du mig att vistas i din närhet?

— Nej, Waldemar! Hon räckte honom handen. Jag välsignar din tanke.

— Jag tror att det är hennes förklarade ande, som slumrar här under rosorna, som hviskat den till oss. — Kom, Mathilda! låt oss gå!

Han kastade ännu en lång blick på grafven.

— Hit skola vi ofta följas åt, hviskade han, lade Mathildas arm i sin och lemnade med henne de dödas gård.

Då de åter inträdde i hennes boning, hade hennes son, som varit ute på en skogsvandring med några kamrater, hemkommit och satt vid pianot. Vid hans mors och Waldemars inträde, reste han sig och blickade förvånad på den fremmande herrn. Vid åsynen af den sköne ynglingen, som, en fullkomlig fremling för sin egen fader, helsade denne med en behagfull bugning, greps Waldemars hjerta af en häftig rörelse. De tre så nära förenade personerna stodo några sekunder stumma inför hvarandra. Det var ett på engång högtidligt och pinsamt ögonblick. Slutligen fattade Mathilda sin sons hand, förde honom ett steg fram emot Waldemar och sade:

— Paul! — Det är baron Waldemer Hedenborg, din far.

Det var första gången ynglingen hörde sin faders namn. På hans ansigte uppflammade en hög rodnad, som efterträddes af en djup blekhet. Hans brännande blick mötte en sekund fadrens. Sedan nedslog han åter ögonen. Waldemar, som med en qvalfull känsla iakttagit skiftnin-

garne i ynglingens ansigte, kunde ej längre beherrska sin rörelse. Han slöt häftigt sonen i sina armar, kysste honom upprepade gånger och sade:

— Min son, min son! Mitt dyra, mitt enda barn! Förlåt din stackars fader att han så länge dröjt att uppsöka dig. Förlåt och försök att älska mig litet. Hela min faderliga kärlek, allt hvad jag eger tillhör dig, dig ensam. Mitt namn är ditt. Från denna dag heter du Paul Hedenborg.

Den femtonårige gossens öga blickade barnsligt klart och med fasthet in i fadrens.

— Andra barn ha ju sina föräldrars namn från födelsen. Jag vill ej byta namn. Jag vill behålla mammans.

Med smärtsam öfverraskning drog sig Waldemar tillbaka.

— Har du aldrig hört talas om adopterade barn? sporde han efter ett ögonblicks tystnad med dämpad röst.

— Jo, det har jag, men jag vet ej hvad det tjenar till när man redan har ett godt namn.

— Det är ej nog med namnet, min son! Min rang och min förmögenhet blifva på samma gång dina. En hög plats i samhället, den du engång värdigt skall fylla, tillkommer dig och en stor verkningskrets öppnar sig för dig, der du kan förvärfva dig sjelf ära och arbeta för ditt lands och dina medmenskers nytta.

— Icke behöfver man höghet och rikedom för att vara nyttig i världen.

— Nej! — Men de äro bra att ha och den som eger dem kan uträtta mycket stort och godt, som hos den medellöse stannar vid blotta önskningar, dem han med grämselse ser sig urståndsatt att förverkliga. Medger du ej att jag har rätt, min son?

— Jo. Men hvarför, min far! har ni ej gift er med min mor, så att jag såsom andra barn från födelsen haft min fars namn och varit hans arfvinge?

Waldemar nedslog ögonen inför denna i sin oskuldsfulla rätträdighet så förkrossande fråga, inför den öppna

blicken, hvilken tycktes honom sträng såsom en domares. Men han upplyfte åter ögat, blickade med modig ödmjukhet rakt in i gossens och svarade:

— Derför att din fader varit en stor syndare, en fåvitsk dåre, som svikit din ädla moders trofasta kärlek, den han aldrig varit värd. Men den rättvise Guden har straffat honom och visat honom hans missgerning, den han nu ärligt bekänner inför dig och beder att åtminstone mot det förskjutna barnet få godtgöra så långt hans förmåga sträcker sig.

En tår bröt fram ur hans öga och rullade utför hans bleka kind. Han räckte ynglingen sin hand.

— Vill du förneka den ångrande syndaren att godtgöra sin skuld? fortfor han. Se! Gud sjelf har visat mig vägen till dig och min pligt. Han har tagit ifrån mig allt som utgjorde min orättmätiga sällhet i verlden och på samma gång ledt mina steg till det öfvergifna, förgätna barnet, som han lemnat kvar åt mig och som jag återfinner som en god, rättänkande yngling, uppfostrad af den äldaste mor.

I detta ödonblick, med denna ödmjuka ur hjertat gående bekännelse och bön hade Waldemar fullt frigjort sig från sjelfviskhetens och sjelfbedrägeriets hårda puppa, hvori hans i grunden ädla ande stannat. Nu var han sådan Mathilda drömt sig honom i ungdomskärlekens hänryckning. Han hade ej svikit hennes hopp. Hennes böner voro hörda. Strålände af öfversinnlig kärlek hvilade hennes tårfyllda öga på honom. Äfven barnets rena hjerta förstod fadrens. Paul tryckte hans hand till sina läppar.

— Vill du vara min son?

— Ja!

Gossen sjönk till hans hjerta och omslöt af hans armar i en lång omfamning.

Waldemar reste oförtöfvadt hem, kungjorde sin makas frånfälle, beställde om sitt hus och återvände till Sverige, der han i närheten af den stad der Mathilda bodde köpte sig en mindre landtegendom. Han var ofta en kärkom-

men gäst i hennes hem. Nu blottade han under deras förtroliga samtal för henne med full uppriktighet hela sitt inre lif med dess högmod och förvillelse och rentvådde sin själ från allt lögnens slagg. Sammanvaron med den ädla, kärleksfulla qvinnan och sonen, som för hvarje dag i högre mått tillvann sig hans ömhet, i förening med den inre jemvigt han vunnit efter sitt uppvaknande till full insigt af lifvets sanning och menskans heligaste pligter, förgjagade förtviflan ur hans inre och gaf hans outplånliga kärlek till den hädangångna en alltmera fridfull och förklarad gestalt. — Hans besök hos Mathilda, hvilka icke inhöljdes i något slags hemlighetsfullhet, väckte snart uppmärksamhet i den lilla staden. Man pratade, undrade och drog sina slutsatser, hvilka till fullo besannades då Paul vid sin konfirmation följande vår adopterades af Walde-mar. Nu tog man för afgjort att baronen, som man visste vara enkling, skulle ingå äktenskap med Mathilda och förvånade sig deröfver att icke detta föregick sonens adopterande. Undran blef allt större då tiden framskred utan att någon förmälning afhöordes. Slutligen vågade en och annan framkomma till Mathilda med en försigtig antydyan härom. Denna svarade då på sitt vanliga fina och okonstlade sätt:

— Baron Hedenborg och jag äro trogna, uppriktiga vänner. Något innerligare förhållande mellan oss kan ej mera komma ifråga.

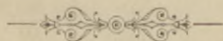
Härmed fick man vara nöjd och göra hvilka betraktelser man behagade. De flesta drogo den i dylika fall vanliga slutsatsen att baronen, om han ock intresserade sig för sin son och med ett ädelmod, som vida prisades, insatte denne i ett äkta barns rättigheter, dock ej vore sinnad att till sin gemål upphöja sin ungdomsflamma, qvinnan med den tarfliga härkomsten, som, hur aktningvärdt hon också sedan dess uppfört sig, dock engång brutit mot dygdens lagar och ådragit sitt rykte en fläck. En och annan ogillade baronens förmenta handlingssätt och tyckte att han „åtminstone för sonens skull, för hvilken det må-

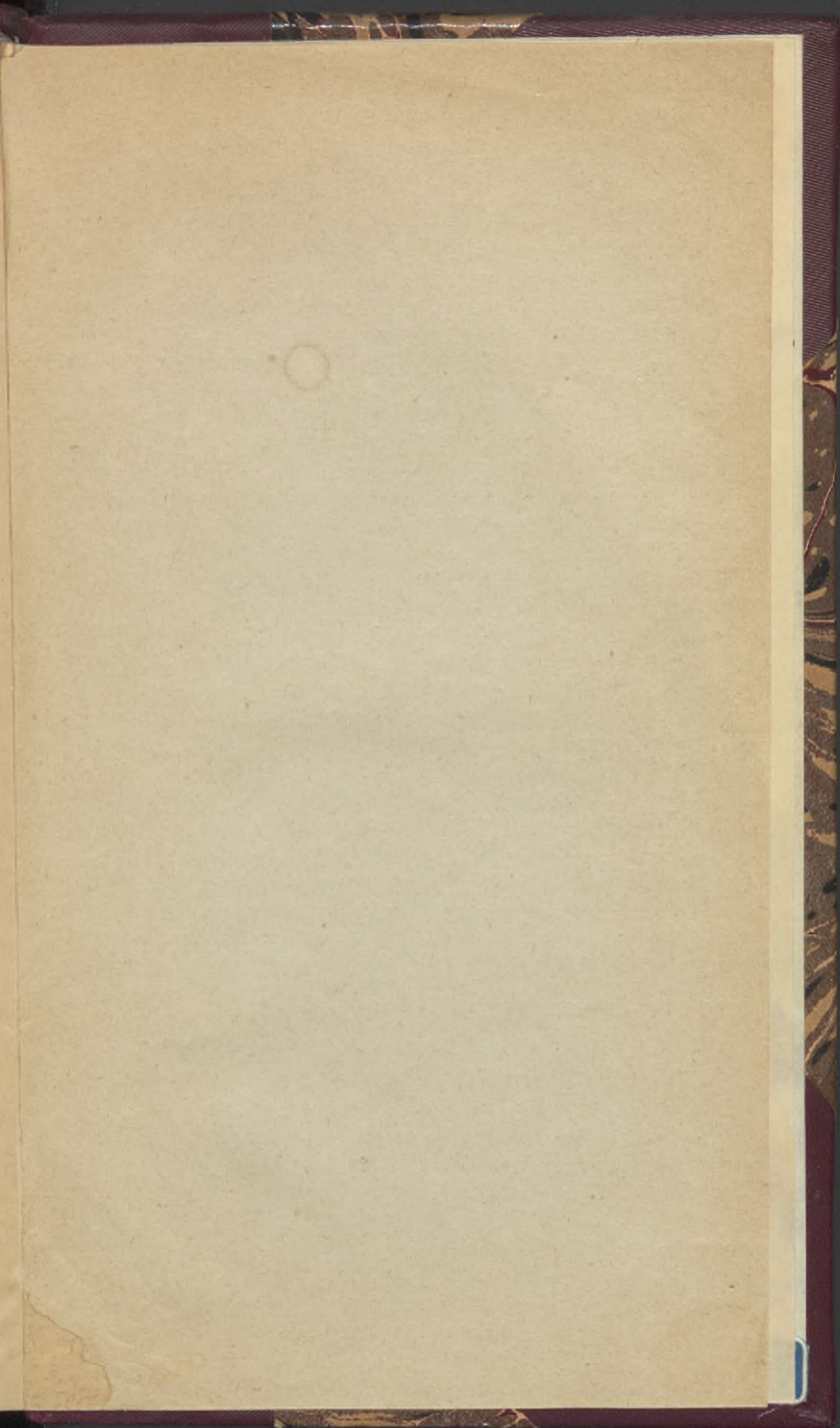
ste vara högst obehagligt att ha en ogift mor," bordt göra Mathilda till sin maka, men de flesta funno Waldemars handlingssätt ganska naturligt. Ingen enda föll den orimliga tanken in att hindret för föreningen kunde utgå från Mathildas sida och om någon sagt dem att hon tvenne gånger afslagit den rike ädlingens, hennes barns faders hand och det oakadt hon älskade honom, så hade ett dylikt påstående blifvit tillbakavisadt som en förryckt saga, den barn och dårar, men ingen förnuftig menska kunde sätta tro till.

Vid denna tidpunkt erhöll Mathilda ett bref, som beredde henne stor glädje. Som hon förmodat att hennes far begifvit sig till sin hembygd, skref hon kort efter det hon bosatt sig i Sverige till presterskapet i den församling der fadren var född och förfrågade sig om han återvändt dit, hvilket bejakades i det svar hon erhöll. Kyrkoherden meddelade henne att den gamle mannen köpt sig en liten koja, der han bodde med en gammal tjenarinna. Från denna tid mottog Mathilda en eller par gånger om året regelbundna underrättelser om fadren, som var vid helsa, men lefde som en enstöring, utan att umgås med någon menska eller skänka någon sitt förtroende. Kyrkoherden, som Mathilda meddelat i hvilket förhållande hon stod till sin fader, hade sökt tala till dennes hjerta om föräldrakärlekens och försonlighetens pligter, men utan framgång. Detta utgjorde för Mathilda en stor sorg och hon förebrådde sig att vara skulden till fadrens förbittrade sinneslag på hans senaste ålderdom, men hon upphörde ej att frambara honom inför Gud i sina böner och hoppas att han skulle uppvakna till besinning innan han lemnade jordlifvet. — Nu skref kyrkoherden att den gamle mannens dagar lutade mot sitt slut och att han önskade se sin dotter och hennes barn. Prisande Gud begaf hon sig, åtföljd af sin son, skyndsamt till fadrens hembygd och öppnade med högt klappande hjerta dörren till hans hydda. Derinne låg på sin bädd, en åldring med snöhvitt hår och skägg och tärda drag, hvare man svårligen kunnat igen-

känna den fordom så kraftfulle, ståtliga mannen. Endast det djupblå gnistrande ögat var detsamma, men det blickade med ett vekt, ångestfullt uttryck, som Mathilda aldrig förr skådat deri och som förbyttes till den innerligaste fröjd, då hon knäböjde vid bädden och tryckte den knotiga handen till sina läppar. Det pansar af hårdhet, hvarmed fadershjertat omsmidt sig, hade brustit vid flägten af dödsengelns vinge. Försoningen var fullkomlig. Den gamle mannen, stark och helgjuten i allt, i såväl kärlek som hårdhet, ångrade bittert sin synd mot dottren, öfverlemnade med egen hand till henne den lilla förmögenhet han sammansparat under sin långa tjenstetid, bad henne med gripande ödmjukhet om förlåtelse, välsignade henne och hennes barn, sände sin fridshelsning till barnets fader och skiljdes hädan försonad med Gud och verlden. — Då Mathilda bäddat den hädangångne till den eviga hvilan, återvände hon med fridfullt hjerta till sitt hem. För det arf fadren lemnat henne inköpte hon det lilla hus der hon i många år bott och hållit sin skola, hvilken allt mera utvidgades och steg i anseende. Året efter morfadrens död tog Paul sin studentexamen och uppfyllde under sin fortgående utveckling i rikaste mått de glada förhoppningar hans föräldrar fäste vid honom.

Synderna, striderna, och lidandet i de personers lif vi skildrat i denna berättelse hade upplöst sig i klar och oförgänglig harmoni, ty de hade funnit sanningen och haft mod att öfvergifva allt och följa dess bud.

46 - Mass 1/6
1854

R.